TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada
Authorized as Second Class Mail Post Office Department Ottawa
SAVAITRAŠTIS
Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

Nr. 34 (294) TORONTO, Ontario, 1955 m. rugpiūčio (August) mėn. 25 d. Kaina 10¢

Mokslo keliu

Už poros savaičių mokyklų koridoriuose suskambės pirmieji skambučiai, kviesdami mokslus einantį jaunimą vėl į klases. Šiuo keliu pasuks tūkstančiai lietuviškojo jaunimo. Džiugu konstatuoti, kad lietuviai moksleiviai išeivijoj daugelyje mokyklų skina laurus mokslo pažangume. Šis džiuginantis reiškinys kalba apie lietuvių tautos kūrybingumą bei pajėgumą.

Su tuo kyla gyvas reikalas globoti kaip akies lėliukę mūsų jaunąją kartą, ypač išleidžiant ją į mokslus, jei galima, net augštuosius. Esame maža, visų mėtoma ir vėtoma, tauta. Nei įgyto namo didumu nei automobilio blizgėjimu neužimponuosime Amerikai. Tiktai gerai išmokslintu kadru pelnytai atkreipsime kitų dėmesį į save. Tik kultūringos tautos ir žmonės susilaukia kitų respekto ir pagarbos. Gausi lietuviškoji inteligentija mums naudinga dvejopai: tikri šviesuoliai daug lengviau nugalės nutautėjimo pavojus, be to, jie bus labai naudingi prisikėlusios tėvynės darbe. Todėl geriau metus kitus be automobilio ir kitų nebūtinų reikmenų, bet žūt-būt mūsų jaunimas turi būti išmokslintas! Ačiū Dievui, daugumas mūsų naujai atvykusiųjų šia kryptimi ir orientuojasi.

Pradėjus mokytis reikia ištverti. Šiame kontinente jauniems žmonėms yra didelis pavojus nutraukti pradėtas studijas, jas pakeičiant lengvu "office" darbu. Vasaros atostogų metu gauta raštinėje, banke ar kokioje apdraudos įstaigoje tarnyba yra patogi: darbas lengvas, viršininkai malonūs; kam dildyti kietą ir gana brangų mokyklos suolą? Savo išmintimi pasaulio visvien nenustebinsi... Ir taip lengvapėdiškai nevienas jaunas žmogus, jų tarpe nemaža ir gabių lietuvių, be laiko paliko mokyklą, pamiršdami, kad mokytas, bet nedamokytas žmogus yra nepilnas žmogus. Ši tezė ar nevertėtų būti priimta mūsų mieliems studentams, kurie Vokietijoje ar kitur, dėl įvairių nelemtų aplinkybių, pradėjo studijas, bet jų nebaigė. Turime gražių pavyzdžių, kaip per dideles pastangas, net vedę ir turį šeimas mūsų studentai, savo pasiryžimu, taupumu ir meile mokslui sėkmingai, net daktaro laipsniais, yra vainikavę savo darbą.

Galiausiai, mūsų lietuviškųjų šeštadieninių mokyklų reikalu. Šeimos, neleidžiančios savo vaikų į lietuvišką mokyklą, pamažu miršta Lietuvai. Šeštadieninė mokykla remiasi vien gera valia: tėvų, vaikų ir mokytojų. Prievartos čia nėra. Priešingai, šių privačių lituanistikos pamokų lankymas sutinka tiek daug kliūčių ir gundymų: toli mokykla, vaikai permaži, nepatogus laikas, na ...o gal pasitenkinti vien šio krašto kalba?... Šaltumas ir neutralumas lituviškos vargo mokyklos atžvilgiu yar išdavimas. Kanadoje neturime iki šiol nei vienos oficialios pilnos lietuviškos mokyklos. Vargas mums, jei kurioje mūsų kolonijoje pradėtų mažėti šeštadienio mokyklos mokiniai.

Daugumą šeštadieninių mokyklų Kanadoje tiek patalpų, tiek mokomojo personalo atžvilgiu, yra pavyzdingos. Ir vadovėlių stokos problema šiandien jau yra nugalėta (Tai nuopelnas gabaus ir darbštaus KLB Kultūros Fondo vadovo pedagogo A. Rinkūno). Mokytojai ir mokyklų vadovai atlieka savo pareigą. Tikėkime, kad ir visa lietuviškoji visuomenė, ypač tėvai, ją sąžiningai atliks! Neužilgo miestų ir miestelių gatvėmis su lietuviškais vadovėliais rankose, žygiuos šimtai lietuvių mokinių į šeštadienines mokyklas. Šiais metais šeštadieninė mokykla tikisi sulaukti ir mūsų mažųjų, kurie jau Kanadoje yra gimę. Jeigu jie tinka eiti kanadiečių mokyklon, kodėl jie turėtų būti pamaži savo tėvų kalbos žinovai?... Mieląjį mūsų jaunimą į gražią mokslo šventovę ir šviesa ir tiesa telydi.

K. P. Až.

III KANADOS LIETUVIŲ DIENA

IR 50-TIES METŲ NUO LIETUVIŲ ĮSIKŪRIMO KANADOJE SUKAKTUVIŲ MINĖJIMAS PARUOŠTAS

Kelis mėnesius trukęs pasiruošimas jau baigtas. Jau yra gauti visi leidimai, sutarti dailės parodos ir koncerto dalyviai bei sporto žaidėjai. Sužinota eilė tautiečių, kurie Kanadon atvyko prieš 50 metų. Mobilizuojami parengimų talkininkai ir registruojamos choro ir sporto dalyviams nakvynės. Atvykstantiems informuoti organizuojamas Informacijos Centras 1465 rue de Seve, Cote St. Paul (arba Montreal 20), telef. TR. 0037. Jau nustatyta ir bendra šios Kanados lietuvių Vienybės Šventės tvarka.

BENDROJI ŠVENTĖS PROGRAMA

Šeštadienį, rugsėjo mėn. 3 d.:

11-13 valandą. Šiaurės Amerikos Vyrų ir Jaunių Krepšinio Turnyro Vyrų ir Jaunių rungtynės, McGill Universiteto salėje, 475 Pine Ave. Wes;

15 valandą. Oficialus turnyro atidarymas ir sportininkų parados, ten pat;

15.30-18 valandą. Vyrų ir Jaunių rungtynės, ten pat;

1.30 valandą. Dailės Parodos atidarymas, Ecole Normale Jacques Cartier, 1301 Sherbrooke St. East;

6 valandą vakaro. Balius - šokiai reprezentacinėje Miesto salėje Mont Royal kalne. Baliaus metu įvyks 50-ties Metų nuo lietuvių isikūrimo Kanadoje Minėjimo Aktas, kurio metu bus pagerbti prieš 50 metų Kanadoje isikūrę lietuviai. Baliaus metu be ko kita, bus turtinga vertingu fantų loterija. Balius - Aktas baigiamas 12 valandą nakties.

Sekmadieni, rugsėjo mėn. 4 d.:

11 valandą ryto. Iškilmingos Pamaldos Aušros Vartų Bažnyčioje (1465 rue de Seve, Cote St. Paul arba Montreal 20). Pamaldas laikys Jo Em. Montrealio Arkivyskupas Kardinolas Paul Emile Leger;

15-17.30 valandą. Vyrų ir Jaunių finalinės rungtynės, Ecole Normale Jacques Cartier, 1301 Sherbrooke St. East;

17.30 valandą. Turnyro uždarymas ir dovanų įteikimas;

7 valandą vakaro. Iškilmingas Trečiosios Kanados Lietuvių Dienos AKTAS ir KONCERTAS Plateau salėje, Lafontaine parke, 3710 Calixa Lavallee Avenue. Akte turės po žodį žymieji svečiai, bus priimta su Dienos svarbumu susieta rezoliucija ir bus trumpas Dienos rengėjų žodis. Koncertinę dalį išpildys Liet. operos sol. E. Kardelinė, pianistas K. Smilgevičius, muziko komp. St. Gailevičiaus vedamas Toronto "Varpo" choras, kuris be lietuvių kompozitorių kūrinių dar duos "Valandėlę Lietuvos Operoje" ir Montrealio Skautų Vyčių Būrelio globojama Tautinių Šokių, vedamų p. Bruzgelevičiaus, bei Hamiltono lietuvių tautinių šokių, vedamų p. Panavaitės, grupių Lietuviai Tautiniai šokiai.

Pirmadienį, rugsėjo mėn. 5 d.:

10-4 valandą veikia Lietuvių Dailės Paroda augščiau nurodytoje vietoje (Ecole Normale Jacques Cartier, 1301 Sherbrooke Street East). Parodoje dalyvauja šie dailininkai: J. Akstinas, V. Bričkus, p. Bukauskas, J. Kvietytė, G. K. Račkus, p. Remeikis, A. Tamošaitienė, A. Tamošaitis, T. Valius ir H. Žmuidzinienė. Be individualaus meno, parodoje bus turtingas Liaudies Meno

(Nukelta į 8 psl.)

Atominė revoliucija

Niujorko bendradarbio ALMAUS

Šimtmečių kovoje už savo egzistenciją prieš Rytų ir Vakarų jėgas lietuvių tauta stengėsi būti savita, bet caristinės Rusijos ištiso amžiaus vergija lietuviuose paliko perdaug savojo raugo. Nepriklausomybės metais, ypač paskutiniame dešimtmety, Vakaruose apsiuostę jaunieji menininkai, politikai, mokslininkai šaukė lietuvius grįžti į Vakarus: vakarietiškai galvoti, rengtis, tikėti, valdytis. Nerado jiems gero žodžio Maskvos pavergėjai — "buržuaziniais nacionalistais" vadino ir naikino. Bet štai su baisiais sprogimais išaušo atominis amžius. Iškilo kaip aušra virš politinių ir ideologinių susigrupavimų, Anot "NYTimes", Vakarų tautoms atominė energija gyvenimo gal labai nepakeis, tačiau visur kitur ji sukels socialinę revoliuciją. Ji ateis, nežiūrint ar Maskvos "permainos" bus nuoširdžios, ar puskutinį gincą karas išspręs, ar "stebuklu" bus įgyvendinta taika, kaip daug kas patikėjo mūsų planetoj. Ženevos konferencijoje buvo skelbiama, kokią milžinišką reikšmę turės atominė energija mažosioms tautoms, kurioms nebereikės pirklausyti nuo "didžiųjų" dėl anglies, žibalo ir kt. Kad atominė energija su laiku galės būti išgaunama iš to paprasčiausio lietuviško granito, kad radio isotopų pagalba ūkininkai net Lietuvoj galės auginti vynuoges, kukurūzus, o tundrose bus auginami javai. Švedų mokslininkas A. Gustafsen pranašavo, kad to gaminio pagalba augalai galės būti perkeičiami, kad atomais bus sunaikintos baisiosios ligos, kaip vėžys, ir bus išaiškintos metaluoti rašė, kad Amerikos karo aviacija karštligiškai didinama ir jau po kelių mėnesių bus ⅓ stipresnė nei šių metų pradžioje! Rusai betgi savo ruožtu skelbė nesiliaujančias "permainas", o "Eltos Informacijos", išgirdusios iš Stockholmo radijo, rašė jog sovietų **"Inturist" jau ruošiasi užsieniečiams leisti vykti ir į Pabaltijo kraštus.** (Tas pats radijas teisingai pridūrė, jog tuo Pabaltijo pabėgėliams būtų kirstas dar vienas skaudus smūgis). Atrodo, kad tai turėtų skatinti mūsų politikus, ypač pabaltiečius, skubinti "atominio amžiaus" reformas savo tarpe. (Šią savaitę LLK pirmininkas V. Sidzikauskas lankėsi Vašingtone, kur matėsi su Pavergtųjų Tautų politikais, taipgi su Lietuvos Respublikos pareigūnais ir kt.).

Atomai ir politika

Nei Vakarai žada atsisakyti savojo gyvenimo, nei Maskva, kad ir kaip šaunius piknikus ruošdama. Jei šypsodamosi Maskva, vokiečių žiniomis, Rytų Vokietijon siuntė moderniausių savųjų tankų divizijas (jie turį specialius nakties meto šaudymo taikiklius), tai Amerikos spauda, aprašydama nuoširdžius prez. Eisenhowerio ir jo ministerio Dulles planus nusiginkbolizmo paslaptys, kaip maistas tampa energija ir audiniais. Kiek šioj jau pirmoj konferencijoj prisnekėta apie atomus, reiktų storiausią "Lietuviškosios Enciklopedijos" tomą prirašyti.

Eisenhoweris viliasi, kad komunistai nusileis?

Vašingtone jau planuojami paisūlymai, kuriuos ministeris J. F. Dulles pateiksiąs spalio mėn. užsienių reik. ministerių konferencijai. Nors netikima, kad "geležinė uždanga" galėtų būti sugriauta kaip Jericho sienos, tačiau Dulles konferencijoje "trimitus" pūs iš viso vieko. Dar nesą išryškėję Amerikos reikalavimų tikrasis pobūdis, tačiau gairės esančios žinomos: **sovietai turi panaikinti tarptautinių radijų trukdymą, įsileisti visą pasaulio laisvąją spaudą, korespondentus, ir panaikinti cenzūrą; kiekvienas žmogus turi būti įsileistas į Tarybų Sąjungą ir išleistas.** Harrison E. Sallisbury, NYTimes ilgametis korespondentas Maskvoje, kuris žino ką rašo, sako, kad prez. Eisenhoveris ir Dulles laiką šias sąlygas būtinomis, jei norima, kad "Ženevos konferencijos nuotaika ir pasisekimas" truktų ilgiau.

Rūpinasi laisvi ir pavergti.

Nors žinodami, kad Amerikos vyriausybė yra pakankamai budri ir pasiruošusi viskam, užsienio diplomatai ir žurnalistai rūpinasi Niujorke ir Vašingtone, kad Amerikos tikrasis bosas — gyventojai — gali perdaug su

(Nukelta į 2 psl.)

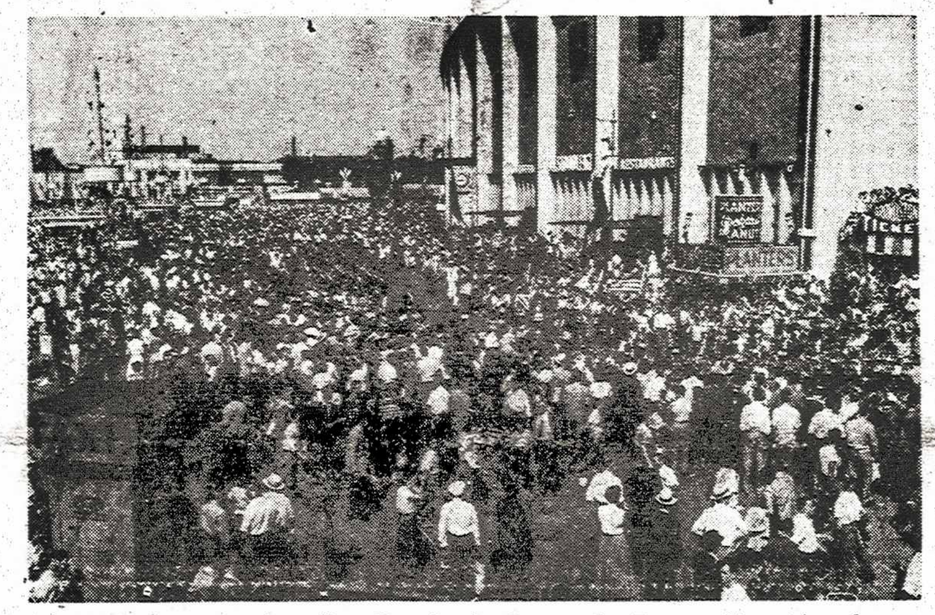

Vaizdas iš kasmet vykstančios Kanados krašto parodos Toronte. Šiemet paroda prasideda rugpiūčio 26 dieną, penktadienį.

PAKEISTAS VLIKo STATUTAS

Rugpiūčio 12 d. prasidėjo VLIKo sesija.

Kaip žinome, anksčiau buvo nutarta praplėsti VLIKo VT bendardarbiavimo bazę. Šiuo reikalu šiame posėdyje buvo priimta tokia rezoliucija: "VLIKas atsižvelgdamas į tai, kad VLLIKo birželio 6 d. nutarimas, kuriuo buvo nusistatyta praplėsti bendradarbiavimo bazę įtraukiant naujų jėgų, nėra įvykdomas ir tuo vykdomųjų organų atsistatydinimo motyvams atkritus, nutarė palikti seną padėtį: visus vykdomuosius organus palikt tuos pačius"

Teigiamai buvo išspręstas ir kitas mūsų visuomenę jaudinąs klausimas — VLIKo amerikinė sesija. Dėl šios sesijos datos, vietos, darbotvarkės ir referatų pavesta VLIKo pirmininkui susitarti su VLIKą sudarančiųjų grupių atstovų pasitarimo prezidiumu. I šią sesiją iš Europos vyks VLIKo pirmininkas ir du VT nariai. Ryšium su šia sesija yra pakeistas ir VLIKo statutas, kad formaliai nebūtų tokiai sesijai kliūčių. Statuto §4 pakeistas ta prasme, kad į VLIKo posėdžius kiekviena VLIKą sudaranti grupė gali deleguoti iki 3 atstovų. Tačiau balsavimuose kiekviena grupė teturi vieną balsą. Už dalyvavimą VLIKo posėdžiuose atlyginimą gauna tik vienas atstovas. Taip pat pakeistas VLIKo statuto §17. Dabar, VLIKui nutarus, jo pirmininkas VLIKo sesiją gali šviesti betkurioje valstybėje.

Turint galvoje, kad susiorganizavus JAV LB, suaktualėjo PLB Seimo šaukimas, VLIKas nutarė šiam reikalui sudaryti iš grupių atstovų JAV-se Vyriausią LOKą. Šis LOKas turės išstudijuoti sąlygas ir galimai greičiau sušaukti PLB seimą.

Šios VLIKo sesijos darbotvarkėje yra numatyta: VT atskirų tarnybų pranešimai apie atliktus ir numatomus atlikti tarnybų darbus, 1955 m. II pusmečio sąmata, 1954 m. II pusmečio sąmatos vykdymo apyskaita, kontrolės komisijos pranešimai, Tautos Fondo apyskaita ir kiti klausimai. Apie juos plačiau pranešime kituose Eltos numeriuose

Pažymėtina, kad į posėdžius neatvyko LLKS ir LTS atstovai.

Savaitės įvykiai

Nutrūko Indijos - Portugalijos diplomatiniai santykiai. Jau pernai šiuo metu abiejų kraštų santykiai buvo įsitempę netoli nutrūkimo. Šiemet jie vėl paaštrėjo ir tai vis dėl tos pačios priežasties — dėl Portugalijos kolonijos, kuri, lyg sala, yra įsiterpusi Indijos žemėse. Jau keturi šimtmečiai kaip portugalai valdo anas sritis, jaučiasi teisėtais šeimininkais ir nėra linkę perleisti Goa sričių Indijai. Panašių kolonijų Indijoj turėjo ir prancūzai, tačiau, pajutę spaudimą, perleido jas Indijai. Tokio lengvo laimėjimo paskatinti indiečiai ėmė dar stipriau spausti portugalus, kurie laikosi iki šiol gana kietai. Indijos min. pirm. Nehru siekia Goa sričių prijungimo taikiomis priemonėmis ir yra pasmerkęs savo tautiečių pastangas jėga išvyti portugalus. Visdėlto nacionalistinis satyagrahi sąjūdis tokia taktika nėra patenkintas ir kasmet organizuoja masines eitynes portugalų teritorijon. Šiemet, 8-jų nepriklausomybės metinių proga, keletas tūkstančių indiečių perėjo sieną Goa ir keliose vietose buvo iškėlę baltąžalią Indijos vėliavą. Portugalai reagavo gana aštriai — nušovė 20 ir sužeidė 44 demonstrantus. Tai labai sujaudino indiečius, ir demonstracijos pasiplyė visame krašte. Indijos min. pirm. Nehru, atsiprašęs Portugalijos vyriausybę už indiečių žygį ir išdaužytus konsulato langus New Delhi, esąs pasipiktinęs portugalų žiaurumu ir po savo vyriausybės posėdžio paskelbė nutraukiąs diplomatinius santykius su Portugalija. Indija savo pasiuntinybę Lisabonoj uždarė jau praėjusiais metais, o portugalų pasiuntinybę New Delhi įsakė uždaryti pastaruoju metu.

Įsitempė P. Korėjos — Japonijos santykiai

P. Korėjos vyriausybė paskelbe uždraudžianti savo piliečiams keliauti į Japoniją bei įsileisti japonus, be to, įsakė nutraukti visus prekybinius ryšius. Tai ženklas, kad P. Korėjos - Japonijos santykiai yra netoli nutrūkimo. Korėjiečiai kaltina japonus veikiant prieš jų krašto interesus bei palaikant komunistinių agentų veiklą, kurie šnipinėją Š. Korėjos naudai. Japonai gi kaltina P. Korėją, esą ji laikanti kalėjimuose 542 japonų žvejus nežmoniškose sąlygose. Korėjiečiai gi atsikerta savo kadaise buvusiems valdovams, kad tie žvejai nesilaikę žvejybos sutarties ir peržengę nustatytą ribą, kuri vietomis siekia 60 mylių. JAV, abiejų kraštų globėjas, į šį susikirtimą žiūri ramiai.

Kruvinos riaušės Maroke

Nors Prancūzija pažadėjo Marokui duoti savivaldą palaipsniui, tačiau šio plano įgyvendinimas pasirodė nelengvas. Prieš jį pasisakė prancūzai kolonistai, sukėlę visą eilę demonstracijų. Maroko nacionalistai nepatenkinti plano lėtumu ir iš viso nepasitiki prancūzų gera valia. Jie reikalauja nepriklausomybės ir norėtų pašalintą sultoną Ben Jusef matyti valdovo soste, nes jis yra palankus nacionalistų siekiams. Prancūzams tokie radikalūs reikalavimai nepriimtini. Jie yra linkę laikyti kol kas dabartinį sultoną Ben Arafa, kuris nepritaria nacionalistų sąjūdžiams. Kad nuramintų nacionalistus, Prancūzijos gen. gubernatorius G. Grandval pasiūlė Ben Arafai sudaryti jungtinę vyriausybę, kurioje dalyvautų ir opozicinės pusės, neišskiriant nė nacionalistų. Sultonas bando šį pasiūlymą įgyvendinti; jei nepavyks, numatoma sultono vieton pastatyti regentų komisiją, kuri pajėgtų apjungti daugumą polit. marokiečių grupių. Be to, numatoma kviesti plačią prancūzų - marokiečių konferenciją, kuri bandytų padėti naujus pagrindus atbundančiam Marokui. Tuo būdu norima sustabdyti besikartojančias riaušes, per kurias iki šiol žuvo virš 1000 asmenų, jų tarpe daug europiečių.

Pasikėsinimas prieš Peroną?

Po birželio 16 d. kruvino sukilimo Argentina vis dar negali nurimti. Demonstracijos kartojasi vis iš naujo. Iki šiol demonstruodavo daugiausia opozicinės grupės, reikšdamos nepasitenkinimą Perono diktatūra. Pastaruoju metu ėmė demonstruoti ir peronistų partija, bandydama paremti braškantį Perono sostą. Policija labai užimta demonstrantų sklaidymu. Yra daugybė naujai areštuotų, ypač studentų. Esą, susektas naujas sąmokslas nužudyti Peroną, karo ministerį gen. Lucero ir kt., kurie išgelbėjo diktatūrą nuo sukilėlių.

EUROPOS LIETUVIŲ ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS

PLB Europos Kraštų Valdybų Pirmininkų suvažiavimas, įvykęs Zueriche 1955 m. rugpiūčio 5-6-7 d.d., apsvarstė visą eilę Europos Lietuvių Bendruomenėms rūpimų klausimų ir padarė, tarp kitų, tokių nutarimų:

Darbo plano 1955-56 m. klausimu:

a) bandyti suorganizuoti rūpestingai parengtus kursus jauniems visuomenininkams;

b) bendrai su VLIKo Lietuvybės Išlaikymo Tarnyba suorganizuoti kilnojamą kultūrinę parodą;

c) bandyti surengti sutelktinį Europos lietuvių meno pajėgų pasirodymą Šveicarijoje ir Paryžiuje.

PLB Seimo reikalu:

a) kreiptis į VLIKą prašant artimiausiu laiku, kontakte su Pasaulio Lietuvių Bendruomenėmis, sudaryti Vyr. Organizacinį Komitetą iš įvairių kontinentų Lietuvių Bendruomenių atstovų;

b) PLB Seimo suvažiavimą rūpestingai ruošti;

c) prašyti Lietuvybės Išlaikymo Tarnybą 1. artimiausiu laiku išsiuntinėti visoms Bendruomenėms specialią anketą Seimo paruošimo, programos, referatų ir kitais klausimais, 2. išsiuntinėti Bendruomenėms apsvarstyti gautuosius atsakymus, ar tiesiogiai ar tarpininkaujant Europos Lietuvių Bendruomenių Gen. Sekretoriatui.

"Europos Lietuvio" reikalais:

a) suintensyvinti laikraščiui prenumeratų rinkimą;

b) prašyti redakciją patelkti daugiau bendradarbių ir korespondentų, bei su jais ir su turimaisiais palaikyti glaudesnį ir gyvesnį kontaktą;

c) intensyviai susirūpinti turinio ir medžiagos paskirstymo tobulinimu.

Vasario 16 gimn. reikalu:

Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkų suvažiavimas atidžiai pasidalino informacijomis bei mintimis šiuo svarbiu reikalu ir pavedė Europos Lietuvių Bendruomenių atstovui Kuratorijoje — PLB Didž. Britanijos Krašto Valdybos Pirmininkui M. Bajorinui — suvažiavime pareikštas mintis iškelti ir ginti Kuratorijoje.

Perrinko Europos Lietuvių Bendruomenių Gen. Sekretorių kuriuo ir toliau sutiko būti Pr Zundė — PLB Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkas.

Europos Lietuvių Bendruomenių Gen. Sekretoriato Statuto klausimas paliktas atviras.

Suvažiavimui pirmininkavo A. Paulaitis ir M. Bajorinas sekretoriavo Dora Thoma ir Malaitė ir Janina Stasiulienė.

Suvažiavimą žodžiu sveikino VLIKo pirmininkas M. Krupavičius, VT pirmininkas K. Žalkauskas ir PLB Šveicarijos Krašto Tarybos pirmininkas dr. A. Gerutis. Raštu — Lietuvos Diplomatijos Šefas min. St. Lozoraitis ir Belgijos bei Danijos Kraštų valdybos.

Suvažiavimas pasveikino: J. Šv. Popiežių Pijų XII, Šveicarijos prezidentą Petipierre, JAV prezidntą Eisenhowerį ir Šveicarijoj gyvenantį Nepriklausomybės Akto signatarą prel. K. Šaulį.

Pono B. Thoma rūpesčiu, suvažiavimo proga buvo surengta spaudos konferencija, kurios metu Europos Bendruomenių pirmininkai trumpai nusakė Šveicarų spaudos atstovams savo kraštų lietuvių gyvenimą, o taip pat buvo paliesta ir bendroji politinė padėtis.

Rugpiūčio 7 d. įvyko pamaldos, kurias atlaikė Šveicarijos lietuvių kapelionas kun. dr. Narickas. Po pamaldų buvo Šveicarų Lietuvių Bendruomenės Zueriche apylinkės susirinkinas, kuriame dalyvavo ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.

PLB Italijos Krašto Valdybos pirmininkui pasiūlius, suvažiavimas nutarė ateinančiais metais posėdžiauti Italijoje.

Suvažiavime dalyvavo šie Bendruomenių pirm-kai: Mons. K. Razminas — Austrijos, M. Bajorinas — D. Britanijos, kun. V. Mincevičius — Italijos, E. Turauskas — Prancūzijos, A. Paulaitis — Šveicarijos ir Pr. Zundė — Vokietijos. Kaip svečiai dalyvavo: M. Krupavičius, — VLIKo pirm., K. Žalkauskas — Vykd. T. pirm., A. Gerutis, B. Thoma — Šveicarų - Lietuvių Pagalbos Kom. pirm.. Sto. Vykintas —Vokietijos Kr. Valdybos narys.

Tėviškės Žiburiai
THE LIGHTS OF HOMELAND
Published by Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada
SAVAITRAŠTIS
Redaguoja Dr. A. Šapoka ir Dr. Pr. Gaidamavičius
Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Prenumerata Kanadoje ir JAV metams $4.00, pusmečiui $2.50
Kitur: metams $4.50, pusmečiui $2.50
Įmokėję nemažiau $10 laikomi garbės prenumeratoriais
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada Telef. EM. 8-6813.

APYBRAIŽA IR GROBSTYMAI

Bolševikai išrado eilę naujų žodžių savo sistemai garbinti. Jie surado naujus žodžius apybraiža ir grobstymas. Kur tik bus atspausdintas žodis "apybraiža", ten bus kalbama apie kolchozą ir apie tai, kad jame vyksta "grobstymas". Apybraižos paskirtis yra tikrais vardais žmones apkalbėti spaudoj, kad paskui galėtų juos emvedistai į kalėjimą pasodinti. Atsiradimas žodžio "grobstymas" rodo, kad kolūkiuose uždarytas žmogus turi pusbadžiu gyventi. Kartais, gindamasis nuo bado, jis priverstas suvalgyti žirnių saują. O tatai jau laikoma, kad jis pasiėmė iš viską suėdančios komunistų partijos. Komunistų partija yra raji. Ji ryja žmogų, jo turtą ir laisvę. Jei prarytų pasaulį, tada bolševikas dar labiau būtų plikas, ir dar labiau reikėtų kovoti su grobstymais, apybraižomis demaskuojant "liaudies priešus".

Štai "Pergalės" žurnale Baltrūnienė kalba, kad laukai apsėti nepjaunamom saulėgąžom, kad traktoriams nesisuka ratai, kad tarybinei kiaulei nepasisekė vienu paršu atsivesti daugiau, negu partija užplanavo; kad silosas neužraugtas, o naujasis bolševikų kultūros stabas - kukurūzas visai nepaklausė partijos įsakymo ir neišdygo. Ir todėl tokiam kolektyviniam ūky šiaudų kūgiai apipešioti, o kai kurie visai dingsta nuo žemės paviršiaus..

Tuo tarpu poezija, kalbėdama su matomu pavydu apie Lietuvos nepriklausomo gyvenimo metus, sako, kad tada viskas buvo galima. Štai: "Sočiai ganosi karvės, rauna runkelius žmonės", arba: "Sakyk, ar neėko tau gėrėtis slapčia, grakščia kojyte, apauta batuku?"

Taigi tada buvo sočios karvės, nors nebuvo partijos užplanuoto silose. Ir runkeliai derėjo be jokio partijos vadovėlio skaitymo. Krautuvės buvo pilnos batukų ir suknelių. Visko buvo ir be pirmūnų, ir be juokingo teigimo, kad Kremlius rūpinasi darbo žmogumi, kad jam nepritrūktų darbo ir duonos, o iš tiesų — kad formali vergija, baudžiauninko lažas niekada nepasibaigtų.

Komunistų partija savo išrastomis apybraižomis nori emvelistui išryškinti kiekvieną, kuris savo ar savo gyvulio alkiui sumažinti apgrobsto šiaudų kūgius, ar iš lauko išsikasa kelias bulves.

Komunistų partija poetams įtaigoja, kad jie iškeltų partijos garbę ir šūkalotų apie prabilusią laisvę. Iš tiesų Sovietuose laisvė yra komunistų partijos rankose. Partija kalba apie laisvę, o tuo tarpu niekinamas žmogus. Komunistų partija šaukia, kad ji yra laimės ir rojaus šaltinis. Iš tikro ji yra pragaro šaltinis, iš kurio eina į pasaulį nuodijantis tvaikas. Ir pasaulis tai supranta. Štai Čikagos dienraštyje "Herald American" buvo išspausdinta karikatūra apie bolševikų kurstomą nusiginklavimą. Visos tautos meta į krūvą savo ginklus. Meta ir apiplyšęs raudonarmietis revolverio tūtelę, o tuo tarpu kitoj rankoj už nugaros laiko bombą. Bolševikams pirmoje eilėje rūpi apgauti žmogų, paskui pasmaugti laisvę.

P.

Paskutinis VLIKo posėdis

Paskutinis VLIKo posėdis rugpiūčio 12-13 d. rodo, kad VLIKas ir jo organai, nepaisant visokių "koordinantų" nuolatinių puolimų spaudoje bei organizuotos akcijos nuvertinti ir visaip suniekinti VLIKą, parodė didesnį veikimą, nei išsyk buvo galima tikėtis. Posėdyje padaryti pranešimai, kaip iš artimų vlikinėms sferoms žmonių tenka patirti, rodo vis intensyvėjantį VLIKo veikimą. Ypač platūs ir išsamūs buvo Informacinės Tarnybos ir URT valdytojų pranešimai. Daroma kas galima, kiek ištekliai leidžia. Su laiku veiklą numatoma dar daugiau plėsti kai kuriuose baruose.

Nusistatyta šaukti Pasaulio Lietuvių Seimą.

Tam tikslui VLIKas nutarė sudaryti JAV-se tam tikrą LOKą, kuris ištirtų konkrečiai tam reikalui sąlygas ir tą dalyką realizuotų. Iš kitų nutarimų pažymėtini — paskirta Vasairo 16 gimnazijai 3.000 DM pašalpos, taip pat lėšų Sienų komisijos darbams finansuoti. Ši komisija, kaip žinoma, renka ir apdoroja reikalingą medžiagą Lietuvos sienoms tiek rytuose, tiek kitur.

Vienas iš svarbiausių nutarimų — dėl VLIKo palikimo Europoje ar kėlimo į Ameriką. VLIKas pakeitė savo statutą ta prasme, kad dabar VLIKo sesijos galės būti šaukiamos ne tik Europoje, bet ir kitur, kiekvienoje kitoje valstybėje, tame skaičiuje ir JAV-se. Tačiau

pats VLIKas dauguma balsų pasisakė už VLIKo palikimą Europoje,

nors pritarė VLIKo sesijos sušaukimui JAV-se. Iš tų dviejų nutarimų tenka darytis išvadą, kad Amerikoje tuo būdu teks svarstyti tik tokias problemas, kurios šiaip normaliai europinėse sąlygose nėra išsprendžiamos. Būdinga, kad už VLIKo perkėlimą į JAV pasisakė šiame posėdyje kaip tik Socialdemokratų ir Ūkininkų partijos atstovai — J. Glemža ir J. Norkaitis, kurie seniau remdavo nuomonę VLIKą palikti Europoje. Ir dabar kai kurie laicistų grupės žmonės teigia, kad būsimoji VLIKo sesija JAV-se, į kurią kiekviena grupė siųs po tris atstovus, nors ir teturėdama tik po vieną balsą iš viso, nutars galutinai VLIKą palikti Amerikoje.

Šis klausimas buvo sukėlęs nemaža aitrių ginčų, kur net valst. liaudininkų organe "Sėja" ir "N. Lietuvoj" kai kurie žmonės įrodinėjo, kad VLIKo nukėlimas Amerikon, kur jis tarp kitų veiksnių turėtų ištirpti ir su laiku būtų palaipsniui visai likviduotas, reikštų jo gražų namarinimą. O "Sėja" savo pamaivose nusimaivė, kas kam pasitarnauja vinimi ir kas plaktuku. VLIKo perkėlimą remia ir socialdemokratų vadovybė, "Sėjos" žodžiais tariant — todėl, kad joje beliko du seni veikėjai, kuriems susidarytų sunkumų "perplaukti balą", todėl jie pritaria tautininkų ir Co siūlymams VLIKą perkelti anapus jūrų ir pakloti po jų kojų... Ateitis parodys, ar tokie plaktukai ir jiems pasitarnaują vinimis veikėjai neprisidės ir prie VLIKo ten "užkalimo", nors šiuo metu

VLIKo būstinės reikalu paties VLIKo nuomonė yra aiški: jis, kol sąlygos leis, turi likti Europoje.

O jei centrai, reikalaudami šalia ju atgabenti ir įkurdinti dar visą VLIKą, nesiunčia į Europą savų žmonių sustiprinti VLIKo asmeninei sudėčiai, kaip to reikalauja, tai tuo pačiu pasiima sau visą atsakingumą už jo darbingumą. Daug kam ir taip atrodo keistas klausimas: jei jau ten yra centrai, atseit — augštesnis organas, kaip jie aiškinasi, duodąs instrukcijas VLIKo nariams, atseit — augštesnis organas, tai kam dar ten pat reikia tikrojo VLIKo?...

Per ankstesnį VLIKo posėdį, kaip žinoma, socialdemokratų ir ūkininkų partijų nariai reikalavo praplėsti VLIKo vykd. organo bazę ir į ją įsileisti naujų jėgų. Su tokiu jų siūlymu, kuris atrodė nuoširdus, VLIKo dauguma sutiko ir nutarė pasitraukti, jei bus sudaryta nauja Vykd. Taryba iš 5 žmonių. Solidarumą rodydamas pasitraukė ir VLIKo pirmininkas. Tačiau paskesnė patirtis parodė, kad tai būta tik garsaus burbulo. "Naujienos" rašė, kad iniciatyvos pogrupių pasitarimo naują VT sudaryti ėmėsi J. Glemža. Tačiau socialdem. centras tokiam jo planui nepritarė — ir nesutiko dabartinę VT sustiprinti savo žmogumi, bet pareikalavo visa VLIKa vietoj to perkelti į JAV ir patiesti po jo kojų... Todėl

VLIKas šiame posėdyje nutarė atstatyti senąją padėti. Ir VLIKo pirmininkas, ir Vykdomoji Taryba paliks tie patys,

nors ir neatsisakoma pastangų, prireikus, bendradarbiavimą dar daugiau išplėsti, taip pat išleidžiant į vykd. organus naujų žmonių ir daugiau žmonių. Šiuo VLIKo nutarimu tuo pačiu dar kartą pareikštas pasitikėjimas seniesiems VLIKo organams. Šiaip visuomenėj girdėti balsų, kad būtų ne pro šalį darbams plečiantis tikrai Vykd. Tarybą sudaryti vietoj liūdnai žinomų trijų žmonių ateityje iš 5 — į ją parenkant iš abiejų blokų (krikščionių ir laicistų) po du žmones, penktąjį paimant specialistą arba neutralų, visoms grupėms priimtiną. Nesugebantieji ar nenorintieji atskirti, kurie dalykai priklauso prie VLIKo konstitucinių nuostatų, o kurie keičiami įprastine tvarka, daug šaukė ir spaudoj kėlė triukšmą, kad, girdi, naujasis VLIKo nuostatų pakeitimas neesąs teisėtas, o tuo pačiu ir naujai išrinktieji organai, kaip neturį reikalaujamos kvalifikuotos daugumos, nesą teisėti ir pan. Jau anksčiau per grupių pasitarimus VLIKo pirmininkas išsamiai atrėmė tos rūšies priekaištus, pažymėdamas, kad

visi VLIKo nutarimai yra teisėti, ir jie yra padaryti pagal statuto reikalavimus.

Visokie šauksmai tuo būdu tėra tik kitų tikslų siekiant skelbiama partinė propaganda. Visa sprendžiama dauguma. Mažumos niekas neignoruoja, bet ir mažuma negali reikalauti sau daugumos teisių. Ir pirmininkų kadencija yra sutvarkyta taip pat pagal statutą, nors mažuma tam ir nepritarė. VLIKo dabartinė dauguma griežtai laikosi demokartybės principų. Ir ateityje ji nori bendradarbiauti su visais ir reikalus spręsti draugiškai. Tačiau kai pradedami statyti neįmanomi reikalavimai, tai, savaime aišku, negalima su jais visais sutikti. Pasiūlymas praplėsti dabartinę VLIKo dauguma ta prasme, kad į VT įeitų daugiau grupių žmonių. Tai pirmoj eilėj už tai visas atsakingumas tenka tiems, kurie pasiūlė, bet paskiau, kai tas siūlymas teko paversti konkretybe, atsisakė tai padaryti...

Šiaip tenka pasakyti, kad, kaip girdėti iš artimų VLIKui sferų,

posėdžiai vyko darbinga ir kūrybinga dvasia.

Tiesa, juose šį kartą nedalyvavo tautininkų ir laisvės kovotojų atstovai, bet dėl to buvo tik ramiau ir mažiau triukšmo. Jau "I Laisvę" visai teisingai pastebėjo, kad naujo LLKS atstovo į VLIKą (vietoj S. Miglino — J. Bataitis) įvesdinimas dėl žinomųjų priežasčių VLIKo autoriteto nesustiprino, o pasitarnavo nebent tik partinei aritmetikai. Gi tautininkų atstovo T. Šidiškio "darbingumas" — visiems plačiai žinomas. Kaip žmones juokiasi, tiedu atstovai stengiasi "Lietuvą vaduoti" ne pozityviu darbu ir susiklausymu, bet visokiais "protestais" ir partiniais šūkaliojimais... Todėl be jų buvo dar ramiau... ir darbingumas iš esmės nenukentėjo.

Klystų, jei kas manytų, kad tuo metu posėdžiavo tik vienas VLIKas. "Posėdžių" buvo susirinkę ir "koordinantai", kurie, pasinaudodami iš kai kurių vlikininkų gautnamomis žiniomis, tarėsi, kaip dar sėkmingiau visur kišti savo partinį kromą, įrodinėjant VLIKo tariamus nesugebėjimus, politikavimą, pešimąsi etc. Pirmoj eilėj sąmoningai stengiamasi kelti pėstynes ir visokius nesutarimus, kad paskiau būtų galima šaukti ir savoj partinėj spaudoj rašyti, jog, matote, kas darosi: VLIKas visai nusigyveno...

Ilgesniam laikui išvykstantį pataisyti sveikatos, VLIKo pirmininką pavaduos Kontrolės Komisijos ir VLIKo narys J. Kairys.

K.

KOKIOS TAUTYBĖS BUVO I. KANTAS?

Dr. Martynas Anysas

Mortenseno teorija

Hans Mortensen, kuris kartu su savo žmona hitleriniais laikais stengėsi įrodyti, esą Mažosios Lietuvos lietuviai jų apgyventame plote Rytų Prūsijos provincijoje nėra autochtonai, bet iš kitur atsikėlę arba atkeldinti žmonės, dabar vėl prabilo kita tema, bet darydamas tas pačias klaidingas išvadas. Dabar miniaturiniame formate išeinančiame "Memeler Dampfboot" — 1955. IV. 5. Nr. 7 — jis paskelbė naują hipotezę apie Karaliaučiaus filosofo Imanuelio Kanto kilmę, išvedžiodamas, kad Kantas nebuvęs nei škotų, nei vokiečių, bet kuršių kilmės.

Jau seniai buvo žinoma, kad Kanto protėvių šeima iš tėvo pusės buvo kilusi iš dabartinio Klaipėdos krašto. Mortensen konstatuoja, kad filosofo Kanto prosenelis miręs 1670 m. kaip karčiamninkas Verdainėje, prie Šilokarčiamos - Šilutės. Jo senelis Hansas Kantas, miręs 1715 m., buvęs balnininkas Klaipėdoje. O Kanto tėvas Jonas Jurgis užsiėmęs tuo pačiu amatu Karaliaučiuje, kur jis 1746 m. miręs. Imanuelis Kantas yra gimęs 1724 m. Karaliaučiuje, visa laiką ten gyvenęs ir ten pat 1804 m. miręs.

Pasiskaitykime, ką Mortesen tuo reikalu toliau rašo:

"Pirmiausia reikia atitaisyti klaidą, kurią randame visose žiniose apie Kantą, nes dar nesenai be jokio pasipriešinimo buvo tvirtinama, kad Kanto prosenelis kilęs iš Škotijos. Kanto pavardė, kurią randame netik baltų — lietuvių, prūsų ir t.t. — kalbose, bet ir Škotijoje, suklaidino filosofą išvesti savo šeimos vyrišką kilmę iš Škotijos. Šitą jis tvirtino viename laiške švedų vyskupui Lindblomui, kuriame jis pasisakė apie savo kilmę. Bet ką Kantas apie savo šeimos kilmę aiškino, yra klaidinga ir tai galime iš archyvinių šaltinių neabejotinai atremti. Tas pats galioja ir dėl jo škotiškos kilmės.

"Nebuvo galima įrodyti filosofo Kanto giminystės su vienu savo laiku Vakarų Prūsijoje pasirodžiusiu škotų kilmės Kantu, nebojant nuodugniausių tyrinėjimų. Ir tikybinė Kanto protėvių priklausomybė — liuteronų — kalba už tai, jog nebuvo škotų kilmės. Jeigu tai prileistume, Kantai turėtų būti reformatai. Bet nei vienas iš Kanto protėvių, kiek buvo galima patikrinti, nepasisakė esąs škotų kilmės, ką Rytų Prūsijoje gyvenę škotai bendrai darydavo.

"Atvirkščiai mes turime konkrečių davinių, kad jo giminės yra kilę iš Rytų Prūsijos. Mirusio Richardo Kanto palikimo tvarkymui su jo žmonos vokiečių kilmės giminėmis, buvo ex officio priskirtas tulkas - vertėjas — tuomet Johann Kaufmann — lietuvių ir kuršių kalboms. Tokie tulkai tuomet buvo panaudojami įstaigu ex officio turint reikalų su indigenais (autochtonais) bet ne turint reikalų su škotais.

"Tvarkant palikimą tarp Hanso Kanto, Richardo sūnaus, ir jo sesers škotų kilmės vyro, šitas škotas atvyko su skotiškais, bet Hansas Kantas su vokiškais liudininkais. Prie kitos progos Hansas Kantas pareiškė, jog jis atsikraustęs į Klaipėda iš priekuliškių (Priekulės). Šitas pareiškimas atremia filosofo Kanto tvirtininmą švedų vyskupui, jog šitas jo protėvis atsikraustęs iš Škotijos.

"Priekuliškiuose tame laikotarpyje ir prieš kelis šimtmečius tikrai randame kuršių kilmės "vaggerį", anksčiau šaltyšių Kantą. Tai yra vienintelė tos pavardės šeima visame Klaipėdos krašte. Nėra jokio abejojimo, kad Richardas Kantas buvo kilęs iš šitos vaggerio Kanto šeimos. Jo pavardė išliko dabartiniuose Kantvainiuose, penki kilometrai į šiaurės rytus nuo Priekulės. Senasis vaggerio ūkis buvo, kaip iš senų žemėlapių matyti, viduryje dabartinių Kantvainių, prie Agluonos upės kairiojo kranto.

"Richardas Kantas tokiu būdu buvo kuršių kilmės. Jis buvo apsivedęs su vokiečio karčiamninko dukterimi Dorothea Lieder. Ir Imanuelio Kanto motina, Anna Regina Reuter, buvo vokietė. Ar Imanuelio Kanto bobutė Reinsch — Hanso Kanto pirmoji žmona — buvo vokiečių ar kuršų kilmės, negalima tiksliai pasakyti, bet tai ir nesvarbu. Žiūrint į Imanuelio Kanto prigimto kraujo sudėti nesvarbu, ar filosofas turėjo 7/8 vokiško arba ¼ arba 1/8 kuršių kraujo. Tai yra dvi priešingos nuomonės, dėl kurių galima diskutuoti. Tokiu būdu Imanuelis Kantas turi vokiečių ir indigėnų kraujo priemaišo, kurį mes daugumoje randame visoje Rytų Prūsijoje.

"Įrodžius, kad Kanto protėviai vyriškos šakos gyveno Kantvainiuose ir kad jie yra ainiai buvusio vaggerio Kanto, padidėja ne tik mūsų žinios apie Kanto protėvius, bet ir kartu išeina iš vietinių smulkmenų. Mes dabar esame padėtyje matyti visą šitos šeimos likimą ir ją įstatyti į viso šito krašto likimo rėmus".

Mortensen toliau daro išvadą, kad išeinant iš priešistorinių radinių, Klaipėdos krašto šiaurinė dalis ankstybesniame ir net vėlybesniame viduramžyje buvusi apgyventa kuršių. Jų apsigyvenimo plotas buvęs tęsinys tuometinio vakarinių kuršių gyvenimo srities. Kuršiai buvę latviškai - baltiška tauta su liviška viršūne (Obersicht). Kuršiai pamažu tapę visiškai sulatvinti.

Šitas kraštas priviliodavęs net vikingus, kurie ten turėję prekybos centrų. Bet jau vikingų laikuose jis buvęs mirštantis kraštas. Mes galį susekti, kaip kuršiai pamažu traukęsi į šiaurę, iš pietų pasitraukdami.

Šiauriniame Klaipėdos krašte ir pietiniame Kurše buvusi dykuma. Kai vokiečių riterių Ordinas 13 šimtmetyje atvykęs į šitą kraštą, jis pergyvenęs kaip tik paskutinę fazę šitos depopuliacijos. Tik pačioje Klaipėdos miesto artybėje užsilikę kuršiai kaip Ordino tarnautojai, kurie kaip pilies priemiesčio gyventojai ten dar ilgiau išsilaikę ir gal perkentėję dykumos laiką ligi naujo krašto apgyvendinimo. Klaipėda iš pradžių kaip vokiška pilis ir miestas buvusi įsteigta Kurše, 150 metų vėliau, kartu su klaipėdiške dykuma, Livonios Ordino buvusi perduota Prūsijos Ordinui.

Taip aiškina Mortensenas. Eisime prie kritikos.

Mortenseno teorijos vertinimas

Kad abu Mortensenai yra labai stropūs istoriniuose klausimuose, yra gerai žinoma iš jų įvairių istorinių rašinių Hitlerio laikais, kur jie savo ir oficialinės Vokietijos tezėms įrodyti buvo išknisę daugel archyvų. Tik jų išvados iš principo visuo-

(nukelta į 7 psl.)

Atominė revoliucija

(Atkelta iš 1 pusl.)

sovietais susibičiuliauti. Kaip balsas tyruose jau skambėjo pavergtųjų tautų politikų ir sąmoningesnių amerikiečių šauksmas, kad sovietai trokštą laiko savajai politinei revoliucijai įgyvendinti. Gen. Fran Howley, vienas smarkiausių "išlaisvinimo politikos" prieš sovietus šalininkų pirminė, jog tie patys besišypsą sovietai nė nemirktelėję puls Ameriką, pajutę, jog jau yra pakankamai stiprūs, Jis citavo savo kolegą Berlyno komendantūroje generolą Kotikovą, dažnai kartojusį jog "kartais reikia viską sunaikint iš pagrindų, kad būtų galima tinkamai atstatyti". Visi besirūpinantieji betgi sutinka, kad tikrosios sovietų intencijos išryškės netrukus: Jungtinių Tautų nusiginklavimo konferencijoj sekančią savaitę, kanclerio Adenauerio vizito Maskvoje metu rugsėjo 9 d. ir Ženevos užsienių reikalų ministerių konferencijoje spalio mėnesį.

Bus Lietuva nepriklausoma?

Niujorke buvo keliamas klausimas — kas atsitiktų, jei Maskva ilgiau užtęstų savo "taikos" politiką ir būsimose konferencijos sugebėtų ministerius bei diplomatus įtikinti savo "nuoširdumu"? Atrodo, kad dėl VLIKo - diplomatų nesklandumo ir nevieningumo jau ir taip mažai respektuojami šiuo metu lietuviškieji veiksniai gautų pasitraukti nuo scenos. Būdinga, kad ir mūsų pačių prieauglis, auklėtas Vakaruose, nuo "senųjų" atsimeta. Taip padarė "frontininkai", o šiomis savaitėmis, bene Jono Aisčio "Nepriklausomoj Lietuvoj" išprovokuoti, viešai paskelbė atsiskirią nuo "senojo auklėjimo kairiųjų" — "talkininkai" ir steigia "Demokratinio Darbo Talką".

Niujorke taipgi buvo kalbama apie būsimą nepriklausomybę. Kaip matyti iš amerikiečių pareiškimų, Lietuva geriausiu atveju būsianti lygiateisė, laisva tauta; pats Amerikos ministeris Dulles ir "The N. York Times" (žiūr. "Lituanus" — Pragmatic Charter") aiškiai kartojo, kad laisvasis pasaulis tiek respektuoja mūsų pasišūkaliavimus apie nepriklausomybę, kiek tai prisideda prie jų interesų. A. Bevan, kairus britų parlamentaras, kalbėdamas su NBS korespondentais praėjusią savaitę manė, kad amerikiečiai perdaug plėšosi dėl Rytų Europos, nes patys tuoj pat užsmaugę komunizmą, kai šis įkėlęs kojį Amerikos pašonėn. Kodėl, girdi, stebėtis, kad rusai žiūri savo sienų saugumo? Šitokie samprotavimai turėtų kviesti lietuviškąją visuomenę uoliau kelti savąją kultūrą ir dvasią, o taip pat spausti savuosius politikus vienytis ir galiausiai sudaryti vieną **"Vyriausią Pabaltijo Išlaisvinimo Komitetą"**. Žinau, kaip nemielai šis sakinys skaitomas, bet pasakykite kuris mūsų domisi Costa Rica, Puerto Rico, Hondūras, Guatemalos ir kitų valstybėlių norais ir troškimais?

IŠ SPAUDOS

"Informacinė Tarnyba"

Amerikos ir Kanados lietuviška spauda ne kartą skundėsi, kad svarbesnius lietuviško politinio gyvenimo įvykius ji turi persispausdinti iš "The Lithuanian News Publishing Co" dienraščio Čikagoje, kuris bent porą dienų anksčiau praneša LAIC kitiems laikraščiams pateikdamas žinias. Išeitų, kad ALT sekretorius, matyt, išnaudoja savo padėtį. Jei toks dalykas atsitiktų Amerikoje, kad viešosios įstaigos tarnautojas protekcionuoja privatišką biznį kiltų didelis skandalas — bet tik ne lietuviškoj santvarkoj! "Dirva" pastarosiomis savaitėmis šią padėtį vėl ryškino... "Dirva" neturinti jokio malonumo persispausdinti ALT sekretoriaus pranešimus iš "Lith. News Publishing Co".

Juokai vieni!

Ta pati "Dirva" pasibaigus Ženevos konferencijai didelėmis raidėmis paskelbė: "Dirva — vienintelis lietuvių laikraštis buvo atstovaujamas Ženevoje". Joje, turbūt, "Diplomatijos Šefo pasiuntinys Bonnoje" rašo, kad jis buvęs "vienintelis lietuvis laikraštininkas, kuris iš laisvojo pasaulio dalyvavo šioje istorinėje konferencijoje". Toliau jis aprašo, kaip jam visdėlto sunku buvę konkuruoti su pasaulio didžiausiais laikraštininkais. Apie Lietuvos bylą taip nieko straipsnyje ir nerandame — tik užbaigiama istorijomis apie ežį, kiškį ir antį. Korespondencija nepasirašyta. "Dirvos" bendradarbis ir tiek.

Tikrumoje, betgi buvo dar ir kitas lietuvis "laikraštininkas" Ženevoje, nors jis ir nesisako gavęs "spaudos kortelę". Jis taipgi nepasisako savosios tapatybės, nors vadina save "Draugo" "bendradarbiu". Jis betgi buvęs vienintelis iš visų laikraštininkų kurie laisvojo Berlyno radijo buvo pakviesti kalbėti į Lietuvą. Pasak "Eltos", į Lietuvą iš Ženevos kalbėjęs VLIKo užs. reikalų tvarkytojas.

al.

— **Maskva.** — Sov. Sąjunga grįžta į Pasaulio Sveikatos D-ją ir rinešė 2 mil. dol. į Jungt. Tautų Vaikų Fondą. Anksčiau draudė ir kitus ten dalyvauti, o dabar ir pati vėl grįžo.

— **Otava.** — Kavos pirkliai pareiškė, kad netrukus Kanadoje kava pabrangsianti 4 c. svarui. Montrealy kaikurios kavos rūšys jau pabrangusios.

GERIAU DUOTI, NEGU PRAŠYTI

Kai žvilgsnį metame į bėgamųjų reikalų pynę, galime ryškiai atskirti trejopą lietuviškosios veiklos rūšį: politinę, kultūrinę ir labdaros. Politinis darbas yra tikrai degantis reikalas, nes susietas su valstybinės nepriklausomybės atgavimu. Kultūrinėje veikloje atsispindi kur kas platesnis ir svarbesnis lietuviškųjų jėgų panaudojimas. Kokią gi vietą užima šalpa šalia dviejų minėtų sričių? Ar šitaip sugretindami nebandome šalpos darbo padaryti "didžiuoju", kas nūdien mados reikalu tapo? Argi skatiko išmetimas vargstančiam gali turėti kokios platesnės reikšmės? Kiek pirmu žvilgsniu šelpimas atrodo numotinas atskala ranka, tiek giliau pažvelgus išryškėja didžiulė jo svarba.

Šalpos darbą iš kitų sričių išskiria ypatingas charakteris — bendruomeninis visuotinumas. Šalpos darbas eina lietuviškiausiu ir bendriausiu šūkiu. Šalpos motto galima išreikšti keturiais žodžiais: lietuvis padeda lietuviui varge. Čia nesvarbu nei konfesija, nei politinis nusistatymas, kultūrinis išprūsimas, luomas ar pagaliau kas kita. Visus jungia vienas vardyklis — lietuvis. Šiais laikais neįprasta operuoti bendrybėmis, labiau bandoma formuluoti specifiškumus. Šalpa kaip tyčia daro išimtį. Ji tampa nematomu ir neminimu vienijančiu faktoriu. Tai patvirtina ir lietuviškas posakis: varge visada greičiau susikalbama. Šalpa lyg ir padeda pagrindus bendruomeniniam su gyvenimui. Tat šalpos darbas ne mažiau svarbus, jei ne svarbesnis už politiką ir kultūrą. Poros tuzinų politikų nuomonių skirtumas ir užsispyrimas iki grabo lentos laisvinimo reikalą pasunkina, bet nepražudo, nes ne jų vienų balsas lemiantis. Nepalankios aplinkybės stelbia mūsų kultūrininkų darbą, bet kol nors vienas lietuvis lietuviškai kalbės, lietuviškoji kultūra nemirs. Kas nutiks su tais mūsų tautiečiais, kuriems bėdoje nebus ištiesta lietuviška ranka? Gręsia apleidimas ir sunkimas skurde arba svetimųjų pagalba juos nusives kitais keliais. Tokių pavyzdžių Vokietijoje jau turime nemažai. Štai kodėl šalpos darbas itin svarbus, kadangi jis nepriklauso nuo mūsų politinių institucijų apsukrumo ar nuo kultūrininkų pasišventimo, o nuo plačios visuomenės sąmoningumo. Šalpos našta negula ant kelių ar keliolikos asmenų pečių, bet įpareigoja kiekvieną kurs tik kuria sau pragyvenimą. Už vienokias ar kitokias šalpos darbo pasekmes bus atsakingas irgi paskiras tautietis. Čia negalima niekam mesti kaltinimo, nebent sau pačiam. Tiesa, ir dabar dar pakalbama apie nutrupėjimą", bet jei taip ir pasitaikytų, ar tas jau ir atpalaiduoja nuo aukos? Tokia argumentacija labiau bandoma tik užsegti savąją kišenę, kad neiškristų grašis, kur "nebūtina".

Todėl visuotinumo žymė šalpai esti labai reikšminga. Sutartinas šalpos darbas veda ir į kitų sričių sekmingą bendradarbiavimą. Tik teisingai suprastas šalpos reikalas gali duoti ir teigiamų vaisių. Įsisąmoninimas yra pirmoji sąlyga betkuriam darbui, lygiai tai galioja ir karitatyvinei sričiai. Negalima skųstis lietuviškumo sąmoningumu, tik gal nemokame prieinama ir konkrečia kalba jo išreikšti. Kiekviena idėja randa pirtarimo, juo labiau teisinga. Svarus žodis ir reikalo svarbumas nei vieno nepalieka abejingu.

Praeitais metais lankantis Amerikoje teko patirti vienos šeimos vidinę dramą. Senukai tėvai, sūnus, dukra, kurios vyras gydytojas likęs Lietuvoje, jau keletas metų gyvena atvykę iš tremties. Jaunoji motina leidžia 12 metų sūnų į mokyklą. Kad jos sveikata šeimyninės tragedijos pasekoje pakirsta, netenka nė minėti. Negeresnė sveikata ir senukų. Todėl sūnus, prieš kurdamas šeimą, nutarė tėvus apdrausti ateičiai — jų pačių pritarimu nupirkti namą. Įvyko susikirtimas. Dukra pareiškė neisianti gyventi į nupirktąji namą. Girdi, pirkdami namą negalvojate grįžti Lietuvon. Su butais sunkumų nesą. Galima ir toliau, kaip iki šioliai, gyventi. Visą mėnesį dukra nekalbėjo su senute motina.

Tai ne fantazija, ne istorija, o tikras tremtiniškos lietuvių buities faktas. Savotiška intriga. Ką labiau mylėti? Tikrą motiną ar tėvų žemę? Šiluma pakutena širdį, kai prisistatai kasdieninio gyvenimo kovą už ištikimybę gimtajam kraštui. Tokių pavyzdžių nereikia ieškoti pas svetimuosius, jų galima rasti ir savo pastogėj. Tik reikia noro pamatyti. Tai džiugūs reiškiniai, rodą, kad pas mus neišnyko pagarba ir prisirišimas viskam, kas lietuviška, nors jau vieni kelias dešimtis, kiti tik antrą dešimtį metų klaidžiojame po prabangiškiausius pasaulo užkampius.

Tiesa, nelengva visų mūsų dalia, tačiau mes sudarome laimingiausią tautos dalį. Nekenčiame juk Sibiro taigų, ramiai galime ilsėtis, žinodami, kad niekas neateis ir naktį neišveš, kas dabar vyksta tėvų žemėj. Pagaliau nereikia laukti paramos, kuri taip svarbi keliems tūkstančiams mūsų tautiečių, likusių Vokietijoje. Mes sudarome skaičių tų laimingųjų, kurie gali duoti. Duodama auka labai dėkingai priimama.

Pavarčius Kanados Šalpos Fondo bylas, galime matyti, koks džiaugsmas trykšta iš pagalbos reikalingųjų akių. Vienas senukas, padėkojęs už paramą, toliau laiške klausia Šalpos Fondo pirmininką, kaip senai gyvena Kanadoje, su šeima ar be, koki darbą dirba ir ar savoje profesijoje, prašo, kad būtinai parašytų. Su teikiama auka įduodama daugiau, negu manoma. Tai padrąsinimas, kad jie nėra pamiršti, kad jų kasdieninės duonos kąsnis yra ir visų mūsų rūpestis.

Visose Kanados lietuviškose kolonijose pradedamos rinkti piniginės aukos Vokietijoje gyvenantiems sušelpti. Dabar, kai vyksta atostogų metas, kai daug keliaujama, ilsimasi ir uždirbtas centas paskiriamas malonumui, vertėtų prisiminti ir tuos, kurie negali pavelyti sau atostogų, nes, jei nesveikata, tai nedarbas neleidžia.

Ateities Lietuvai daug ko reikės, bet labiausiai sveikų, pajėgiančių dirbti lietuvių. Tat mūsų pareiga kuo didesnį skaičių sveikųjų išlaikyti. Kas centu, kas doleriu, bet visi kaip vienas turime paremti šį Kanados Šalpos Fondo skelbiamą vajų. Aukodami gi prisiminkime lietuvišką priežodį, kad visada geriau duoti negu prašyti. V.

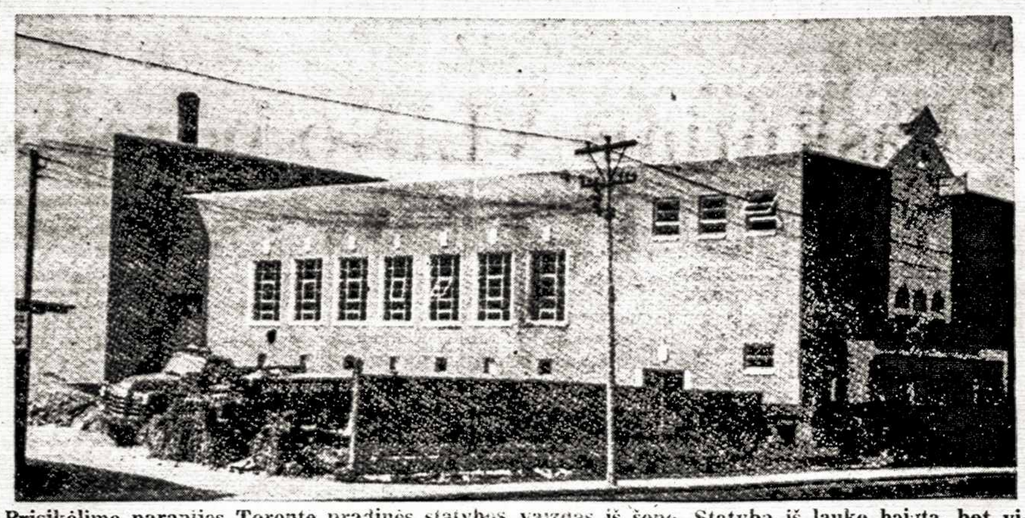

Prisikėlimo parapijos Toronte pradinės statybos vaizdas iš šono. Statyba iš lauko baigta, bet vidaus įrengimai tik pradėti. Pastate yra dvi salės po 800 sėdimų vietų, muzikos auditorija, jaunimo pobūvių centras ir kitos pagalbinės patalpos. Viena salių skirta laikinei bažnyčiai. Tai yra tik pradinė statyba, dalis projektų. Sekantis didelis uždavinys bus pačios bažnyčios pastatymas.

IR VISDĖLTO JUOKIMĖS

Tokiu pavadinimu anomis niūriomis tremties dienomis mūsų linksmasis Pulgis Andriušis parašė feljetonų knygelę. Tremties barakuose, be abejonės, ne kažin kiek ir to juoko begalėjo būti, tačiau mūsų Pulgis — įrodė, kad net ir blogiausiose apystovose galima juoktis.

Kalbant apie politiką, nūdien taipogi liūdnas vaizdas, o ypatingai — pavergtiesiems. Vakarų "didieji", kurie dar nepavergti ir kuriems bolševikai, bent pakol kas, neparuošė gyvulinių vagonų į Sibirą, atrodo, visai numojo ranka pavergtųjų pusėn, tarytum sakydami: "Mums neskauda, mes nedejuojam"...

Žinoma, su tokia politikos užimta pozicija viso pasaulio likimas statomas ant kortos, tačiau — ką gi padarysi. "Didieji" nutarė, kad reikia eiti su velniu obuoliauti ir tiek... Kai griš jie ne tik be obuolių, bet ir be terbų — tuomet mes, kuriems ir obuolius ir terbas seniai šėtono palikuonys sudorojo — pasijuoksime...

"Laimėjimais" nusėtas laikas

"Šaltojo karo" eigoj amerikiečiai turėjo gana daug ir visokiausių bėdų. Bet... iš tų bėdų išsisukė, atseit, "laimėjo" tam tikrus "šaltojo karo" etapus. Iš tų etapų, kaipo būdingesnių, pora čionai suminėsime. Raudonieji paskelbė Berlyno blokadą. Amerikiečiai suorganizavo "oro tiltą" ir neleido berlyniečių uždūsinti tiekimo sustabdymu. Po kurio laiko raudonieji blokadą panaikino, o amerikiečiai džiaugėsi, kad jie raudonuosius "nugalėjo" ir laimėjo šį šaltojo karo etapą. Dabar, jeigu kam kiltų klausimas: "Ar tikrai šiame atvejuje amerikiečiai ką nors laimėjo?" — Atsakymas, deja, galėtų tebūti: ne, netik nelaimėjo, bet totališkai pralaimėjo...

Juk, visi gerai žinome, kad Potsdamo sutartimi, kada buvo pasidalintas zonomis Berlynas, atiduota "kaip dovana" "tėveliui Stalinui" Tueringijos bei Brandenburgo sritys, tuomet buvo susitarta, kad raudonieji leis susisiekti vakariečiams su Berlynu, tiekti savo įguloms, o taip pat ir gyventojams maistą ir visa kita. Tam tikslui, nors Berlyną "gerieji vakariečiai" leido visiškai apsupti raudoniesiems, bet buvo paliktas tam tikras laisvas koridorius. Deja, kaip matome, atėjo laikas, kada bolševikai numojo ranka į susitarimą ir tuo koridoriumi susisiekimą uždraudė. Atseit, sudarė Berlyno blokadą...

Ir, deja, vakariečiai (svarbiausia — amerikonai), tą blokadą ne ginklu pralaužė, bet... oro tiltu. Pagal šitokį metodą, ar nebūtų visiškai panašus reikalas, jeigu koks piktadaris užsimanytų tavęs, žmogaus, nebeišleisti pro duris į tavo nuosavus namus, o tu "šventos ramybės" dėlei imtum landžioti į savo butą ir iš buto pro... langą. Reikalas būtų visiškai panašus.

Antras "laimėjimo" atvejis. Kinijos raudonieji paėmė į nelaisvę amerikiečių lakūnus, kovojusius Korėjos fronte, ir uniformuotus asmenis... užskaitė šnipais. Tokių precedentų, tikiu, pasaulis kol gyvas dar nežino.

Na, amerikiečiai, kaip matome, rado reikalo su raudonaisiais derėtis Ženevoje, šaukti atskirą tuo reikalu konferenciją, kad kaip nors tuos "šnipus" išlaisvinus. Rašant šį straipsnį, lakūnai jau laisvi. Amerika norinti dar išlaisvinti pusšimtį civilių, kuriuos taipogi turi užgrobusi raudonoji Kinija. Išlaisvinti — gal ir pasiseks. Tačiau, nebeto, kad bus padaryta raudoniesiems vienokių ar kitokių nuolaidų, gal Čiangkaišeko sąskaiton, gal kito kieno. Tačiau — net ir be nuolaidų — jau raudonieji kinai būtų daug laimėję, nes jie, būdami JT pripažinti agresoriais, privertė amerikiečius su jais tartis ir derėtis. Ar tai nepanašus reikalas į "kidnapinimą", kokių čia dažnai pasitaiko. Kai banditas pasigrobia kokio milijonieriaus vaiką, jis pareikalauja didelės sumos. "Derybos" tokiu atveju vyksta "slaptai". Jeigu pavyksta banditui paimti pinigus gudriai ir policijos nepačiupčiam — gerai, jeigu ne — prisieina eiti į kalėjimą. Gi šiame atvejy — su raudonaisiais — norima padaryti tokias derybas viešomis, kad banditas ir nukentėjusis sėdėtų už vieno stalo ir derėtųsi, kiek pinigų jam reikia sumokėti už "kidnapinta" — pagrobtą vaiką. Apie bent kokią bausmę už pagrobimą — niekas nė nebekalba.

Toliau — dar gražiau

Taigi, juokis, pajace, nors turtus praradęs... Gražu mūs nūdieniam pasauly, ar ne? Teisybė, kaip matome, paėmė ilgas, ilgas atostogas ir išvažiavo, galbūt, net kur nors į Krymą atostogauti... Ir kuo toliau — vis gražiau. Diplomatai, valstybių bei vyriausybių galvos, spauda ir visi kiti pasaulio viešosios opinijos formavimo veiksniai, veiksneliai pilni "gražiausių norų" dėl koegzistencijos su raudonaisiais... Spaudos tonas, didelių vyrų šnekos — tiesiog nusistebėjimą kelia besiklausantiems ir beskaitantiems.

Štai, pav., teigiama, jog grįžo iš vasaros rezidencijos ir Kanados premjeras Hon. L. St. Laurent, kuris, vos atsiradęs Otavoje, tuojau pareiškęs, jog jis tikįs, kad "Rusija norinti išvengti III Pasaulinio karo"... Galimas dalykas, tačiau, pažiūrėkime, kas toliau kalbama. Garbusis Premjeras reporteriams samprotavo, kad Sovietai, taip lygiai kaip ir mes, matyt, bijosi atominio bei hidrogeninio karo. Todėl, esą, jie ir pakeitė savo pažiūras Vakarų atžvilgiu, pasidarė daug sukalbamesni, nes žino, kad atominis karas juos labai sunaikintų, taip lygiai kaip ir mus.

Dar kiek vėliau Premjeras pridūręs: "They want to avoid war at this time". Tuomet reporteriai, žinoma, nebenusileido ir ėmė "provokuoti" Premjerą įkyresniais ir gudresniais klausimais. Pav. "Ar Jūs manote, kad tai Rusijos žaidimas užtęsti laiką?" Ir kas begalima buvo surasti lengvesnio, kaip atsakyti į šitą klausimą šitaip: "Aš tikiu, kad Sovietai nemėgsta žiūrėti per toli į ateitį"... Kiek vėliau Garbusis Premjeras pridūręs, kad jis asmeniškai nelabai mėgstas žiūrėti perdaug toli į ateitį...

Taigi... Na, o be kita ko, raudoniesiems reikalai ir taip eina vis geryn. Jiems nebereikės net tiek daug šnipų laikyti. Amerikiečiai patys jiems viską išaiškina. Sumažės išlaidos. Pvz., Sovietų delegacija atominėje konferencijoje atsisakė pasakyti apie savo tokių svarbių žaliavų, kaip uranijaus ir torio, šaltinius, tuo tarpu kai JAV, Kanada, Anglija, Belgija ir kitos valstybės viską pasakė ir schematiškai išdėstė, kur tie šaltiniai yra, kokios jie kokybės ir pan.

Pr. Alšėnas.

Nebeturime Knygų Lentynos

VLIKas pasiūlė Lietuvių Bibliografinei Tarnybai atsiųsti "Knygų Lentynos" leidimo išlaidų sąmatą II pusm. Tačiau LBT rado reikalinga jau galutinai atsisakyti nuo biuletenio leidimo net nelaukiant metų pabaigos. Knygų leidyklos seniau prisiųsdavo (bemaž visos) savo leidinius, dabar gi žymi dauguma leidinių nesiunčia. Pasitikėti leidinių aprašymu iš jų paminėjimo spaudoje negalima. Štai, pvz., "Lietuvos Pajūrio Padavimus", kuriuos išleido "Tremties" leidykla, "Europos Lietuvio" (Nr. 23) žiniomis parengė dr. J. Remeika, o "Nepriklausoma Lietuva" (Nr. 25) teigia, kad tai yra dr. J. Remeikis! Kam tikėti? Ir kam skelbti klaidinančias žinias? Lėšų knygoms įsigyti LBT neturėjo, neturi ir nesitiki, kad pavyktų gauti ateityje. Taigi bus išleistas biuletenio Nr. 5-6 (gegužės - birželio mėn.), o VLIKas paprašys Amerikos Liet. Tarybą, kad ji sugrąžintų permokėtus prenumeratos pinigus (JAV ir Kanadoje 75c. kituose kraštuose 50c) prenumeratoriams.

Š. m. I pusm. VLIKas davė leidimui $488.00, išleista bendradarbių atpildams, spaudai, paštui, administracijai $483.67. Grąžinta ALT (VLIKo depozitan) $11.33.

Pajamų buvo tiktai $109.50, surinktų iš prenumeratorių ir už parduotus senesnių metų numerius. Bet KL gavo 62 knygas ir brošiūras, 246 NrNr. žurnalų, 865 Nr. Nr. laikraščių ir visus tuos leidinius persiuntė Pas. L. Archyvui. Leidinių vertė 279.75, tad leidimo nuostolis yra -97.42.

Liet. Bibliografinė Tarnyba.

Iš "Tiesos" puslapių

Sovietinio gyvenimo prajovai

Kolūkio pirmininkui pinigų klausimas nesudėtingas...

Atrodo, kad dabar geriausiai Lietuvoje gyvena kolūkių pirmininkai, nes per jų rankas pereina visos gėrybės. "Tiesos" korespondentas drg. P. Graščenko jumoristinėje formoje patiekia Ignalinos rajono "Draugystės" kolūkio pirmininko Kazio Čeponio nuotykius.

Išlaikydamas kolchozo pirmininko orumą, Kazys Čeponis pasistatydino namą Ignalinoje. Tačiau vieno namo kolchozo pirmininkui lyg ir mažoka, nes po vieną namą juk turi ir ne kolūkių pirmininkai. Pasistatydintumei antrą, bet tada, aišku, visi kolchozininkai unisonu pradės šaukti, kad pirmininkas pinigus eikvoja. Vieną vakarą Kazys Čeponis aplankė savo seną tėvą: "Patark, tėve, ką daryti. Namą rengiuosi statyti Švenčionėliuose. Tavo bus, taip sakant..." Nudžiugo senis tėvas. Kaip gi nesidžiaugsi kada sūnus namą žada pastatyti. Tėvo džiaugsmas neilgai truko: "Pala, pala, namas bus mano, tik tavo vardu statysiu. Tavo, taip sakant, tik markė. O kaime, tavo sklype pastatysiu dar vieną. Tą užrašysiu tetos Teofilės vardu, tos, kuri gyvena... bala žino kur, nepamenu..."

"Tiesos" korespondentas drg. Graščenko čia ne be reikalo pastebi: "Iš tikrųjų pinigų klausimas tampa paprastu ir nesudėtingu, kai sukčiaus galva atsiduria ant kolūkio pirmininko pečių"...

Kas kolūkio — tas ir mano

Kazys Čeponis taip buvo įsišeimininkavęs, kad jam atrodė, jog jis ir kolūkis yra vienas ir tas pats. Bankas davė 1.300 rublių gyvulininkystės darbininkams išmokėti, Čeponis juos paprasčiausiai įsileido į nuosavą kišenę. Buvo jo žinioje kolūkiui priklausąs motociklas, Čeponis paleido motociklą į rinką, o pinigus ir vėl susižėrė į tą pačią kišenę. Pardavė kolūkis 34 veršelius, Čeponis su buhalterio pagalba knygose pažymėjo tik 24 — bene kas susigaudys, kiek tų veršelių parduota...

Apsirūpinęs pinigais, Čeponis pradėjo statybą trijuose frontuose iš karto — Ignalinoje, Švenčionėliuose ir Petrovo kaime.

Kolūkis gali palaukti...

"Draugystės" kolūkis buvo pradėjęs karvidės statybą. Jis gali palaukti. Pirmininkas juk nepalyginamai svarbesnis už kolūkio karves. Čeponis susirinko geriausius statybos meistrus — Petrą Paukštę, Antaną Lunią ir Mykolą Šulskį. Likusieji meistrai senu įpročiu dar norėjo kolūkio karvidę užbaigti. Tačiau iš jų gerų norų nieko neišėjo, nes statybai neužtenka vien tiktai gerų norų. Statybai reikia medžiagos, o Čeponis karvidei skirtą statybos medžiagą pasiskyrė nuosaviems namams. Kolchozininkai, žinoma, dideliu logikos nuseklumu ir vaizduote nepasižymi. Jiems daugiau rūpi karvės, negu visagalis pirmininkas Kazys Čeponis. Pasipylė skundai į rajoną — ir žodžiu ir raštu: mūsų pirmininkas tris namus statydinasi, o karvės net vieno tvarto neturi. Skundai, bendrai paėmus, labai nerimti, nes dėl pašaro stokos karvutės sekančią žiemą vis viena būtų uodegas ir kailius ant lubų padžiovusios... Rajonas dėl šventos ramybės atsiuntė revizorę drg. Šapokienę. Viešnia dar nespėjo kojų sušilti, o į kolūkį jau atlėkė partijos sekretorius drg. Rožanskas: "Nutraukti revizija! Sumanei griauti geriausio rajone pirmininko autoritetą. Ar žinai, kad pagal jį rikiuojasi visi rajono kolūkių pirmininkai?" Po šitokių žodžių pirmininkų rikiuotė kolchozininkams pasidarė labai neaiški — gavosi įspūdis, kad jie visi po keturis namus statydinasi. O revizorė drg. Šapokienė išvažiavo namo net nežvilgterėjusi į knygas.

Stebuklingos 28 kapeikos

Kolchozininkų būta žemaitiškos prigimties — užsispyrusių: jeigu kiti pirmininkai statydinasi po keturis namus, kitų reikalas, bet mūsų pirmininkui keturi namai nereikalingi... kaip gi dabar karvytės margosios dar vieną žiemą be tvarto praleis... Ir vėl rajono vadovybė buvo užversta naujais protesto balsais.

Rajonas dėl šventos ramybės komandiravo antrą revizorių — drg. Martinėną, kuris buvo įgaliotas vietoje susipažinti su visomis statybomis. Su statybomis drg. Martinėnas susipažino, o, susipažinęs, nutarė, kad vis dėlto būtų, taip sakant, pravartu ir su knygomis susipažinti. Išstudijavo Martinėnas knygas nuo A iki Z ir nuo Z iki A. Baigęs reviziją, rimtu balsu metė prakeikimą: — Išeikvota lygiai 28 kapeikos... Nors Čeponis pinigus buvo investavęs į tris statybas, bet savo kišenėje jis vis dėlto surado tas 28 kapeikas ir jas sugrąžino knygoms, kad vėl ramybė "Draugystės" kolūkyje įsiviešpatautų. Dabar Čeponis toliau tęsia statybą trijuose frontuose, o žmonės vis plačiau pradeda kalbėti apie stebuklingas dvidešimt aštuonias kapeikas, iš kurių galima tris namus pasistatydinti. Mums, žinoma, tas visiškai nenuostabu. Tokių susovietinto gyvenimo prajovų juk šiandien Lietuvoje esama ir daugiau. Jiems pavaizduoti nereikalinga nė Gogolio plunksnos...

Vyt. Kastytis.

VIETA VASAROJIMUI

RAINBOWS END,
LAKE SHORE BEACH, Lake Simcoe, pusė mylios nuo Keswick, Ont.

Puiki vieta maudymuisi ir žvejojimui. Išnuomojami kambariai su virtuve.

Informacijoms kreiptis:

J. LENARTAS
376 Crawford St., Toronto.
Telefonas LL. 5990.

ŠAUTUVAI – ŠAUDMENYS

Apsimokės jums, jei PIRKSITE, KEISITE or NUOMOSITE, kur didžiausias PASIRINKIMAS visame mieste šautuvų, žiūronų, teleskopų, taikyklių. MEDŽIOJIMO apsiaustų, batų, purvui braidyti guminių batų, spąstų. MIEGOJIMO maišei, kuprinės, komposai. Geros išsimokėjimo sąlygos.

HALLAM SPORTING GOODS LTD.

621 YONGE ST., prieš Bloor St., TORONTO. Telef. WA. 3-2769
Mes kalbame vokiškai ir itališkai.
PREKĖS IŠSTATYTOS KANADOS TAUTINĖS PARODOS KOLIZIEJUJE.

INTER - CITY Heating Installation

Atlieka namų apšildymo, gazo, vandentiekių, drenažo įrengimus bei pataisymus, pavasario sezonui išvalo krosnis su vacuum cleaner.

JONAS PUTERIS
67 ESSEX ST. Tel. OL. 8010.

DĖMESIO!
Lietuvio IGNO ASTRAUSKO
batų krautuvė

Parduodu įvairios rūšies vaikų, moterų ir vyrų batus — normalaus ir platous EE—EEE dydžio.

1414 Dundas St. West. Toronto
Tel. KE. 3881

Dabar galite lengviau, negu Jūs manote, įsigyti naują

Oldsmobile,
Chevrolet

ar vartotą auto mašiną

Weston Motors
LTD.

Kreiptis J. VAINAUSKAS
Telefonas RO. 2-3008

Šimtai mašinų pasirinkimui

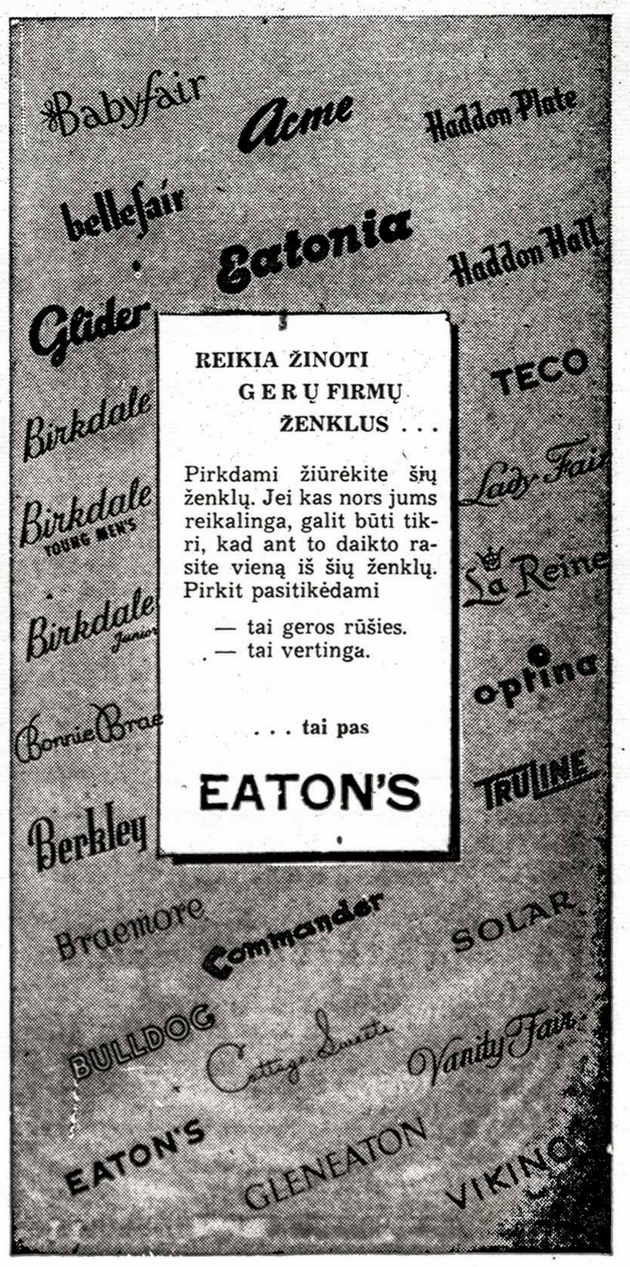

REIKIA ŽINOTI
GERŲ FIRMŲ
ŽENKLUS...

Pirkdami žiūrėkite šių ženklų. Jei kas nors jums reikalinga, galit būti tikri, kad ant to daikto rasite vieną iš šių ženklų. Pirkit pasitikėdami

— tai geros rūšies.
— tai vertinga.

... tai pas

EATON'S

Pavergtoje tėvynėje

Mirė Povilas Pakakrlis

Lietuvoje liepos 28 d., sakoma "Tiesoje", po sunkios ligos mirė Povilas Pakarklis, buvęs bolševikinis teisingumo ministeris, o pastaruoju metu Vilniaus universiteto profesorius.

"Tiesa" jo nekrologe daug ką iš jo gyvenimo nutyli. Pasako, kad buvo gimęs 1902 m. lapkričio 10 d., kad 1927 m. baigęs Kauno universitetą (nesako, kad teologijos filosofijos fakultetą, teisių fakulttą jis vėliau baigė), o 1940 m. pradėjęs dirbti Vilniaus universitete. 1940 m. paskelbus Tarybų valdžią jis "buvo tarpe tų inteligentų, kurie iš karto aktyviai įsijungė į socialistinę statybą. Jis buvo išrinktas atstovu į Liaudies Seimą ir dirbo atsakinguose postuose". Tai ir viskas. Kaip žinia, karas Pakarklį užklupo Maskvoje, jau einant gandams, kad ministeriu nebebus, o gal visai negrįš. Karo metu dirbęs Alma - Atos ir Maskvos juridiniuose institutuose, 1943 m. tapęs profesoriu. Bet nesakoma, kur. 1944 m. grįžęs į Lietuvą ir dirbęs Vilniaus universitete ir Mokslų Akademijoje, 1946 - 1948 m. buvęs Lietuvos istorijos instituto direktoriu. 1955 m. gavęs teisės mokslų daktaro laipsnį. Esąs parašęs "daugiau 60 mokslo darbų Lietuvos istorijos ir teisės klausimais". Buvęs apdovanotas už mokslinę veiklą Darbo raudonosios vėliavos ordinu ir medaliu "Už šaunų darbą Didž. Tėvynės kare 1941 - 1945 m.m."

Jo kūnas buvęs pašarvotas "universiteto aktų salėje" Čiurlionio g. 23, o palaidotas liepos 31 d. Rasų kapinėse.

Kad jis buvo bolšev. teisingumo ministeris, neminima, bet nekrologą pasirašo universiteto, akademijos ir LTSR Teisingumo ministerijos darbuotojų kolektyvai. Taip pat neminima velionio veikla prieš bolševikiniais laikais, nei jo metamorfozos — nuo ateitininko, studentų abstinentų korporacijos pirmininko, per nacionalistą - voldemarininką į bolševiką.

Ištikrųjų tai buvo nerami siela. Jis amžinai ieškojo ir mėtėsi į kraštutinumus. Bolševikų garbintoju pasidarė dar prieš okupaciją.1938 m. jis buvo nuvykęs į Maskvą pažiūrėti "rojaus". Grįžęs jį atvirai garbino ir amžinai studijavo sovietų gyvenimą iš knygų. Bet bolševizmu praktikoje jis, atrodo, greitai nusivylė ir, kaip matyti iš "Tiesos" nekrologo, į partiją neįstojo. Buvę bičiuliai sakydavo: "Kažin ar Povilas nebaigs savo dienų misijonieriu kur nors Afrikoje ar kituos pasviečiuos?" Ar buvo jis ant to kelio, sunku dabar pasakyti, bet buvo jau nuošaly. Jo likimas neatrodo visai paprasto mauro, kuris nebereikalingas.

Rašyti velionis pradėjo istorinėmis temomis, daugiausiai Mažosios Lietuvos klausimais. Juos tyrė ir po karo. Kiek žinoma, buvo net komandiruotėje Mažojoje Lietuvoje medžiagos rinkti. Dėl jo ypatingo karštumo visi jo darbai turėjo publicistinių žymių. Neumanno - Sasso byloje jis dalyvavo kaltinamojo akto surašyme.

Maskvoj mirė LTSR operos ir baleto teatro baletmeisteris Michailovas Fiodor. Moisiejevas, anksčiau dirbęs baletmeisteriu Tbilisy, Bakū, Taškente ir kt. Buvo pastatęs per 25 baleto spektaklius. Už baleto "Daktaras Aiskauda" pastatymą 1947 m. buvo apdovanotas "stalinine premija". Okup. Lietuvoje dirbo nuo 1951 m. gavo "LTSR nusipelnusio artisto vardą".

Okup. Lietuvos MTS mechanizatoriai šią vasarą talkininkavo Ukrainos kolūkiams, padėdami suimti derlių. Iki birželio pabaigos iš vienos Vilniaus stoties pakrauta ir išsiųsta apie 200 kombainų. Jų nemaža išsiųsta per Kauno, Jonavos ir kitas stotis. Žymus skaičius mechanizatorių jau padėjo ukrainiečiams suimti derlių.

Lietuvos tranzito plukdymo kontoros kolektyvas įpareigotas iki spalio 15 d. įvykdyti metinį miško plukdymo planą. Esą, "apvalytos mažosios upės, kuriomis bus plukdoma miško medžiaga. Paruošta 11 užtvankų. Tūkstančiai kūbinių metrų medžiagos vandeniu pirmą kartą keliaus iš Jūros upės aukštupio. Merkio upe rąstai bus plukdomi nauju metodu — plūštimis. Dešimtis tūkstančių kūb. metrų miško medžiagos į Klaipėdą pristatys Nemuno upeiviai".

Šiaulių dviračių fabrikas "šiandien savo produkciją siunčia ne tik į įvairias T. Lietuvos vietas, bet ir į kitas tarybines respublikas" Vilniaus radijas ta proga taip pat pastebi, kad "broliškųjų respublikų specialistai su atsidėjimu išmokė lietuvius naujųjų specialybių".

Polit. instituto dir. K. Baršauskas pasigyrė, kad per 5 Instituto gyvavimo metus jį sėkmingai baigę 1.500 inžinierių. Šį rudenį būsią priimta apie 1000 studentų, tada jame būsią net 3.400 studentų. 5 instituto fakultetuose ruošiami 18 specialybių inžinieriai. Būsimieji architektai pernai rudenį "apmatavo ir aprašė Gelgaudų pilį Vytėnuose", kur bus įrengta pionierių stovykla. Šiuo metu ruošiamas pilies rekonstrukcijos projektas, pritaikant ją vaikų vasaros poilsiui. Pilis turės vėl atrodyti taip, kaip ji atrodė 17 šimtmetyje.

"Tarybų Lietuvos 15 metinių garbei" Puškino sode, esančiam Vilniuje Gedimino kalno papėdėje, skulpt. Vyšniauskas padarė Puškino biustą, Mikėnas dirba prie Cvirkai skirto paminklo, kuris bus pastatytas Cvirkos ir Komjaunimo gatvių sankryžoje, prie Dramos teatro numatoma pastatyti Dauguviečio biustą.

HAMILTON Ont.

Lietuvių evang. liut. pamaldos Hamiltone, 36 Shadyside prie 26 Street East (tel. FU.5-3323), rugpiūčio 28 d., 10 val. ryto.

Kun. dr. M. Kavolis.

Lietuviškos knygos bare Hamiltonas žengia visu tvirtumu mūsų tautinės kovos avangarde. Viena antra dešimtis pasyviųjų tautiečių įtakos į kolonijos lietuvišką gyvenimą nedaro.

TF v-bos baigiamas knygų platinimo po namus vajus prisiminimui mūsų 50 metų sukaktuvių nuo spaudos atgavimo žada pasiekti $5.000 apyvartą. Jis suskirstytas buvo į tris tarpsnius, kurių pirmieji du davė virš $2.000 apyvartą, o šis trečiasis, kuris dar tebetęsiamas, turės $3.200 apyvartą. Iki rugpiūčio 15 d. iš III vajaus buvo išplatinta liet. knygų už $1.900, o iki š.m. galo norima dar parduoti knygų už $1.200. Jei šis planas pavyktų išpildyti, tuo atveju III vajus TF duotų $800 pelno. Visa gi ši knygų pardavinėjimo akcija, su dviem pirmaisiais vajais duos TF $1.300.

Hamiltoniečiams lietuviams už tokią didelę paramą lietuviškai knygai priklauso nuoširdžiausia padėka.

Nors ir dideli šią vasarą karščiai vargino Hamiltoną, visdėlto TF v-ba liepos mėnesį išplatino lietuviškų knygų už $231.20. Stambiausi pirkėjai buvo: p. Tėvelis už $31.25, p. Kybartienė — $16, p. Vitienė — $13.75, p. Paulauskas — 31,25, p. Stanius — $18.50, K. Mikšys — $12, B. Grinius — $10, p. Vonžodienė — $10.25 ir eilė kitų tautiečių už mažesnes sumas.

Lietuviška knyga ir lietuviškas laikraštis yra patikimiausia priemonė mūsų savitam tautiniam veidui emigracijoje ilgiau išlaikyti. Kieno bute rasime daugiau lietuviškų knygų, tos šeimos ir jauniausioji karta pamils mūsų kalbą, mūsų tradicijas. Tai teko patirti praktikoje, lankantis pas tautiečius su lietuviškom knygom.

Šalia TF v-bos liet. knygas platina po namus Z. Orvidas. Nuo š.m. kovo mėnesio iki rugpiūčio jis išplatino jų už $440

Atvirai kalbant sunku rasti žodžių, kuriais būtų galima išreikšti Hamiltono lietuviams pagarbą už nenuilstamą jų paramą lietuviškiems reikalams visose srityse: čia daugiausia Enciklopedijos prenumeratorių, daugiausia liet. gimnazijos rėmėjų, daugiausia sukeliama TF ir šalpai, daugiausiai vaikų lanko šeštadieninę mokyklą — ir kur tik nepažvelgsi — vis daugiausia.

Visa tai pabrėžiama kartkartėmis ne Hamiltono lietuvių pasididžiavimui sukelti, ar pasirodyti, kas mes esame. Oi ne! Mūsų didžiausias noras, kad ir visos kitos lietuvių bendruomenės užsikrėstų Hamiltono nuotaikomis. Juk būsimąją Nepr. Lietuva visi džiaugsimės ir didžiuosimės, tad kodėl laikomės pasyviai. Ne vad. veiksnių erzelis ir rietenos, ne politinių centrų posėdžiai Niujorke išlaikys lietuvybę, bet plačioji išeivių masė, žinoma, jei pasirinks kelią, kuriuo eina absoliuti dauguma hamiltoniečių. Mes norime, kad ir išeivijoj pasitvirtintų mūsų graži patarlė: "Žodis pamoko — pavyzdys patraukia".

Šalpos Fondo Hamiltono skyr. pradeda savo metinę rinkliavą. V-bos nariai ir talkininkai aplankys mus namuose, prašydami paremti pinigine auka mūsų vargstančius tautiečius Vokietijoj, ir jų vargo mokyklas.

Iš mūsų pusės būtų padarytas didelis geras darbas, jei geriau materialiai įsitvirtinę paskirtumėm šiam kilniam tikslui penkinę ar daugiau. Šios metinės rinkliavos proga visi parodykime gera lietuvišką širdį ir būkime tikri, kad gerasis Dievas ši mūsų artimo meilės darbeli mums šimteriopai grąžins.

Ats. pulk. J. Giedraitis, kuris, nors jau ir vyresnio amžiaus, nenuilstamai vadovauja Šalpos Fondo Hamiltono skyriui nuo jo įsisteigimo, yra mums geriausias šioje srityje pavyzdys. Su kokiu atsidėjimu šis mūsų buvęs augštos visuomen. padėties tautietis yra atsidavęs kilniam karitatyviniam darbui, gali pilnai įvertinti tik tie, kurie yra šioje srityje dirbę. Nagalima šioje vietoje nutylėti ir apie energingą Juliją Kazlauskienę. kuri yra Šalpos Fondo spiritus movens. Į šį darbą ji įdeda visą savo augštaitišką energiją ir jam yra atsidavusi visu nuoširdumu. Mūsų gi pareiga yra juos ir visą v-bą paremti moraliai, kad ji savo darbe kiekvienais metais pasiektų vis gražesnių rezultatų.

Tegu šios rinkliavos šūkis būna: "Ne mažiau penkinės šalpai!"

Lietuvišką šeimos židinį liepos 29 d. sukūrė hamiltoniečiai Kučinskas Kazys ir Zaganevičiūtė Zuzana.

Tautos Fondo vienintelis šį rudenį parengimas įvyks lapkričio 5 d. Didelis šokių vakaras su menine programa Royal Connaught viešbuty, tikimės, sutrauks rekordinį svečių skaičių. Sekmadienį, lapkričio 6 d. Westdale Collegiate salėje "Aukuro" premjera "Tėvas", dalyvaujant aktoriui Kačinskui. Puikias dekoracijas piešia mūsų kolonijos jaunas dailininkas Algis Trumpickas, kuris šioje srityje rodo didelių gabumų.

Šią dviejų dienų šventę TF v-ba ruošia "Aukuro" 5 metų sukakčiai atžymėti. Kur, kur bet jau šiose programose turėtume visi dalyvauti. **Sk. St.**

TAUTOS FONDO AT-BĖS KANADOJE HAMILTONO SK. GEGUŽINIŲ APYSKAITA

I. Birželio 30 d.:

PAJAMOS:	
Už įėjimo bilietus	$216.25
Bufeto pelnas	100.76
Viso	$317.01
IŠLAIDOS:	
Salės nuoma	$150.00
Orkestras /6 asmenų/	75.00
Nuotraukos	4.00
Skelbimas "NL"	15.00
Skelbimas "TŽ"	10.00
Važinėjimo išlaidos	10.00
Reprezentacijai	6.40
Viso:	$270.40
Pajamos	$317.01
Išlaidos	$270.40
Grynas pelnas	$ 46.61

PS Gegužinės metu jaun. ateitininkų pravesta loterija davė $71 gyno pelno.

II. Rugpiūčio 1 d.

PAJAMOS:	
Įėjimo biletai	$212.50
Bufeto pelnas	83.30
Viso:	$295.80
IŠLAIDOS:	
Salės nuoma "Sky Club"	$150.00
Orkestras	80.00
Skelbimai "TŽ"	22.50
Skelbimai "NL"	10.00
Smulkios išlaidos	1.85
Važinėjimo išlaidos	11.00
Viso:	$275.35
Pajamos	$295.80
Išlaidos	$275.35
Grynas pelnas	$ 20.45

PS Gegužinės metu Šalpos Fondo pravesta loterija davė $100 gryno pelno.

St. Bakšys, vedėjas;
V. Urbaitis, iždininkas.

KLB ŠALPOS FONDO HAMILTONO K-TO LOTERIJOS
įvykusios laike TF gegužinės 1955 m. rugpiūčio 1 d. Brant Inn Burlingtone,
APYSKAITA

PAJAMOS:	
Gauta aukų loterijai	$ 12.00
Gauta už 540 bil. po $0.25	135.00
Viso:	$147.00
IŠLAIDOS:	
Pripirkta smulkių fantų	$ 7.65
TF skyr. už knygos fantus	39.00
Viso:	$46.65
Pajamos	$147.00
Išlaidos	$ 46.65
Grynas pelnas	$100.35

Loterijai paremti pinigais aukojo: $4 — Mikšys J.; po $2 — Olšauskas Edv.; po $1 — Beržaitis, Mikšys K., Pliurienė A., Roičenė S., Stanius J., ir Valevičienė L.

Loterijai paremti fantais aukojo: Bakšys St., Blekys Br., Giedraitienė E., Kazalėnienė G., Laniauskas V., Kybartas Vl., Matulaitienė, Mikšys K., Mikšytė O., Navickas V., arnas Ig., ir Vindašienė G. Pažymėtini G. Vindašienės ir E. Giedraitienės vertingi fantai — rankų darbo pagalvėlė ir tautiniais rūbais lėlė.

Visiems aukojusiems pinigais ir fantais,, taip pat visiems bandžiusiems savo laimę bei kuo kitu prisidėjusiems prie mūsų loterijos pasisekimo, reiškiame mūsų kuo nuoširdžiausią padėką.

KLB Šalpos Fondo Hamiltono K-tas.

WINNIPEG, Man

Parapijos metinė gegužinė įvyko liepos 31 d. sekmadienį netoli Libau miestelio Greningų ūkyje. Iš ryto, tuoj po mišių sėdome į autobusą, kuris jau laukė prie bažnyčios durų, ir dainuodami skriejome per nokstančius laukus pas brolius ūkininkus, kurie mūsų laukė gražioje miško aikštelėje. Jiems iš vakaro į talką buvo nuvykę padėti paruošti bufetą ir aikštę Bronė ir Pranas Serapinai, Gustys ir St. Adomaitis.

Gegužinės metu veikė pilnas skanių valgių bufetas, kuriam maisto produktus dovanojo Gajauskai ir Greningai. Taip pat veikė turtinga loterija. Buvo ir muzika, garsiakalbiai skambėjo iš medžių viršūnių nešdami miško gludumon valso garsus, bet šokančių mažai teatsirado, nes saulė visus suvarė į pavėsį.

Gegužinės metu gauta $58.61 pelno.

Į universitetą. Rugpiūčio 7 d. sekmadienį, įvyko Baltų Federacijos suorganizuota ekskursija į Manitobos universitetą. Lietuvių šioje ekskursijoje buvo skaitlingiausia grupė.

J. V. Šmaižių šeima pasistatė naujus namus Churchill Dr. ir čia jau persikėlė gyventi.

A. K. Radzevičių šeima pasistatė naujus namus Mulvey gatvėje ir jau persikėlė čia gyventi.

J. A. Didžbalių šeima nusipirko naują automobilį.

J. M. Januškų "Jet" transporto bendrovė nusipirko dar vieną naują sunkvežimį. Šis jau yra penktasis. Be to nupirko dar dvejus namus, kuriuos baigia iruošti. Turimų namų skaičius jau 5.

Kun. V. Radvinauskas iš JAV su vaikų ekskursija lankėsi Winnipege. Apžiūrėjo miestą, bažnyčias, zoologijos ir botanikos sodus.

Povilas Jauniškis savo namuose sveiksta po ilgesnės širdies ligos. Gydo jo paties sūnus dr. Alfonsas Jauniškis.

Izid. Jauniškis susirgo cukraus liga. Be to, amputavo vieną kojos pirštą. Gydosi General Hospital.

Jonas Lukas darbovietėje nukrito nuo kopėčių ir nusilaužė koją. Dabar guli Miserecordia Hospital.

Verutė Demereckaitė susitrenkė besimaudydama ir yra paguldyta General Hospital.

Lina Čingaitė yra išvykusi į JAV pataisyti sveikatą. Ją palydėjo mamytė ir sesutė Daiva.

Lietuviai pasaulyje

JA VALSTYBĖS

Mečys Jameikis, dipl. miškininkas, Lietuvoje dirbęs Miškų Departamente, mirė rugpiūčio 10 dieną nuo širdies priepuolio Rockforde, Ill., kur su šeima gyveno. Liko žmona Kazimiera Rinkevičiūtė, sūnus Saulius, Illinois un-to studentas ir duktė Dalia, taip pat jau baigusi augštesniąją mokyklą.

Kun. Jonas Krivickas, virš 10 metų išbuvęs Lietuvių S-gos Elsase pirm., buv. gen. sekretoriumi Lietuvių Tarybos prie Euorpėjinio Sąjūdžio, Liet. Krikščionių Demokratų Jaunimo atstovu prie NEI, leidęs jauniesiems žurnalą "Mūsų jaunimas" ir šiaip daug dirbęs atstovaudamas lietuvius tautinėje ir tarptautinėje veikloje, š Strasbourgo rugpiūčio 8 d. laivu "Mauritanija" atvyko į JAV.

Kun. J. Krivickas, kiek stabtelėjęs Niujorke ir aplankęs eilę draugų ir pažįstamų, jau išvyko į Albany, kur dirbs Albany vyskpo kancelarijoje.

Dail. Petras Kiaulėnas mirė rugpiūčio 15 d. Niujorko ligoninėje, sirgęs kraujo vėžiu. Velionis buvo baigęs Kauno meno mokyklą 1934, Romos karališkąją meno akademiją 1936 m. ir jau po karo Prancūzijoje architektūros studijas. Buvo gimęs Pandėlio valsč. Naniškių kaime.

"Amerikos Lietuvis", Worcesteryje ėjęs savaitraštis, sustojo. Jis ėjo 42 metus. Matyt, kad lokalinio pobūdžio laikraščiai Amerikoje jau netenka pagrindo.

VOKIETIJA

Vokietijos LB apylinkių pirmininkų, seniūnų ir mokytojų suvažiavimas įvyko Vasario 16 gimnazijos patalpose liepos 21 - 23 d. Dalyvavo apie 70 žmonių. Iš pranešimų paaiški, kad Vokietijoje veikia 20 vargo mokyklų su 333 mokiniais. Gimnazijoje yra 160 mokinių, tad išviso lietuvių švietimo įstaigų tinklas apima apie 500 lietuvių vaikų, kai jų yra apie 1.500.

Ingolstadte lietuvių yra 64; **Landshute** — 15.

Augsburgo LB apylinkėje bėra apie 80 lietuvių, bet dalis jų nuo lietuviškojo gyvenimo jau nusišalinę.

BRAZILIJA

36-tame Tarptautiniame Eucharistiniame Kongrese, įvykusiame liepos 17-24 d., lietuviai pasireiškė labai gražiai ir kultūringai. Gausiai buvo lankoma lietuvių religinio meno paroda iššaukianti gyvą susidomėjimą eksponatais. Pasirodžius lietuviams su savo vėliava eisenoje ar kongresoaikštėje, susilaukta gausių ovacijų. Lietuvių sekcijos vadovo J.E. vysk. V. Brizgio vardas kongreso tribūnoje buvo dažnai minimas, pabrėžiant, kad tai yra vyskupas iš krašto anapus geležinės uždangos. Nemažo dėmesio susilaukė ir L.K. Bendruomenės choro koncertas. Ypatingai visų dėmesį atkreipė Bendruomenės choristai dalyvaudami procesijoje bei kituose pasirodymuose pasirėdę tautiniais drabužiais.

Lietuvių bent po vieną atstovą dalyvavo iš įvairių kraštų: Argentinos, Čili, Venecuelos, Italijos ir Š. Amerikos. Iš Brazilijos gausiausiai dalyvavo S. Paulo lietuviai.

J.E. vysk. V. Brizgys irprelatai: I. Albavičius ir Vl. Tulaba liepos mėn. 28 d. iš Congonhas aerodromo, palydėti lietuvių kunigų, konsulo A. Polišaičio ir kt. visuomenės atstovų, išskrido į Montevideo.

Kongreso proga lietuvių kolonijų S. Paulyje aplankė visa eilė iš svetur atvykusių dvasiškių. Iš Venecuelos buvo atvykes lietuvių kapelionas kun. A. Perkumas, kuris 20 metų yra misionieriaves Kinijoje, gerai pažįsta Kinijos papročius ir kalbą.

Delhi, Ont.

Surinkus tabako derlių vėl pradedamos lietuviams pamaldos sekančia tvarka:

Rugsėjo 11 d. — Port Burwell 12 val.; rugsėjo 18 d. — Courtland 9.45 val.; rugsėjo 25 d. — West Lorne 10 val.

Maloniai prašau visus lietuvius pamaldose dalyvauti.

Kun. K. Rickus.

Aplankė S. Paulį ir prel. Vl. Tulaba; kun. Jonas Kardauskas, gyvenantis Čilėje; iš Italijos "Saleziečių Balso" redaktorius kun. Gavėnas, atvykęs pas savo gimines; savaitraščio "Laikas" išeinančio Buenos Aires korespondentas Pr. Gudelvičius.

e Kun. Ben. Sugintas iš Čikagos tebevieši S. Paulyje lankydamas lietuvių šeimas. Taipogi aplankė V. Belos mokyklos lietuvišką popietę ir pasakė į gausiai susirinkusius tėvus ir vaikus entuzistingą kalbą.

Atostogoms pasibaigus pradžios mokykloje ir gimnazijoje vėl dėstoma vaikams nemokamai lietuvių kalba. Atostogų metu pamokos būdavo vakarais.

Moksleiviai ateitininkai, rugpiūčio 7 d., vadovaujami kun. J. Šeškevičiaus, suruošė Jaunimo šventę, kuri prasidėjo 9 val. ryto ateitininkų vėliavos šventinimu, šv. Mišiomis ir bendra Komunija. **Agapė** įvyko seselių Pranciškiečių gimnazijos salėje, taip pat akademija ir menine dalis. Naujieji nariai iškilmingai padarė įžadus ir tuo pačiu įsijungė į gražiai išsiplėtusią ateitininkų organizaciją, kurios pirmasis steigėjas S. Paulyje ir garbės globėjas yra kun. Pijus Ragažinskas.

Tarp kitų labai maloniai jaunimą sveikino viešnia iš Pittsburgo Motina M. Aloiza, kuri drauge su sesele M. Reginda atvyko kongreso proga į S. Paulį aplankyti čia dirbančių seselių Pranciškiečių.

Moksleiviai suvaidino Gustaičio "Sekminių vainiką". Režisavo kun. J. Šeškevičius, tautinius šokius paruošė ponia Valeikienė ir p. M. Vinkšnaitienė, dainų išmokė p. F. Girdauskas. Užbaigta linksmavakariu, popietė praėjo tikrai lietuviškoje ir labai jaukioje nuotaikoje. Svečių tarpe buvo konsulas A. Polišaitis, Motina Aloiza, kun. Ben. Sugintas, salezietis kun. Gavėnas ir Pijus Gudelevičius iš Argentinos. **H. D.**

Ryšy su 36-tu Tarptautiniu Eucharistiniu Kongresu Lietuvos Pasiuntinybės Kultūros skyriaus surengtoji ARTE SACRA LITUANA paroda praėjo su didžiuliu pasisekimu. Ji buvo atidaryta Nacionalinio Meno muziejaus Rūmuose, pačiame Rio de Janeire centre ir truko nuo liepos 18 ligi 28 dienos. Per tą dešimtį dienų ją aplankė per 100.000 žmonių. Paroda visiems lankytojams, kurių tarpe buvo daug augštų Bažnyčios dignitorių, jų tarpe ir kardinolas Strich iš Čikagos, padarė didelio įspūdžio. Parodos lankytojų knygoje mirgėte mirga entuziastiškų atsiliepimų apie Lietuvą ir jos meną, be to per 16.000 autografų, reiškiančių solidarumą Lietuvos kovos reikalui.

Spauda taip pat gražiai atsiliepė apie Arte Sacra Lituana parodą, nors tuo metu Rio de Janeire buvo daugiau kaip 20 įvairiausių parodų — visos Eucharistinio Kongreso pagerbimui. Pvz. "Tribuna da Imprensa — įžymus Carlos Lacerda dienraštis rašė:

"Lietuva — Baltijos valstybė — dabartiniu metu Rusijos okupuota, yra viena iš Europos šalių, turinti seniausią kultūrinę ir meninę tradiciją. Lietuvos paroda pateikia nedidelę dalį to, ką Lietuvos menininkai per amžius yra sukūrę, nuolat kovodami prieš istorines sąlygas ir politines kliūtis. Beveik visuose laisvo pasaulio kampuose išleistos knygos, šventi paveikslai, stovylos, kilimai, tapyba — visa yra pateikta šioje parodoje — gražioje ir vienintelėje — kuri liudija šią tautą turint krikščionišką visa nugalinčią sielą. Be šių nepaprastos svarbos dokumentų paroda atskleidžia nuostabų fenomeną — 115 metų dailininką Adomą Trumpį, gyv. ir kurianti Sao Pauly. Gimęs Lietuvoje 1840 metais, Trumpis šiandie atstovauja tai, kas sunkiai šioj žemėj randama: laiką nugalintį meną, sukurtą laisvame krašte. Piešdamas savo paveikslus, dirbdamas medžio stovylas, Adomas Trumpis, su savo 115 pavasarių, virsta mums nemirtingos Lietuvos simboliu".

TĖVIŠKĖS TAUTINIAI ŠOKIAI

SERIJOS NR. 4 — L E N K I J A.

"MAZUR"

ĮSPŪDINGAS LENKIJOS ŠOKIS.

Mazur šokis kilęs iš lenkų provincijos Mazovijos, kur jį seniau ratu šokdavo šešiolika arba aštuonios poros. Per metų metus patyrę šokikai nuolat keisdami jo formą paliko daugel šio šokio variacijų — imamai šią baliaus šokio formą, kuriuo dabar iškilmingai užbaigiami pokyliai.

Šis šokis kartu su kitais lenkų papročiais ir kultūra gali turėti didelės reikšmės Kanados kultūriniame išsivystyme.

Prisiminkite tai, kai galvojate apie savo tėvynę.

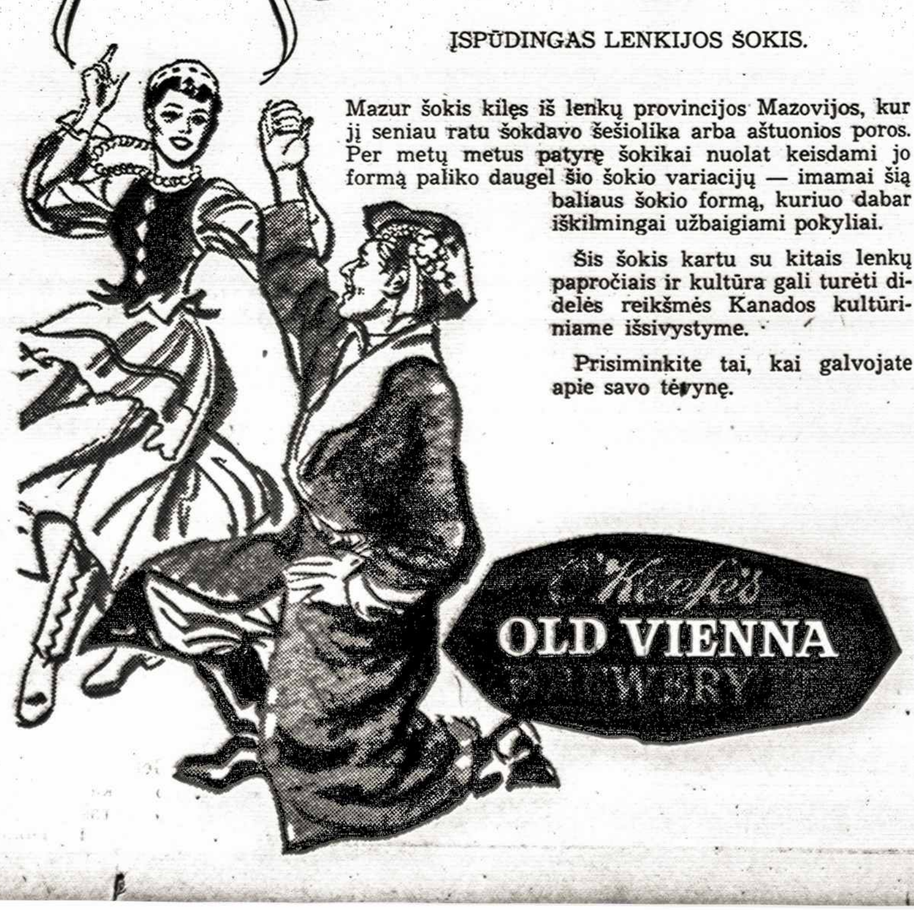

Vasarvietė "Mercury Lodge"
109 Orchard Beach, randasi rytinėj Lake Simcoe pusėj, 1 mylia į šiaurę nuo Keswick, Ont. Autobusai privažiuoja prie vietos.
LAIVELIAI, KABINOS, KAMBARIAI.
Sav. L. P. KRILAVIČIAI.
Telefonas Rochers Point 184-M.

Perkant ar parduodant namus
HAMILTONE
kreipkitės į mūsų atstovą
Žigma Didžbali
1294 KING ST. E., HAMILTON
Telefonas LI. 9-3558
R. TESLIA Real Estate

LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA
"Tėvynės Prisiminimai"
kiekvieną šeštadienį nuo 3.30 val. iki 4.45 po pietų iš
iš galingos TORONTO stoties CHUM BANGA 1050.
Programos vedėjas
J. R. SIMANAVIČIUS
77 Salem Ave., Toronto. Telefonas OL. 1274.

PAVARDĖS, SUVERENUMAS, PRAEITIS

LIETUVIŲ MOKSLO INSTITUTAS KALIFORNIJOJ. DĖMESIO VERTOS PASKAITOS

Saulėta Kailfornijos padangė, žydriai mėlynas dangus ir amžina, sausa vasara traukia į save ne vien amerikiečius, bet ir lietuvius, kurių čia jau įsikūrė nemažas būrys. Jų tarpe atsirado gan daug intelektualų, kurie nesitenkina vien pilka kasdienybe ir sunkia kova už duoną, bet pamažu, kukliai dirba ir kultūrini bei mokslinį darbą lietuvybės išlaikymo ir tautinės sąmonės stiprinimo srityje.

1954 m. gruodžio 11 d. susirinko būrelis šviesuolių ir įsteigė sutelktinio darbo židinį, kuri pavadino LIETUVIŲ MOKSLO INSTITUTO vardu. Šis institutas dabartiniu metu apjungia jo steigėjus ir vėliau pasikviestus asmenis, kurie Institutui vadovauti išsirinko pirmininku rašytoją Jurgį Gliaudą, dviejų dienraščio "Draugas" literatūros konkursų laureatą, ir sekretoriumi — literatą, lingvistą ir istoriką Juozą Tininį, dabartiniu metu "L. Dienų" literatūrinės dalies redaktorių.

Liet. Mokslo Institutas, nerinkdamas pinigų savo darbui finansuoti ir neverbuodamas narių, suskirstytų į rūšis pagal įmokamus įnašus, veikia vien mokslinio darbo sritvje ruošdamas savo narių posėdžiuose diskusijas ir laikydamas paskaitas įvariais klausimais, o taip pat rengdamas viešas paskaitas vietos lietuvių visuomenei. Tokių susibūrimų išeivijoj yra jau ne vienas: Karaliaus Mindaugo Institutas, Melbourne, Australijoje, kuris sėkmingai veikia nuo 1950 m. rugpiūčio mėn., **Lietuviškųjų Studijų Institutas** Čikagoj, Ill., ir ten pat Čikagoje plačiu mastu organizuotas **Lituanistikos Institutas.**

Lietuvių Mokslo Institutas Los Angeles jau surengė visą eilę viešų paskaitu. Ypač minėtina: **F. Kudirkos ir V. Kazlo** paskaita — (pirmasai buvo Lietuvoje gimnazijos direktorius ir lituanistas, antrasai — advokatas): "Lietuvių pavardės ir jų keitimas". Buvo išdėstyta reikalingumas pasilaikyti savas lietuviškas pavardes ir priimant pilietybę jas atlietuvinti, kur tam yra reikalas, bet jokiu būdu jų neanglinti ir neišnykti didelėje vietinėje jūroje. Ši paskaita teigiamai paveikė daugelį lietuvių jų įsipilietinimo metu ir nevienas savo pavardę atlietuvino.

K. Barauskas - Barėnas skaitė paskaitą apie "Lietuvių literatūra tragiškaisiais metais", kur vykusiai ir išsamiai išryškino lietuvių tautos nueitą kelią ir dabartinę būklę literatūrinėje kūryboje. Temos dėstymas buvo įtikinantis, nes patsai autorius yra literatas ir kritikas, savo darbais visuomenei žinomas asmuo.

V. Raulinaitis, trijų demokratinių Lietuvos ceimų narys, viceprimininkas, universiteto profesorius ir kultūros veikėjas skaitė paskaitą tema "Tautos suverenumo esmė". Jis išdėstė teisinius, istorinius ir sociologinius suverenumo pagrindus ir pateisinimus, o taip pat plačiai išaiškino lietuviškojo suverenumo raidą ir tautos kovą už laisvę.

Instituto sekretorius **Juozas Tininis** neseniai skaitė paskaitą "Priešistorinės Lietuvos gyventojai, ribos ir kaimynai". Ji verta platesnio dėmesio ir naudinga būtų ją matyti svetimomis kalbomis, pvz. anglų, ispanų ir prancūzų. Reikia manyti, kad autorius ja papildys ir paves VLIKo Informacijos Tarnybai tinkamu keliu paskleisti tarptautiniame forume. Štai paskaitos mintys.

Apie 8000 metų prieš Kristų Pabaltijo kraštuose jau gyveno žmonės. Tie pirmieji gyventojai vertėsi daugiausia žvejyba ir medžiokle, jų tautinė priklausomybė, rasinės grupės ir vartotoji kalba nežinomos — tai nepavyko dar nustatyti nei archeologijai nei filologijai. Šios gyventojų giminės nepriklausė indoeuropiečiams, iš kurių vėliau kilo lietuviai, germanai ir kiti. Vėliau į šią erdvę atsikraustė skirtingos gyventojų giminės apie 4000 metų prieš Kristų. Jos buvo ugro-finų kilmės, kurią mokslininkai nustato remdamiesi vadinamos šukinės kultūros liekanomis. Apie 2000 metų prieš Kristų atsiranda rytiniuose Pabaltijo pakraščiuose naujos giminės jau indoeuropiečių kilmės. Jos kūrėsi prie upių, ežeru ir pradėjo verstis žemdirbyste. Jie buvo pirmieji žemdirbiai šioise srityse. Šie indoeuropiečiai atsinešė į Pabaltijo kraštus savo kultūrą, jau žymiai augštesne už pirešiai gyvenusiųjų. Būdama kultūringesnė ir gausingesnė skaičiumi ši giminė gan lengvai nutautino rastuosius gyventojus. Dalis senų gyventojų pasitraukė į dabartinės Estijos sienas. Naujieji ateiviai daugiau pasuko vakarų kryptimi, ties dabartine Kauno ir Vilniaus sritimi. Taigi šie naujieji indoeuropiečia, iš dalies susimaišę su pirmesniais Pabaltijo gyventojais, yra baltų tautų protėviai. Iš jų pamažu susiformavo atskiros giminės, kurios pradėjo tarpusavyje skirtis tarmėmis. Tokiu būdu susidarė — prūsai, lietuviai, latviai. Iš bendro kalbų kamieno išsiskyrė pirmiausia prūsai (apie 1000 metų prieš Kristų), paskui latviai (apie 900- 1200 m. po Kristaus). Prieš maždaug 1200 metų nebuvo jokių latvių, buvo vien tik lietuviai ir prūsų lietuviai.

Ribos. — Lietuviai pradėjo smarkiai plėstis į Pabaltijo kraštus ir kaimyninės sritis. Taip jie pasiekė augštutin- Volgą, Okos upę ir pietuose Pripetės pelkes. Pagal prof. Būgą, lietuviai buvo apgyvenę iki VI a. po Kristaus apie 430.000 km² plotą tarp augštutinės Volgos ir Okos upių, nuo Dauguvos ligi Pripetės upių ir į vakarus ligi Vyslos.

Suomių mokslininkas V. Kiparskis priešistorines baltų ribas nukelia dar toliau, būtent iki Tverės, Maskvos, Tulos ir Černigovo ir, remdamasis lietuviškais vietovardžiais, jis sudarė žemėlapį lietuvių senovėje gyvenamų sričių, kuriose jie laikėsi nuo 1500 m. prieš Kr. ligi 600 m. po Kr.; šis plotas sudaras arti 500.000 km².

Baltų buvimo faktą šiose srityse rodo ne vien vietovardžiai, bet ir archeologiniai duomenys: lietuviški pilkapiai, iškasami įvairūs papuošalai ir t.t. Nuo VI amž. po Kr. iš pietų į lietuvių sritis ėmė veržtis slavai, kurie nebuvo paliesti hunų invazijos. Jie veržėsi ne vien į lietuvių žemes, bet ir į vakarus. Vėliau Vyslos slavai virto lenkais. Slavų plūdimas į lietuvių sritis truko kelis šimtmečius. Vis dėlto lietuvių dar ligi 13 amž. pasiliko toli rytuose, aosupta slavu ties augštutine Volga.

Kaimynai. — Pats didžiausias kaimynas buvo slavai, kurie susidurdavo su lietuviais Kristaus gimimo laikais ties Pripetės upe. Baltai ir slavai gyveno šalia vieni kitų ir vieni kitiems darė įtakos. Tai matyti iš papročių ir tautosakos, kalbos skolinių, kurių turi rusai pasiskolinę iš lietuvių ir atvirkščiai. Kristaus laikais Vyslos žiotyse lietuviai gyveno greta gotų, atsikėlusių iš Skandinavijos, kurie čia vieni kitiems darė kultūrinės įtakos. Trečias lietuvių kaimynas buvo ugro-finai, kurie apie 2000 metų prieš Kristų gyveno vidur. Rusijoje, o dalis jų atklydo į Pabaltijį; ugro-finų palikuonys turi savo kalboje lietuviškų žodžių. Daugiausia įtakos lietuviai padarė suomiams: ši įtaka reiškėsi bendroje kultūroje ir kalboje. Net ir dabar randame tarp lietuvių ir suomių daug bendrų tautosakos motyvų (raudos, dainos, žaidimais irt.t.).

Juozo Tininio paskaitos teigimai yra atremti daugiausia į archeologinius ir filologinius tyrinėjimus šių mokslininkų: V. Vasmer, Kiparsky, Barchmann, Vernadsky, Schmittlein, iš dalies ir prof. K. Pakšto, prof. Būgos ir dr. M. Alseikaitės.

Trumpai suglaudus, pasak prelegento: 1) Pirmieji Pabaltijo gyventojai nebuvo lietuviai, net ne indoeuropiečiai, o vėliau jie buvo ugro-finų kiltys. 2) Lietuvių apgyventų plotų sienos nuo 1500 metų prieš Kr. ligi 600 m. po Kr. ėjo nuo Vyslos žiočių, siekė Būgo upės augštupį kairiuosius Pripetės intakus, Berezinos upę, Černigovo miestą, Desnos upe, Orelį, Tulą, Volgos aukštupį, Tverę ir per Valdajaus augštumas, žemiau Ilmenio ežero, Baltijos jūra. 3) Priešistorinės Lietuvos kaimynai buvo: slavai, gotai ir ugro-finai; pastarieji pasiskolino iš tų laikų lietuvių daug medžiaginės ir dvasinės kultūros.

Paskaita buvo paruošta su moksliniu rimtumu ir susilaukė gyvų diskusijų, kuriose dalyvavo daug klausytojų. Vietos visuomenė dėkingai vertina Lietuvių Mokslo Instituto rengiamas viešas paskaitas, kurios prisideda prie lietuvybės pažinimo bei jos pagrindų sustiprinimo, vpač jaunesnėje kartoje, kurios šioje paskaitoje buvo gausus būrys.

P. Baltas.

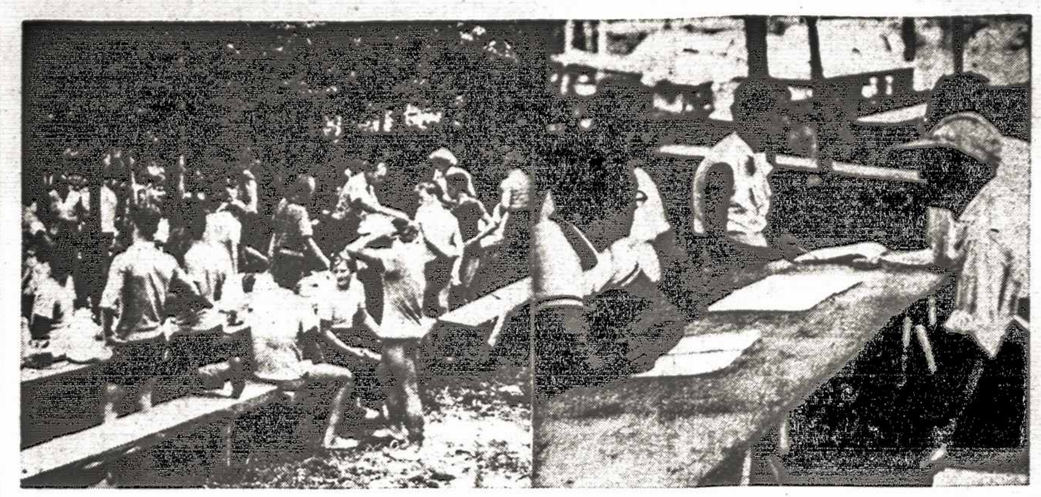

Kanados moksleivių ateitininkų stovyklos vaizdai: 1. Stovyklautojai po pavakarių keliasi nuo stalų, 2. Stovyklos vadovybė posėdžiauja, 3. Mergaičių grupė prie savos palapinės ir 4. Maudantis.

Foto J. Dvilaičio.

Lietuvių religinio meno paroda Rio de Janeiro

Nors Tarptautinis Eucharistinis Kongresas jau pasibaigė, bet visas Rio de Janeiro miestas dar gyvena Kongreso sukelta nuotaika. Dar daug maldininkų vaikštinėja Rio gatvėmis, tarp kurių matosi ypač daug kunigų.

Religinio meno parodos dar neuždarytos. Jas gausiai lanko ne tik atvaižavę maldininkai, bet, ir patys Rio gyventojai. Tarp šitų parodų su dideliu pasisekimu figūruoja ir Lietuvos Religino Meno paroda.

Nedidelis, gražiai papuoštas būstas, Meno Muziejuje, su meniškai išdėstytais eksponatais, vilioja lankytojus, iš kurių nemaža valandemis apžiūrinėja įdomius eksponatus ir prašo paaiškinimų. Parodą aplankė nemaža įžymybių: kardinolai, ministeriai, generolai, augšti valstybės pareigūnai... Kardinolas Strich iš Amerikos šia proga net pasakė kelių minčių gražią kalbą, pabrėždamas, kad iš parodos eksponatų trykšta kuklumas, bei nuoširdus tikėjimas. Sužavėti lankytojai svečių knygon gausiai išliejo savo entuziazmą, pirrašydami parodos proga daug komplimentų Lietuvai ir lietuviams. Daugumas iš jų, be abejo, pirmą kartą plačiau susipažino su Lietuvos istorija ir menu.

Meniškai išdrožinėti rūpintojėliai, bei stylingi kryžiai žavi žiūrovą. Nuo sienų, Stančikaitės bei Ivanausko tautiniai religinių motvvų paveikslai kalba už save... Tautiniais motyvais austos juostos bei kilimai viskam duoda būdingą atspalvį ir gal būt, jaukumą...

Bet labiausiai už visus žiūrovo dėmesį kreipia 115 metu Adomo Trumpio darbai. Kas iš mūsų neatsimena tų senų Lietuvos "dievdirbių" iš kurių mikliių ranku išdygdavo puikūs kūriniai: Madonos su Kūdikėliais, sopulingas Kristus kenčiantis ant kryžiaus i rkiti darbai, darbeliai. Vienas iš tokių gabių menininkų yra senas Ad. Trumpis (vienintelis laisvame pasauly!). Jo darbuose atsispindi Lietuvos aimo dvasia.

"Tai tipiškas folkloras" — sušunka nevienas sužavėtas žiūrovas, ir čia pat pastebi, kad lietuvių paroda, palyginus su kitom, yra įdomiausia ir tipiškiausia.

Visos šios parodos "spiritus movens" yra rašytojas Petras Babickas. Nežiūrint to, kad nuo ilgų aiškinimų jam visai užkimo balsas, jis visvien nenuilstamai atsakinėja į įvairius klausimus, apibūdina ne tik parodos eksponatų reikšmę, bet kartu pamini ir Lietuvių tautos istoriją, atskleidžia nepriklausomybės metų laimėjimus ir dabartinį pavergtosios Lietuvos Kryžiaus Kelią...

Nėra nė mažiausios abejonės, kad ši, nors ir nedidelė (eksponatai užima apie 300 m²) tačiau gerai suorganizuota Lietuvos Religinio Meno paroda daug prisidėjo prie Lietuvos vardo išgarsinimo tarp svetimųjų ir kas svarbiausia, jiems parodė, kad ta mažytė Pabaltijo tauta, kukli ir negausi, turi savo didžią ir seną tautinę kultūrą.

G. B.

"VIENYBĖJĖ — GALYBĖ"!

TAUPYK

savo kredito kooperatyve "PARAMA". Indėliai apdrausti. Augštos palūkanos.

Darbo valandos: **antradieniais ir penktadieniais nuo 7 val. vak. iki 9 val. v.**

Būstinė: Lietuvių Namai, 235 Ossington Ave., Toronto, Ont. Telefonas KE. 3027.

Pabaltiečių studentų suvažiavimas

įvyko rugpiūčio 5-7 d.d. Annaberge prie Bad Godesbergo. Dvi pirmosios dienos buvo skirtos visom trim tautybėm bendrai, gi trečioji kiekvienai atskirai.

Suvažiavimas prasidėjo pamaldomis. Atidaromąjį žodį pasakė VLSS CV pirm. Pr. Jurkus. Jis taip pat vedė ir viso suvažiavimo programą. Ši kartą suvažiavimo tema buvo "generacijos problema". Iš žymiausių svečių, dalyvavusių atidaryme, paminėtini: Vokietijos pabėgėlių ministerijos asmeninis referentas dr. Wolfrum ir vokiečių studentų organizacijų atstovai. Iš lietuvių dalyvavo MLT pirm. E. Simonaitis, maj. Gintautas ir muz. Banaitis.

Įvadinę paskaitą skaitė p. Paul (Arbeitsgemeinschaft der Exilstudentenverbaende pirmininkas). Tai yra pirmas kartas, kada vakarai susiduria su įvairių rūšių žmonėmis iš vidurio ir rytų Europos", pasakė Paul. Vakarai iki šiol pasitenkinę tikėdami, kad rytai seką vakarus kultūrinėje srityje. Šis tikėjimas esas šiuo metu jau atgyventas dalykas. Tūkstančiai intelektualų, kurie šiandien laisvajame pasauylje veikia, esąs geras vidurio ir rytų Europos kūrybinės jėgos įrodymas. Toliau kalbėtojas atkreipė dėmesį į generacijos problemos aktualumą. Niekur nesąs generaciju skirtumas šiandien toks didelis, kaip tarp tremtinių jaunimo. Baigdamas Paul pabrėžė, kad šį suvažiavimą reikia vertinti kaipo tautų sugyvenimo faktorių.

Tolimesnėje programos eigoje buvo iškelta mintis, kad šiandien sunku nustatyti ribas tarp generacijų. Buvo taip pat pastebėta, kad senoji generacija neįstengianti šiandien prisitaikyti prie naujųjų gyvenimo aplinkybių.

Buvo taip pat gana įdomių paskaitų, kurios nebuvo susijusios su pagrindine tema. Tarp jų paminėtina paskaita apie įvairias 1939 m. vasaros sutartis, kurios daugiau ar mažiau lietė ir Pabaltijo valstybes. Tuometinis Estijos min. pirm. p. Šelter papildė šią paskaitą dar savo asmeniškais atsiminimais. Muz. Banaitis skaitė paskaitą apie naujųjų pabėgėlių pasaulį iš sovietų valdomų kraštų.

Suvažiavimą baigiant buvo daromi įvairūs pranešimai. Tą proga p. E. Simonaitis perskaitė Pavergtų Tautų atstovų suvažiavimo Strasbourge rezoliucijas ir kvietė visus dalyvius atkreipti tinkamą dėmesį į jų svarba.

Trečią suvažiavimo dieną kiekvienos tautybės suvažiavimo dalyviai atskirai aptarė savus reikalus. Reikia apgailestauti, kad maža dalis lietuvių studentų Vokietijoje pasinaudojo ta palankia proga dalyvauti suvažiavime, nors prieš porą mėnesių visi buvo kviečiami ir raginami atvykti. Lietuvių studentų suvažiavime pirmasis kalbėjo MLT pirm. E. Simonaitis. Jis prašė atkreipti daugiau dėmesio į mažlietuvius; jų neatstumti, bet traukti prie savęs; toliau kalbėjo Banaitis, Gintautas, Žarskus.

Antroje suvažiavimo dalv. buvo svarstomi ir sprendžiami įvairūs Vokietijos Lietuvių Studentų Sąj. reikalai. VLSS statuto taisymo reikalas buvo atidėtas sekančiam suvažiavimui, pavedant CV paruošti projekta.

Nutarta dabartinės CV kadencija pratęsti iki sekančio suvažiavimo, kuris numatomas tuo pačiu laiku sekančiais metais.

Suvažiavimo užbaigimui buvo koncertas ir jaukios nuotaikos baliukas su pasilinksminimu.

Bonnos vokiečių spauda palankiai atsiliepė apie pabaltiečių studentų suvažiavimą. Laikraštis "General-Anzeiger patalpino nuotrauka ir suvažiavimo atidarymo aprašvma.

K. Dikauskas.

Redakcijai prisiųsta

Nelė Mazalaitė, Negestis, Lietuviškos Knygos Klubas, aplankas dail. Jono Pilipausko. Spaudė Draugo spaustuvė 1955 m., 206 psl. Kaina $2.00.

Kun. Vyt. Pikturna, Amžinoji auka — mišios, jų esmė, vaisiai, maldos ir apeigos; viršelis dail. Romo Viesulo, spaudė Pranciškonų spaustuvė, Brooklyn N.Y., 200 psl.

B. Mantvila ir K. Dineika, Skautiški žaidimai; išleido "Mūsų Vytis", Chicago 1955, tiražas 1000 egz., 120 psl. kaina $1.50.

F. E. Sillanpää, Silja, pasakojimas apie vieno seno kamieno paskutinę atžalą, išvertė Juozas Lingis, II leidimas, dailininkas V. Palys, išleido Venta, 1955 m., tiražas 1.500 egz., spaudė Buchdruckerei Georg Wagner, Nörlingen, įrišo Grossbuchbinderei Manheim, 374 psl. Kaina nepažymėta.

Švyturys, 1955, Nr. 2 (11), liepa, III metai, Melbourne, 60 psl. (Rotatorinis leidinys).

Rašo: A. Bakaitis — Bolševikinio genocido tikslai ir priemonės; Australijos vyskupų laiškas - Komunizmo grėsmė; P. Štuopys — Pašaukimas ir darbas; prof. P. V. Raulinaitis — Tautos suverenumo prasmė; Br. Zumeris — Empirizmas; Pranas Švambarys — Motinos reikšmė ir uždaviniai; Massey Mott Heltzel — Šimtmečių centrinis charakteris; Julija Švabaitė — eilėraštis ir t.t.

Skautų Aidas, 1955 m. rugpiūčio mėn., Nr. 8, 24 psl.

MOKYKLINIAI VADOVĖLIAI

A. RINKŪNO "KREGŽDUTĖS"

I dalis — elementorius, 96 pusl. $1.50
II dalis — skaitymai ir aplinkos pažinimas antriems ir tretiems metams, 184 pusl. $2.75
III dalis — tėvynės pažinimas (Lietuvos geografijos ir istorijos pradmenys), 231 pusl. $3.00

Visos dalys gausiai iliustruotos.

Ambrazevičiaus, Vaičiulaičio ir Skrupskelienės "Naujieji skaitymai", chrestomatija vyresniems skyriams, 224 pusl. $2.50

Be to, turime lietuviškų klasės žurnalų (75¢) ir mokinio pažymėjimų (7½¢)

Platintojams ir mokykloms, užsakančioms didesniais kiekiais, nuolaida.

Spaudos Bendrovė "Žiburiai"
941 Dundas St. W.
Toronto, Ont., Canada.

Pasimatysime

Kanados Tautinėje

PARODOJE

DIDŽIAUSIA PASAULIO PARODA ŠIEMET DIDESNĖ NEGU BETKADA!

Didesnė, puikesnė, šaunesnė 1955 C.N.E. parodys jums tūkstančius stebuklų: mokslo pažangos, pramenės, žemės ūkio ir prekybos eksponatai, mylia pasilinksminimų (Midway), moterų pasaulis, sporto rungtynės kiekvienam. PLANUOKITE ATVYKTI PARODON JAU DABAR.

NAUJA Provincijų alėja "Kanados pažangos paradas".

NAUJA Kanados sporto įžymybių halė — nuolatinė pagerbimo vieta Kanados atletams.

NAUJA 32 mylių maratono plaukimas per Ontario ežerą.

NAUJA JAV laivyno orkestras gros atidarymo dieną ir kasdien.

NAUJA Miliono dolerių vertės naminių gyvulių paroda įvyks rugsėjo 7 dieną.

NAUJA Shell Tower — devynių augštų stebėjimo bokštas.

ED SULLIVAN - MARILYN BELL

IR 500 ARTISTŲ DIDINGOJE GRANDSTAND SCENOJE.
REZERVUOTOS VIETOS $3, $2 ir $1.

Rašykite GRANDSTAND TICKET OFFICE
Exhibition Park, Toronto 2B.

Canadian National Exhibition

August 26 - September 10

WILLIAM A. HARRIS
President

HIRAM E. McCALLUM
General Manager

Norėdami pirkti ar parduoti nekilnojamąjį turtą kreipkitės į didžiausią lietuvišką įstaigą

JOINT REALTY LTD.

899 BLOOR ST. W. OL. 6381 1609 DUNDAS ST. W. OL. 7996

PASIRINKIMAS ĮVAIRIOSE VIETOSE IR ĮVAIRIŲ KAINŲ BEI STILIŲ NAMŲ, BIZNIŲ, ŪKIŲ, VASARVIEČIŲ IR KIT.

Jums visada patarnaus skambinant telefonu
OL. 7996:
F. SENKUS,
V. PLIOPLYS,
P. BUDREIKA,
J. RINKEVIČIUS,
J. BALTAKYS,
BARCEVIČIUS,
B. POSIUS,
BERŽANSKIS,
B. KRIAUČELIŪNAS,

Jums visada patarnaus skambinant telefonu
OL. 6381:
R. ŽULYS,
B. SERGAUTIS,
B. MARIJOŠIUS,
S. JUCEVIČIUS,
A. PALECKIS,
P. KRILAVIČIUS,
J. KAŠKELIS,
J. KARPIS.

Turėdami rūpesčių dėl morgičių sutvarkymo ar įmokėjimo padidinimo nieko neatidėliodami kreipkitės ir viską lengvai išspręsite šiai įstaigai tarpininkaujant. SKAMBINDAMI KLAUSKITE J. KARPIS.

Atliekame visus draudimus prieinamiausiomis sąlygomis. KLAUSKITE B. SERGAUTIS.

PRIKLAUSOME TORONTO, ONTARIO, KANADOS IR TARPTAUTINĖMS REAL ESTATE SĄJUNGOMS.

Mann & Martel

REALTORS

1199 BLOOR ST. W., TORONTO. TELEF. OL. 8481

1. Siūlome plačiausią namų pasirinkimą visame Toronte.
2. Sudarome labai geromis sąlygomis paskolas iš bankų.

$3.000 įmokėti, Roncesvalles rajone, 8 kambarių mūrinis, geras vidus, 3 virtuvės, alyvos šildymas, garažas, geros išsimokėjimo sąlygos. Skambinti Ant. Mičiūnui.

$16.200 pilna kaina, 8 kambariai per 3 augštus, 3 virtuves, alyva šildomas, gero mūro namas. Randasi prie Bloor ir Brock. Skambinti Ant. Mičiūnui.

$5.000 įmokėti, 8 kambarių, atskiras mūrinis namas, vandens alyvos šildymas, moderni virtuvė, Bloor - Indian Rd. rajone. Skambinti Ant. Mičiūnui.

$2.500 įmokėti, 8 kambarių, mūrinis namas, 3 virtuvės, garažas. Roncesvalles ir Galley rajone. Skambinti Ant. Mičiūnui.

$14.900 pilna kaina, 7 kambarių, per du augštus mūrinis atskiras namas. Sklypo dydis 50 pėdų iš 150 pėdų. Privatus įvažiavimas, yra vietos 8 mašinoms pastatyti. Tinka kontraktoriui. Skambinti Ant. Mičiūnui.

$1.200 įmokėti, Dundas - Ossington, arti Lietuvių Namų, 7 k., gerame stovy, alyva šildomas namas.

$4.000 įmokėti, Bloor - Runnymede, mūrinis, 6 kamb., 2 mod. virtuvės, garažas.

$4.500 įmokėti, Bloor - Ossington rajone, mūrinis, atskiras, 9 kamb., 2 virtuves, modernus šildymas, garažas.

$4.000 įmokėti, labai arti Roncesvalles, mūrinis, 8 k., 2 virtuves, 10 metų skola, garažas.

$.5000 įmokėti, Geofrey - Indian Rd., mūrinis, atskiras, 11 kamb., 2 virtuvės, 2 vonios, 2 garažai, vandeniu alyva šildomas, 10 metų skola.

$4.000 įmokėti, Parkdale rajone, 10 kamb., 2 šildomi saulės kamb., 2 virtuvės, vand. alyva šildomas, vieta garažui.

Skambinti KUZMAS.

DĖMESIO NAMŲ SAVININKAMS!
Skubiai reikalingi Roncesvalles - High Park ir Bloor rajonuose 6 - 8 kambarių namai. Dauguma mūsų pirkėjų sutinka duoti gerą kainą su augštu įmokėjimu. Prašome skambinti dar šiandien!

A. MORKIS

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER
1077 BLOOR ST. W. TEL. OL. 8450.
Pirmasis lietuvis Toronte REALTOR, priklausantis Toronto Real Estate Board & National Association of Real Estate Boards.

TODĖL:

1. Didžiausias pasirinkimas namų ir biznių visuose miesto rajonuose su įvairiais įmokėjimais ir įvairiomis kainomis.
2. Parūpinamos paskolos su 6%.
3. Geriausios sąlygos morgičius sutvarkyti.
4. Įsitikinimui, — prieš perkant ar parduodant bet kokią nuosavybę malonėkite paskambinti agentams:

F. JONYNAS, tel. OL. 8459, V. MORKIS, tel. OL. 8459,
V. IVANAUSKAS, tel. OL. 8450, J. IVANAUSKAS, tel. OL. 8450.

W. A. LENCKI, B.A., L.L.B.
Teisininkas — Advokatas — Notaras
100 Adelaide St. W.
Room 107
Telefonas EM. 6-4182
Toronto

DĖMESIO!
Lietuvis Elektros — Radio Technikas
ANTANAS ČEPONIS
Taisau, patikrinu, prijungiu ar perstatau:
europietiškus ir vietinius radijo aparatus, patefonus, visų paskirčių automatus. Kintamos ar tiesioginės srovės motorus.
Be to, apimu namus pilnam instaliavimui ar pakeitimui srovės, duodu techniškus patarimus.
Skambinti telef. KE. 1080
44 GWYNNE AVE., TORONTO

ŠVARA – GYVENIMO PAGRINDAS!!!
Valymas rūbų naujausiais metodais išsaugo jūsų rūbus.

City DYE WORKS Limited

Garantuotas saugojimas. Mokama atsiimant. Garantuojama.
Pasiimame ir pristatome.

Specialybė: Cheminis valymas įvairių rūšių užuolaidų.

Atsiminkite, kad vasariniai rūbai netinkamai laikomi sugenda. Mūsų sandėliuose jūsų vasariniai rūbai bus rūpestingai saugomi. Kai darysite rudeninį apsitvarkymą, valyti viską duokite žinomai firmai:

138-46 CLAREMONT STR. — TELEF. EM. 8-4557
30 metų valymo patyrimas

GERIAU PAS LIETUVĮ, NEGU SVETIMTAUTĮ!

Visais auto remonto reikalais mielai pasirengęs padėti

Imperial Auto Collision

Pilnas DUCO ir DELUX užbaigimas.
PATARIMAI DUODAMI VELTUI

Mūsų specialybė — auto korpuso (body and fender) darbai
Pakraunamos gazo-alyvos baterijos Sureguliuojami ratai

561 - 567 KEELE ST. **TEL. JUnction 4773**
1½ Block South of St. Clair **Namų tel. CE. 1-3444**
TORONTO, ONT. **Sav. G. KERAITIS**

Lietuvio elektros ir apšildymo kompanija

DEDA NAUJAS APŠILDYMO KROSNIS:

- ★ **Vandens ir oru apšildymo,**
- ★ **Paprastas ar "Air Conditionning",**
- ★ **Perstato apšildymą iš anglių į alyvą.**
- ★ **Taip pat atlieka įvairiausius elektros instaliacijos darbus.**

Pigiausios kainos.

Darbas atliekamas gerai ir sąžiningai.

Išsimokėjimo sąlygos — 24 mėn. Techniški patarimai veltui.

Smitas Electric and Heating Co
71 BEATY AVE., TORONTO - Tel. OL. 8719.

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KITOKIĄ NUOSAVYBĘ KREIPKITĖS Į LIETUVIŠKĄ BIURĄ

A. MINIOTA

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER
1333A Dundas St. W., Toronto OL. 8443 – OL. 8444
579 College St. (kampas Manning) OL. 2324, – OL. 2325

Mūsų šios savaitės pasiūlymai:

1. $7.000 įmokėti, 500 vietų kinas ir 4 butai susidedą iš 14 kamb. Labai lengvos išsimokėjimo sąlygos. Pilna kaina tik $45.000. Vakarų Toronte.
2. $40.000 pilna kaina. 9 butų mūrinis, atskiras namas. Lengvos išsimokėjimo sąlygos. Bloor rajone.
3. $3.500 įmokėti. 200 akrų ūkis su moderniška inventoriu. Yra galimybių auginti tabaką. Pilna kaina $12.500. Maždaug 70 mylių nuo Toronto.
4. $5.000 įmokėti, 10 kamb. mūrinis, atskiras namas, vandeniu - alyva šildomas. Kaina $18.500. Parkdale rajone.
5. $4.000 įmokėti, 10 kamb. per du augštus. Mūrinis, atskiras namas, vandeniu - alyva šildomas. Indian Rd. - Bloor rajone.
6. $20.000 pilna kaina. 8 kamb. per du augštus. Rusholme Rd. rajone.
7. $20.500 pilna kaina. 8 kamb. mūrinis, atskiras namas, vandeniu - alyva šildomas. Bloor - Runnymede rajone.
8. $5.000 įmokėti, 6 kamb. mūrinis, atskiras namas, vandeniu - alyva šildomas, garažas, šoninis įvažiavimas. Bloor - Clendenan rajone.
9. $22.000 pilna kaina. 9 kamb. mūrinis, atskiras namas, garažas. Labai geram stovyje. Indian Rd. - Bloor rajone.
10. $1.500 įmokėti. 9 kamb. mūrinis namas, 2 mod. virtuvės, alyva šildomas, garažas. Dovercourt Rd. rajone.
11. $2.000 įmokėti. 6 kamb. mūrinis namas, apie 10 metų senumo. St. Clair - Caledonia Rd. rajone.
12. $10.500 pilna kaina. 5 kamb. mūrinis namas. Alyva šildomas. Rusholme Rd. - Bloor rajone.
13. $1.000 įmokėti. 8 kamb. mūrinis namas. Alyva šildomas, pilnas rūsys. Naujos kietmedžio grindys. Lengvos išsimokėjimo sąlygos. Dovercourt Rd. rajone.
14. $1.500 įmokėti. 5 kamb. mūrinis namas, garažas, gerame stovyje. St. Clair - Caledonia Rd.
15. $1.600 įmokėti. 7 kamb. mūrinis namas. Labai gerame stovyje, didelis kiemas ir įvažiavimas. Lengvos išsimokėjimo sąlygos. Dundas - Runnymede rajone.
16. $2.000 įmokėti, 6 kamb. mūrinis namas, alyva šildomas. Bloor - Ossington rajone.
17. $14.000 pilna kaina, 6 kamb. mūrinis namas. 2 mod. virtuvės, alyva šildomas. Indian Rd. - Bloor rajone.
18. $3.000 įmokėti, 8 kamb. mūrinis namas. Vandeniu - alyva šildomsa. 2 mod. virtuvės. Bloor - Dufferin rajone.
19. $3.500 įmokėti. 8 kamb. mūrinis, atskiras namas, vandeniu - alyva šildomas, garažas. College - Dufferin rajone.
20. $3.500 įmokėti, 8 kamb. mūrinis namas, mod. virtuvė, garažas, didelis kiemas. Bloor-Montrose rajone.
21. $15.700 pilna kaina. 6 kamb. mūrinis, atskiras namas, mod. virtuvė, garažas, privatus įvažiavimas. Glenholme - St. Clair rajone.
22. ..16.500 pilna kaina. 8 kamb. mūrinis namas. 2 garažai. Viena skola balansui. Dufferin - Bloor rajone.
23. $3.000 įmokėti. 8 kamb. mūrinis, atskiras namas, garažas. Pilna kaina $16.500. Gilmour - Annette rajone.
24. $5.000 įmokėti. 7 kamb. amerikoniškų plytų, mūrinis, atskiras namas. 2-jų metų senumo. Vandeniu - alyva šildomas. Didelis kiemas. Bloor - Montrose rajone.
25. $18.000 pilna kaina, 7 kamb., mūrinis, atskiras namas, vandeniu - alyva šildomas, garažas, šoninis įvažiavimas. Armadale - Bloor rajone.
26. $18.900 pilna kaina, 6 kamb. mūrinis, atskiras namas. Vandeniu - alyva šildomas. Annette - Runnymede rajone.
27. $5.000 įmokėti, 9 kamb. mūrinis namas, 2 mod. virtuvės, 2 prausyklos, garažas, didelis kiemas. Beatrice - College rajone.
28. $7.000 įmokėti, 7 kamb. mūrinis namas, 2 mod. virtuvės, 2 prausyklos, 2 garažai, St. Clair rajone. Viena skola balansui.
29. $3.000 įmokėti. 6 kamb. mūrinis namas, alyva l amodiš ,2s5 nis namas, alyva šildomas, 2 virtuvės, garažas. Shaw - Bloor rajone.

Turime daugelį kitų labai gerų ir įvairiomis kainomis bei įmokėjimais namų, kurių dėl vietos stokos neįmanoma paskelbti.

V. JUČAS OL. 8444
D. KAROSAS OL. 8443
V. PALIULIS OL. 2324
R. KUPREVIČIENĖ OL. 8443
J. BUCANTAS OL. 8444
P. DAMBRAUSKAS OL. 8443, Namų tel. RO. 9-6198

J. J. ELLIS

REAL ESTATE LTD.

1072 Bloor St. W. Tel. ME. 2471

Perkant ar parduodant betkokią nekilnojamą nuosavybę, paskambinkite į šią lietuviams gerai žinomą firmą. Sukeliami morgičiai bei sudaromos paskolos labai mažu procentu. Turime didelį pasirinkimą namų, biznių. farmų, sklypų ir tt. visuose Toronto rajonuose.

DUNDAS - MANNING,
Grocery store, $4.000 pilna kaina plius prekės, geras biznis, $125 nuoma mėnesiui už krautuvę, 7 kambarių butą ir garažą. Savaitinė apyvarta $600, galima dar pagerinti.

BROCK - DUNDAS,
$3.000 įmokėti, 6 gerų kambarių, tikro mūro, su gerais baldais ir kt. smulkmenomis, namas. Viena moderni virtuvė, geros kietmedžio grindys, vieta garažui. Viena atvira skola 10-čiai metų.

RUNNYMEDE - BLOOR,
$4.500 įmokėti, 7 gražių nepereinamų kambarių, visai atskiras, rupuotų plytų namas, alyvos šildymas, puikios kietmedžio grindys, modernios virtuvės, geras įvažiavimas iš gatvės.

HIGH PARK - KEELE ST.,
$4.000 įmokėti, 8 didelių nepereinamų kamb., labai gero mūro namas. Šis namas ypatingai gerame stovyje — malonumas parodyti!

GRENADIER RD. - HIGH PARK,
$4.500 įmokėti, 11-kos gražių k., visai atskiras, gero mūro namas, naujas karšto vandens alyvos šildymas, 2 modernios virtuvės, 2 tualetai, platus įvažiavimas, dvigubas garažas.

HAVELOCK - BLOOR,
Su augštesniu įmokėjimu 12-kos gražių kamb., presuotų plytų, gero mūro, visai atskiras namas, vandeniu-alyva šildymas, 3 modernios virtuvės, labai gerai išlaikytas, geras rūsys, gražus didelis kiemas, naujas garažas.

HAVELOCK,
Apie $4.500 įmokėti 8 kambarių mūrinis namas, nepereinami dideli kambariai, 2 modernios virtuvės, vieta garažui, geros išsimokėjimo sąlygos.

INDIAN GROVE - BLOOR,
$3.000 įmokėti, 6 kambarių mūrinis namas, kietmedžio grindys, moderni virtuvė, vieta garažui.

DURIE - BLOOR,
$5.000 įmokėti, 6 kambarių, gražus atskiras namas, kvadratinis planas, alyva šildomas, kietmedžio grindys, privatus įvažiavimias, namas be skolų, geras pirkinys, skubus pardavimas.

RUNNYMEDE - BLOOR,
$5.000 įmokėti, 7 kambarių per du augštus, atskiras mūrinis namas, kvadratinis planas, alyva šildomas, moderni virtuvė, privatus įvažiavimas, 10 metų skola, geras pirkinys.

CONSTANCE - RONCESVALLES,
$6-7.000 įmokėti, 11 kambarių atskiras mūrinis namas, kietmedžio grindys, vandeniu alyva šildomas, garažas su šoniniu įvažiavimu, labai geras nuomavimui.

DELAWARE AVE.,
Apie $7.000 įmokėti, 10 kambarių, atskiras mūrinis namas, vandeniu alyva šildomas, kvadratinis planas, kietmedžio grindys, kambarys ir vonia rūsyje, dvigubas garažas, ultra moderni virtuvė, gražus kiemas, vienas iš geriausių namų toje gatvėje, viena skola likučiui.

P. MALIŠAUSKAS
Bus.: ME. 2471, Res.: KE. 7425

P. KERBERIS
Bus.: ME. 2471 - - Res.: LL. 1584

VL. ANDRIJAUSKAS (W. Andrews)
Active Mortgages Sales Brokeris

1147 DUNDAS ST. W. TEL. LL. 1346
TORONTO, ONT.

MORGIČIAI PERKAMI, PARDUODAMI, ATNAUJINAMI.
TAIP PAT MORGIČIAI STATYBININKAMS 6%.

NAUJI IR VARTOTI DAIKTAI Į VISUS RYTŲ EUROPOS KRAŠTUS

Muitas ir persiuntimo išlaidos užmokamos čia.

CENTRINĖ ĮSTAIGA:
835 Queen Street W., TORONTO, Telefonas EM. 4-4025.
SKYRIAI:
WINNIPEG, Man., 677 Main St. Teletonas 927695.
HAMILTON, ONT., 652A Barton St. Telefonas LI. 5-0264.
ST. CATHARINES, Ont., 78 Geneva St. Telefonas 5-7480.
EDMONTON, Alta., 10649 — 97th St. Tel. No. 23839.
BUFFALO, N.Y., U.S.A., 1162 Broadway, Tel. FI. 1272
ir kitose vietose.

JIS ATEINA TALKON

(NCP) Toronto miesto kontrolierius Roy E. Belyea yra gimęs kanadetis, kuris savo gyvenime matė daugelį imigracinių bangų ir visada laikėsi nuomonės, kad naujieji ateiviai atvyksta su vertingu indėliu Kanados gyvenimo raidai. Vertindamas naujųjų ateivių įnašą, kontrolierius Belyea visada rodė susidomėjimo jų gyvenimu ir greitesniu įsikūrimu, kad savo vertingu darbu galėtų tinkamai uždirbti. Jis nurodo, kad naujieji kanadiečiai Toronte yra jau įsigiję nemažai namų ir kitokio turto. Jo nuomone tad dera, kad jų sumokamų mokesčių dalis būtų panaudota skleisti valstybinę ir savivaldybinę informaciją jiems gerai suprantama kalba. Jam pasisekė tuo įtikinti ir kontrolės tarybą.

Reikia pastebėti, jog kontrolierius Belyea yra laimingoj padėty, kad ir jo žmona rūpinasi naujųjų kanadiečių reikalais ir yra labai veikli. Ponia Belyea tarp kitko yra pirmininkė komiteto, kuris tvarko pilietybės dokumentų įteikimo iškilmes, o taip pat daug prisidėjo prie įkūrimo anglų kalbos kursų naujiesiems kanadiečiams, Šiųjų reikalais taip pat domisi ir kontrolieriaus dukros.

Kontrolierius Belyea sutiko paruošti naujųjų ateivių spaudai periodiškų pranešimų arba informacinių straipsnių, kurie padėtų jiems geriau suprasti kanadiškąjį gyvenimą, painformuotų tokiais klausimais, kuriais kanadiškoji spauda nerašo.

SMULKMENOS

SKAITYTOJAI RAŠO

Tiesa, tai vis smulkmenos, bet katrais ir jos būdingos. Kadaise žmonės smagiai šypsojosi, kai Br. Raila gyrė Alantą kaip geriausią rašytoją, o tas Railą — kaip geriausią žurnalistą. Neseniai panašiu būdu pradėjo St. Žymantas girti per spaudą Dr. A. Gerutį... Reikia laukti, kad ir tasai panašiu būdu pirmajam atsimokės... ir išeis lygiai taip, kaip su "Dirvos" pasigyrimu, kad tik ji viena tebuvusi iš lietuviškosios spaudos atstovaujama per 4 Didžiųjų konferenciją Ženevoje... O jeigu būtų tas pagyrų puodelis kiek akyliau pavartęs atstovaujamos spaudos sąrašus, būtų taip pat radęs ir "Draugo", ir "Tremties" vardus, jei jau nenorėjo tikėti "Drauge" atspausdintais pranešimais iš Šveicarijos apie konferencijos eigą. Prie tos rūšies perdėtų pasigyrimų tenka priskirti ir tuos įvairaus "rašytojo" ar "žurnalistinio darbo" sukaktuvininkus, kurie pasistengia į lietuvių tautos istoriją įeiti ne kuo kitu, kaip didžiai reikšmingais tik jų vienų atminty išlikusiais "nepaprastos svarbos faktais", kada buvo jų parašyta pirmoji korespondencija į kokį provincijos laikraštuką arba "pirmoji kūryba" į moksleivių žurnalą. O paskum draugų arba "gerbėjų" tiek apie juos prirašoma, kad stačiai koktu darosi žinančiam tikrovę... Tai vis atvejai, panašūs į tuos, kai seniau pvz. iš L. Enciklopedijos kai kurios laikraščių redakcijos sužinodavo, kad turi tokių ir tokių bendradarbių, kai jos pačios apie tuos "bendradarbius", jei neskaitytume vienos-kitos korespondencijos, nieko nežinodavo. Taigi — kuklumas visur yra dorybė... net ir be saiko giriant viską, ypač savuosius.

—o—

Radijai paskelbė, kad per Europos Bendruomenių pirmininkų suvažiavimą reiškęsis ir žinomas politikierius Stp. Vykintas. Gera, kad žmogus bent pasireiškia, tačiau ta proga kyla ir kitas klausimas: Vokietijos Krašto Valdyba vis skundžiasi, kad trūksta viskam lėšų, kad jų reikia ir gimnazijai, ir pačiai valdybai įvairiems reikalams. Tad toks važinėjimas po du (juk ten buvo nuvykęs ir valdybos pirm. P. Zundė) ar nėra neatsargus lėšų švaistymas nebūtinai reikalingiems reikalams? Juo labiau, kad iš kitur niekur nė vienas kitas palydovas savo pirmininkų neatlydėjo... Gal gi ir čia norima pasekti kai kurių partinių nelaimingų pavyzdžiu, kai pav. vykstant kam nors iš VLIKo žmonių į Bonną, kaip buvo matyti iš spaudos, būtinai vykstantį norėdavo lydėti dar vienas "politrukas"?... Na, jei jau turima lėšų per daug — gal galima leisti sau ir tokį liuksusą... Bet tuo atveju nereikia taip dejuoti dėl lėšų stokos... ir pažiūrėti, kad vykstantieji tikrai visur vyktų tik siunčiamais reikalais, bet nevarinėtų ir tų progų bendruomenės lėšomis neišnaudotų partiniams reikalams... Vis tai smulkmenos, bet jos kai kuriais atžvilgiais būdingos... jei nenorima, kad žmonės imtų šnekėti, kaip šnekama kad ir tais atvejais, kad kai kuriems "pasiuntinybės patarėjams", kaip juos skelbia viešai, esančios mokamos algos, ir tai dar gana geros, ne už Lietuvos vardo gynimą ir jos reikalų garsinimą tarp svetimųjų, bet kaip tik pirmoj eilėj už tai, kad "tinkamai nušviestų" apie kito lietuviško veiksnio veiklą tarp svetimųjų, jog nuo tokio "nušvietimo" nukęstų pats lietuviškasis reikalas — kaip kad buvo padaryta ir Bonnoje.

Kor.

— **Buenos Aires.** — Perono valdžia atšaukė policinius potvarkius prieš katalikų Bažnyčią, bet antikatalikiškieji įstatymai tebėra galioje. Numatytas plebiscitas dėl konstitucijos pakeitimo Bažnyčiai nuo valstybės atskirti atidėtas 6 mėn., bet neatšauktas.

V. VASIS - Vasiliauskas

REAL ESTATE and BUSINESS BROKER

872 Bloor Street West (prie Ossington Ave.) Telef. ME. 4605 - 4606

PARDUODAMA:

1. Bloor - Crawford, $1.000 įmokėti, 6 gražių kambarių atskiras, didelis kiemas, garažui vieta.
2. Bloor - Dovercourt Rd., $2.500 įmokėti, 8 dideli kambariai, mūrinis, 3 virtuvės, geras pajamų namas.
3. Bloor - Ossington, $3.500 įmokėti, 7 didelių kambarių, atskiras, gero mūro, alyva šildomas, didelis kiemas ir garažas, labai geras pirkinys.
4. Rusholme Rd. - Bloor, $5.000 įmokėti, 9 kambarių, atskiras, gero mūro, kvadratinis planas, alyva šildomas, labai didelis ir gražus kiemas, gražioje vietoje, geras pirkinys.
5. Rusholme Rd. - Dewson, 15 didelių kambarių — 3 atskirų butų — 3 vonios, 3 virtuvės, vandeniu alyva šildomas, atskiras, gero mūro, privatus įvažiavimas, didelis kiemas ir garažas.
6. Roncesvalles - Wright, $3.500 įmokėti, 6 didelis kambariai, moderni virtuvė, alyva šildomas, labai gero mūro, didelis kiemas.
7. High Park - Roncesvalles, $3.900 įmokėti, 6 dideli kambariai ir 2 apšildomas verandos, 2 augštų, atskiras, apynaujis namas, vandeniu alyva šildomas, 4 gabalų vonia, didelis kiemas ir 2 garažai.
8. Bloor - High Park Ave., $5.900 įmokėti, 10 didelių kambarių, gero mūro, 2-jų butų, 2 vonios, 2 virtuvės, vandeniu alyva šildomas, 2 garažai, prie pat Bloor, geras pirkinys.
9. Dundas - Dufferin, 2 apynauji atskiri namai. Vienas 2-jų atskirų būtų, antras 4-rių atskirų butų, po 4 gabalus modernios vonios, vandeniu apšildomas, geras pirkinys, parduodamas labai geromis sąlygomis.
10. High Park Blvd., 14 labai didelių kambarių, atskiras, labai gero mūro, centrinis planas, vandeniu alyva šildomas, 3 vonios, modernios virtuvės, didelis gražus kiemas ir 2 garažai, parduodamas su visais geraic baldais, menesinės pajamos $680, labai geras pirkinys geromis sąlygomis.
11. Indian Rd. - Geoffrey, 11 didelių kambarių, gero mūro, atskiras, 4 modernios virtuvės, 2 vonios po 4 gabalus, vandeniu alyva šildomas, gražus kiemas, šoninis įvažiavimas ir garažas, vertas dėmesio pirkinys.

Priklauso Toronto, Ontario, Canadian ir International Real Estate Board.

REIKALINGAS PARDAVIMO AGENTAS.

Didelis pasirinkimas gyvenamų namų, biznių, žemės statyboms. Sudarome paskolas, įkainuojame parduodamas nuosavybes. Jūsų patarnavimui. Kreiptis telefonu: ME. 4605.

V. BUTRIMAS V. VASILIAUSKAS

SPORTAS

III LIETUVIŲ DIENOS IR ŠIAURĖS AMERIKOS VYRŲ IR JAUNIŲ KREPŠINIO TURNYRO MONTREALYJE

Informacinis pranešimas Nr. 2

1. Šiaurės Amerikos Vyrų ir Jaunių Krepšinio turnyras prasidės rugsėjo 3 d. 11 val. ryto (punktualiai).

2. Atvykę krepšininkai rungtynių dieną registruojasi Aušros Vartų parapijos salėje **1465 Rue de Seve, (Cote St. Paul) tel. TR. 0037** (nuo 7 val. ryto iki rungtynių pradžios).

Turnyro programa

Šeštadienį, rugsėjo 3 d., Mc Gill University salėje 475 Pine Ave. West:

11-13 val. Vyrų ir Jaunių rungtynės; 15 val. Oficialus turnyro atidarymas ir sportininkų parada; 15.30 - 18 val. Vyrų ir jaunių rungtynės.

Sekmadienį, rugs. 4 d., Ecolle Normalle Jacpues Cartier 1301 Sherbrooke Str. East:

15-17.30 val. Vyrų ir jaunių finalinės rungtynės; 17.30 val. Turnyro uždarymas ir dovanų įteikimas.

Informacija:

Juozas Lukoševičius HE. 7877
Vaclovas Kerbelis PO. 6-3837
Juczas Piečaitis RA. 2-4449
Pranas Bukauskas PO. 6-0221

Ši informacija veiks nuo penktadienio 6 v.v. ir šeštadienį nuo 7 val. ryto.

Sporto klubai norintieji, kad jų komandos būtų paskelbtos turnyro programoje, pristato dalyvių sąrašus iki rugpiūčio 25 d. Užsiregistravusių vėliau, jokios pretenzijos patalpų ir maisto reikalu nebus imamos dėmesin.

Montrealio L. Sp. kl. "Tauras"

Į krepšinio turnyrą užsiregistravo

Į III-sios Lietuvių Dienos Š. Amerikos Vyrų ir Jaunių Krepšinio turnyrą Montrealyje, kuris įvyks rugsėjo 3 ir 4 d., iki šiam laikui yra užsiregistravę šie klubai su savo komandomis:

1. Detroitas—Vyrų komanda,
2. Detroitas—Jaunių komand.,
3. Torontas—"Vytis" vyrų k.,
4. Torontas—"Aušra" Vyrų k.,
5. Montrealis—Vyrų komand.,
6. Montrealis—Jaunių kom.

Būtų labai gera, kad visi pasivėlavusieji sporto klubai, kurie dar nebuvo galutinai apsisprendę, tuoj užsiregistruotų arba bent praneštų, tuo palengvindami darbą.

Jau gautos ir dovanos

Šiaurės Amerikos Vyrų ir Jaunių krepšinio turnyro nugalėtojams dovanos jau paskirtos, būtent: I-mos vietos vyrų grupės nugalėtojui dovaną paskyrė KL B-nės Krašto Taryba. I-mos vietos jaunių grupės nugalėtojui dovaną paskyrė Montrealio Lietuvių Sporto Klubo globėjas ir Aušros Vartų parapijos klebonas kun. tėvas J. Kubilius.

—::—

Paieškojimai

Marytės Daukšaitės ir **Tafiliaus (?) Subačiaus,** kilusių iš Kaišedorių valsčiaus ir parapijos, Budos kaimo, atvykusių į Kanadą prieš pastarąjį karą, ieško pusseserė Katrė Vinickaitė - Taparauskienė. Prašoma atsiliepti šiuo adresu: Catalina Viniskas de Taparauskas, Calle Portugal N 4173 Cerro, Montevideo, Uruguay.

Dėmesio Ponioms ir Panelėms!

Vandos Žukauskienės MOTERŲ KIRPYKLOJE

Pusmetiniai garantuojami

Šukuosenos pritaikomos kiekvienai individualiai.

ARTISTIC BEAUTY SHOP
Tel. KE. 4731.
219 Roncesvalles Ave., Toronto

Garantuoti siuntiniai į Sovietų Rusiją ir užimtus kraštus

Mes siunčiame tiesiai iš mūsų sandėlių Kanadoje arba Anglijoje. Nauji ir vartoti dalykai: medicinos dalykai, batai, maistas, saldainiai ir kt. dalykai.

Atvykite asmeniškai į mūsų sandėlį ar prašykite mūsų kainoraščio paštu.

Būsite patenkinti mūsų tarnyba 100%.

YANA FABRICS

698 QUEEN ST. W., TORONTO
Telefonas EM. 8-9527.

Vienintelė firma, siunčianti siuntinius iš Kanados. Didžiausias prekių pasirinkimas.

ROSE HEATING & TINSMITH CO.

Įrengia naujas, visų apšildymo rūšių krosnis: vandens, oro ar kombinuotas, kūrenamas anglimis, alyva ar gazu. Daro pagrindinius krosnių išvalymus (vacuum), nes nevalytos krosnys sudegina daugiau kuro ir neduoda šilumos. Atnaujina senus oil burnerius, krosnis, tvarko ir praveda naujas apšildymo šakas. Atlieka visus skardos darbus, deda vainzdžius nuo stogų vandeniui nubėgti. Įrengia vėsintuvus (fans) restoranams, dirbtuvėms, prausykloms ir virtuvėms.

DIDELIS PASIRINKIMAS. IŠSIMOKĖJIMO SĄLYGOS. DUODA GARANTIJAS.

543 Sherbourne St., Toronto. WA. 1-9758

SAV. E. J. ZALECKIAI.

Kokios tautybės buvo I. Kantas?

(Atkelta iš 2 psl.)

met būdavo priešingos lietuvių tautai ir valstybei, ką mes iš daugel abiejų Mortesenų raštų žinome.

Savo ilgame straipsnyje Mortesen daug naujo nepasako, kas mums nebūtų buvę žinoma iš ankstybesnių laikų, išėmus jo išvedžiojimus, kad Kanto šeima iš vyriškos pusės buvus kilusi iš Kantvainių kaimo ir kad buvusi kuršių kilmės. Bet įdomus yra faktas, kad Mortensen be jokio abejojimo pripažįsta, jog Kanto protėviai gyvenę kelis šimtmečius Kantvainių kaime ir kad jie nebuvę vokiečių kilmės, išskyrus kelias vokietes moteris, kad Hansas Kantas pareiškęs atvykęs iš priekuliškių į Klaipėdą ir kad vėliau įvykusiame, turbūt teisminiame, turtų padalinime buvo ex officio pašauktas lietuviškas tulkas - vertėjas, iš ko galima daryti išvadą, kad Hansas Kantas nemokėjo arba pakankamai nemokėjo vokiečių kalbos ir kad jis todėl skaitėsi indigėnu - autochtonu. Bet Mortensen jam nepripažįsta lietuviškos tautybės, bet ji vadina kuršių kilmės.

Kanto vyriškosios linijos protėviai Kantvainiuose, einant Morteseno aiškinimu, buvę "vaggeriai", bei "šaltyšiai". "Vaggerio" žodžio vokiečių kalboje niekuomet nesu girdėjęs, tokio žodžio nėra nei leksikonuose bei senose enciklopedijose. Šiaurės Žemaitijos dvaruose ligi naujausių laikų vageriais buvo vadinami ūkvedžiai. (Ir Augštaičiuose baudžiaviniais lai kais didžiuosiuose dvaruose buvo tam tikra prievaizdu rūšis vadinama vagoriais. Red.). Bet Kantvainių kaime nėra pėdsakų, kad ten senovėje būtu buves dvaras. Visvien kaip bebūtų, Mortenseno aiškinimu Kantai buvo šaltyšiai ir šeima ten gyvenusi kelis šimtmečius.

Kadangi čia kalbama apie 17 šimtmetį, tai tenka pripažinti, kad tada **vokiečiai** - šaltyšiai pirmoje eilėje buvo skiriami tik tose vietovėse, kur vokiečių gyveno: dvaruose, didesniuose kaimuose, kur buvo karčiamninkų — šitam verslui vokiečių kilmės žmonės turėjo nepakeičiamą privilegiją — parapijų centruose ir t.t. Mes žinome, kiek mažai vokiečių kilmės žmonių gyveno nuošalicse vietose. Dar praėjusio šimtmečio pabaigoje buvo ištisi kaimai, kur nebuvo galima surasti vokiečių kilmės gyventojų. Atvirkščiai, daugel vokiečių kilmės gyventojų per šimtmečius šitoje lietuviškoje jūroje sulietuvėjo; jie net užmiršo savo kilmę ir tik pavardės liko vokiškos grynai lietuviškose šeimose, kaip Kaiser, Fuellhase, Borchert, Weissheit ir pan.

Gal visai nenuostabu, kad Kanto protėviai, kiek apsitrynę kaimiečiai - ūkininkai - žemės savininkai, vedę kelis kartus vokietes žmonas, skaitėsi tinkamais tokiai šaltyšiaus vietai. Anais laikais kaimų šaltyšių parėdymai, vadinamieji "kumposai", net ligi 19 šimtmečio pabaigos, Klaipėdos Krašto kaimuose buvo rašomi dviem kalbomis, arba tik lietuviškai. Kol egzistavo "Gouvernement Litauen", su centru Gumbinėje ir visi "lietuviškos vyriausybės" parėdymai buvo skelbiami ir spausdinami dviem kalbomis.

(Bus daugiau)

Iš Lenkijos gali vykti į Lietuvą

Lenkijoje paskelbta naujovė, kad galima gauti specialių leidimus pereiti Sovietų Sąjungos sieną, už jos paliekant visą mėnesį. Tai nėra vizos ant užsienio paso, bet paprasti sienai pereiti leidimai. Betgi vienintelė vieta, kur galima sieną pereiti yra Brasta. Net pvz. į Lvivą tenka vykti per Brastą.

Tokiam svečiui leidžiama išsivežti tik 50 rublių (rublis yra lygus zlotui), bet geležinkelio biliėtą į norimą vietą ir atgal galima nusipirkti Lenkijoje zlotais. Tuo pasinaudoti norinčių esa labai daug ir Sovietų ambasada Varšuvoje esanti nuolat gulte apgulta. Ypač daug vykstą į Ukrainą, Gudiją ir Lietuvą.

Komunistinis festivalis Varšuvoje

Liepos 31 d. Varšuvoje buvo sukviestas komunistinis "V studentų ir jaunimo festivalis". Viename iš Varšuvos priemiesčių "pastatytas spec. festivalio delegatams miestelis", 70.000 vietų stadijonas ir kt. Festivalin pasiųsta ir iš okup. Lietuvos speciali kom. jaunimo delegacija, kurioj dalyvavo šokėjų, dainininkų, sportininkų — krepšininkai Stonkus, Lauritėnas; boksininkai Juzėnas, Murauskas; fechtuotojas Udra ir kt.

— **Ženeva.** — Sovietų delegacija atominės energijos konferencijoj pakvietė eilę dalyvių, ypač amerikiečių, aplankyti Rusiją. Amerikiečiai iš savo pusės pakvietė keletą rusų spcialistų aplankyti JAV atominius įrengimus.

..ŠYPSENOS..

Visi vienodi

Steigiamajam kolchozo susirinkimui artinantis, vienam nuošaliam Lenkijos kaime seniūnas gauna įsakymą pakabinti ant sienų Sovietų Sąjungos ir "demokratinės" Lenkijos valdžios narių paveikslus. Seniūnas, kuris apie politiką daug neišmanė, bumbėdamas stojo prie darbo. Kai paskutinis paveikslas jau buvo pakabintas, į susirinkimo salę atvyko vietinės kompartijos atstovas ir mato ant sienos Bierutą, Radkievičių, Malenkovą, Molotovą, Rokosovskį ir Beriją. Paskutinį pamatęs partietis šaukia:

— Ką tu padarei! Beprotį! Tuojau nuimk nuo sienos šį nevidoną.

— Nuimti? Tuojau. Bet kurį? Man jie atrodo visi vienodi...

Kiek jam metų?

— Kaip tu manai, kiek Petriukui metų?

— Nežinau. Kai jis gimė, motinai, sako, buvo 28 metai, o dabar ji sakosi esanti 26 metų.

Paparstas dalykas

Į pijaninų fabriką atvyksta raudonarmiečių dalinys susipažinti su gamybos procesu. Kadangi tai eina į vokiečių - rusų draugystės programą, tai fabriko direktorius rūpestingai ir mandagiai aiškina kiekvienos pijanino dalies veikimą. Kai direktorius užbaigia, vienas raudonarmietis klausia:

— Kodėl pijanino klavišai nėra vienodi, bet dalis balti, o kiti juodi?

Anksčiau negu fabriko direktorius spėjo atidaryti burną, pasigirsta dalinio vado balsas:

— Durnas esi, kad nežinai! Baltieji yra viršininkams, o juodieji paprastiems kareiviams.

Gailestinga dukrelė

— Mamyte, duok man 5 centus.

— O kam tau?

— Aš nunešiu tam vargšui žmogui čia už kampo, kur ledus pardavinėja.

O kam tie kiti?

Motina aiškina savo mažam sūneliui, kad savimeilė ir savanaudiškumas nėra dori dalykai.

— Mes esame pasauly tam, kad kitiems padėtume, kitiems patarnautume — baigia motina.

— O kam yra tie kiti? — kurį metą pagalvojęs klausia berniukas.

Kur dingo balsas

Pagyvenusi solistė savo draugei giriasi savo dukrele, kuri taip pat jau dainuojanti.

— Žinai, ji visai paveldėjo mano balsą...

— Ach šitaip! — pastebi draugė. — Aš vis pagalvodavau, kur pastaruoju metu dingo tavo balsas...

Victor ELECTRIC CO.

Lietuviška elektr. bendrovė.

Visi elektros darbai atliekami greitai ir pigiai:

60 Amps. heavy service—$60,
100 Amps. heavy service—$80.
Nauji namai — $2.30 už tašką.

251 LOUDER AVE., Toronto.

V. JUŠKEVIČIUS,

telefonas LL. 7714

Licenced master electrician.

PARDAVIMAS
Naujų mašinų ir sunkvežimių
IMPERIAL — CHRYSLER — PLYMOUTH — FARGO
HUDDLESTON MOTORS CO. Ltd.
2803 DUNDAS ST. W. (prie Keele). TEL. RO. 2-8333
Puikus garažas, atliekami visi remonto (body) ir atnaujinimo darbai.

Lietuvių kalba informacijas suteikia kvalifikuotas auto mechanikas Br. ZOLPYS.

PARKDALE VAIRAVIMO MOKYKLA
419 RONCESVALLES AVE.
Ekspertai teikia instrukcijas įvairiomis kalbomis. Dviguba kontrolė. Daug lietuvių per mus įsigijo šoferio leidimą. Tel. įstaigos KE. 8573, namų RO.
Telefonas įstaigos KE. 8573, namų RO. 7-5663.
HENRY URBANSKI.

Radio-Televizijos Technikas J. STANIONIS
Taisau radijo, televizijos aparatus, patefonus. Darbas garantuotas. Skambinti vakarais po 6 val. ME. 5142.
115 Montrose Ave., Toronto.

STANLEY SHOE STORE
Augščiausios rūšies moterų, vaikų ir vyrų batai, normalaus dydžio ir platūs EE—EEE
1438 Dundas St. W. Toronto
prie Gladstone

DAŽAI IR SIENOMS POPIERIS!
Vaškas, šepečiai, terpentinas
Sky's Paint & Wallpaper
891 DUNDAS ST. W.
Toronto, Ont.
Tel. EM. 4-2715

VYRŲ IR MOTERŲ RŪBŲ
Siuvėjas
A. BERESNEVIČIUS
Didelis pasirinkimas importuotų madžiagų moterų ir vyrų kostiumams ir paltams. Užsakymus atlieku žemiausiomis kainomis.
1299 DUNDAS ST. W. TORONTO
Tel. LL. 3222.

LIETUVIŠKA
moterų kirpykla
JANETS BEAUTY SALON
407 Roncesvalles Ave. prie Howard Park Ave. Toronto.
Tel. OL. 6415.
Sav. I. VILIŪNIENĖ

ŠILDYMO KONTRAKTORIUS
Parduodu ir įstatau naujas krosnis ir oilburnerius.
Duodu išsimokėjimui iki dviejų metų.
Pravedu gazo linijas, prijungiu plytas, statau radiatorius, vandens apšildymo krosneles ir atlieku kitokius panašius darbus.
Pranešu savo naująjį adresą:
999 College St., Toronto. Tel. OL. 6123
ANT. JUOZAPAITIS.

Dr. M. Arštikaitytė
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
167 College, kambarys 9.
Tel: įstaigos: WA. 1-3584,
Namų: WA. 3-5555.
Toronto

Dr. Aleksas Valadka
1081 BLOOR ST. W.
(prie Dufferin)
Telefonas ME. 2933.
priima ligonius ir gimdyves nuo 2-4 ir nuo 6.30-8 val. vak. Ketvirtadieniais ir šeštadieniais nuo 1 val. pp.—3 val. pp.
Rentgenas pagal susitarimą.

Dr. A. Pacevičius
Gydytojas ir Chirurgas
NAUJAS KABINETAS
280 Roncesvalles Ave.
Telefonas OL. 4778.
Priėmimo valandos: 11-1 val. p.p.; vakarais nuo 6-8 val. vak.; trečiadieniais ir šeštadieniais 11-3 val. p.p. Kitu laiku pagal susitarimą.

Dr. Jonas Yčas
Gydytojas ir chirurgas
1390 DUNDAS ST. W.
(tarp Gladstone ir Rusholme Rd.)
Priima ligonius ir gimdyves nuo 2-4 ir 6.30-8, šeštadieniais 2-4. Kabinetas uždarytas trečiadeniais. Kitu laiku pagal susitarimą.
Telefonas LO. 1794
Toronto

Dr. N. Novošickis
DANTŲ GYDYTOJAS
Baigęs universitetą Vokietijoje ir Kanadoje
345 BLOOR ST. WEST
(kampas Bloor ir Huron gatvių)
TORONTO
WA. 3-2003
Priėmimo valandos: nuo 9-12 ir nuo 2-9 val. vak. (pagal susitarimą).

Raštinė: OLiver 4451
Dr. P. MORKIS
DANTŲ GYDYTOJAS
Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą
1082 BLOOR W., TORONTO 4.
(į rytus nuo Dufferin St.)

Dr. Alexander SZATMARI
NERVŲ LIGŲ GYDYTOJAS
260 St. Clair Ave. W.
Darbo val. 2-7 val. pp. ir pagal susitarimą.
Telef. įstaigos WA. 1-0556
namų LL. 5228.

Seymour Hermant
ADVOKATAS, NOTARAS ir tt.
Suite 410
394 Bay St., Toronto, Ont.
Telef.: EM.4-9912
arba EM. 4-8532.

JEFFERY, JEFFERY & FROST
Advokatai, Notarai
91 Yonge St., Toronto
Telef. EM.6-5255
Prašoma kreiptis į
N. ČEPULKAUSKIENĘ

James B. Trotter,
B.A.
Teisininkas, advokatas, notaras.
Įstaiga: 220 Roncesvalles Ave.
Tel. LA. 0846.
Buto tel. RO. 6-2944
Toronto.
Priimama susitarus iš anksto.

GEORGE BEN, B.A.
teisininkas — advokatas ir notaras.
Kalba slavų kalbomis.
1147 Dundas St. W., Toronto
Telef.: OL. 8431 ir OL. 8432.

A. STANČIKAS
Baigęs National Radio Institute Radio ir televizijos skyrių.
TAISAU
RADIO APARATUS
Aparatai paimami ir grąžinami į namus veltui.
Darbas garantuotas.
Prašau skambinti ME. 1602, kasdien nuo 6 val. iki 9 val. vakaro ir šeštadieniais nuo 9 val. iki 12 val. ryto.

— **Toronto.** — Ir čia sugauta narkotikų platintojų šutvė. Trys asmenys suimti. Manoma, kad tai tik ką atidengto didelio tinklo grandis.

Dr. WILLIAM J. ZINCHESIN
B.A., M.D., L.M.C.C.
Gydytojas ir chirurgas
Priėmimo valandos: 10 - 12 val., 2 - 4.30 val. ir 7-9 val. vak.
606 BATHURST STREET
Toronto.
Telefonas KE. 4323.

Dr. L. SIMON
Odos ir veneros ligų specialistas.
3 Spadina Rd., Toronto
(Bloor - Spadina kampas)
Darbo valandos: 10-12 ir 3-7 pp. arba pagal susitarimą.
Tel. WA. 1-6614 arba WA. 2-8015

Dr. K. Žymantienė
GYDYTOJA ir CHIRURGĖ
1393 DUNDAS ST. WEST
Toronto
(tarp Gladstone ir Rusholme)
Priima ligonius, gimdyves ir moterų ligomis sergančias kasdien nuo 1-3 ir nuo 6-8 val. p.p., šeštadieniais nuo 11-2 val. p.p., kitu laiku pagal susitarimą.
Telefonas OL. 6851

Dr. John REKAI
Chirurgas ir akušeris
Dr. Paul REKAI
Vidaus ligų specialistas, X RAY (Rentgenas)
219 St. Clair Ave. W., Toronto
Susitarti telefonu WA. 3-2395

Dr. F. Tickett
Gydytojas ir chirurgas
Priėmimo valandos 2-3 ir 7-9 po pietų
11 Gore Vale Ave. Toronto
Telef. EM. 8-3754

Dr. Chas. OKUN
DANTISTAS - CHIRURGAS
838 Dundas St. W. Toronto
kampas Euclid Ave.
Priima vakarais pagal susitarimą.
Telef. EM. 8-9822

Akių specialistas
M. STEFANUK
(optometrist)

Patikrina akis ir pritaiko akinius, jei reikalinga
BATHURST MEDICAL BUILDING
312 Bathurst St. Telef. EM. 3-6373
(at Dundas)

AKIŲ SPECIALISTAS
L. LUNSKY. R.O.

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Ištiria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą. Kalba slavų kalbomis.
470 College St. W. Toronto
Telef. WA. 1-3924

OKULISTĖ
B. BEJNAR - BUKOWSKA
dirba nuo 1944 metų.
94 LAWS ST., TORONTO
(prieš 3146 Dundas St. W.)
Telefonas RO. 7-0052
Priėmimo val.: 10 ryto iki 9 vak., sekmad. ir šventad. nuo 2-4 val. popiet.

LIETUVIO ADVOKATO ĮSTAIGA
NEIMAN, BISSETT & SEGUIN
Advokatai — Notarai
35 HAYDEN ST., Toronto, (arti Bloor ir Yong gatvių)
Telef. įstaigos: EM. 3-7461 Telef. namų: BE. 3-0978

DANIEL D. STOKAL, B.A.
advokatas, notaras ir tt.
PERKĖLĖ
savo biurą į
21 DUNDAS SQUARE
Suite 501 — Herman Building
Toronto
Telefonas EM. 6-1681-2
Ketvirtadienio vakarais:
575 Queen St. W. - 6-8 val. v.
Telef. EM. 8-2646

TORONTO, Ont.

Šv. Jono Kr. parap. žinios

— Sekmadieniais pamaldos parapijos bažnyčioje: 9.30 ir 11 val.; Springhurste — 11 val.

— Bažnyčios remontui mėnesinė rinkliava perkeliama iš paskutiniojo mėnesio sekmadienio į pirmąjį sekmadienį. Rinkliava įvyksta ne ruppiūčio 28 d., bet rugsėjo 4 d.

— Kun. B. Pacevičius išvyko savaitei atostogų į JAV aplankyti savo studijų draugų.

— Šį šeštadienį pobūvis - šokiai parapijos patalpose Springhurste; rugsėjo 3 d. — Šv. Jono Kr. parapijos salėje.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Parapijos statyboje vyksta įrengimo darbai. Laikinosios bažnyčios ir choro patalpos baigiamos tinkuoti. Kavinės grindyse liejamas terazzo ir didžiosios salės lubos paruošiamos tinkavimui. Statybą lanko ištisais būriais lietuviai ne tik iš Toronto, bet ir iš įvairių Kanados bei Amerikos vietovių ir džiaugiasi, kad šis Kanados lietuvių religinio ir tautinio auklėjimo centras pamažu baigiamas įrengti. Galutiniam šio didžiulio pastato įrengimui dar reikia nemažo kapitalo. Dėl to visų tautiečių prašome nors kuklia auka prisidėti prie šios statybos užbaigimo.

— Rudeniop naujojoje salėje įvyks didelis bazaras. Visi prašomi prisidėti bent vienu vertingesniu fantu.

— Eidami į "Famous Players" kino teatrus pirkite bilietus klebonijoje. Nuo kiekvieno čia pirkto bilieto statybai eina 13c. Einantieji į College teatrą gali pirkti bilietą pas V. Taseckа, kuris stovi prie bilietų kontrolės.

— Toronte lankėsi Fr. Augustinas Simanavičius, OFM ir Br. Didakas Pauliukaitis, OFM, kult. žurnalo "Aidai" mašinistas ir svečiavosi pas savo gimines.

— Pakrikštyti: Linas Viktoras Priščepionka, Romas Alfonsas Mazlaveckas ir Ona Rasa Matulaitytė.

Savaitgalis Wasagoje

Labai karštą pereitą savaitgalį jo praleisti daug lietuvių buvo atvykę į Wasagą. Sekmadienio popietį visą Springhursto pakrantė buvo tikra "mažoji Lietuva". Tai aiškiai buvo matyti iš gausaus tautiečių skaičiaus, atsilankiusio į sekmadienio lietuviškąsias pamaldas. Pažymėtina, kad pastaruoju laiku Wasaga vis daugiau ima domėtis Hamiltono lietuviai. Ištisas jųjų būrys praleido čia atostogas ir ypač savaitgalį. Iš atsilankiusiųjų pažymėtini: kun. dr. J. Tadarauskas, J. Mikšys, ponai Kšivickai ir Vainauskai. Pažymėtina, kad keletas hamiltoniečių lietuvių Springhurste užpirko sklypus, kuriuose statys vasarnamius. **pa.**

Toronto Daily Star rugpiūčio 17 d. laidoje išspausdino net 4 didelies nuotraukas buvusių Estijos parlamentarų bei vyriausybės narių, kurie pareiškė protestą prieš Sovietų Sąjungos priėmimą į Tarpparlamentarinę Uniją Ženevoj. Nuotraukos yra: Pabaltiečių Federacijos pirmininko Ed. Riisma su dukra, buv. kr. gynimo ministerio bei dabartinio egzilinio kabineto pirmininko Holbergo su dailininke, buvusio teisingumo ministerio Juhan Mueller ir buvusio prezidento brolio, senato užsienių reikalų komiteto pirmininko W. Pats.

Būdingas kanadiško žurnalizmo bruožas: apie patį pritestą veik nieko nerašoma, o rašoma tik apie tuos asmenis, kaip jie dabar yra kur panaktiniai sargai ir pan.

Važiuojantiems į Montrealį

KLB Toronto Apylinkės Valdyba kviesdama ir ragindama visus Toronto ir apylinkių lietuvius vykti į III Lietuvių Dieną, vykstančią rugsėjo 3-4-5 dienomis Montrealyje, nori pasiūlyti patogią, pigią ir nevarginančią kelionę traukiniu.

Kaip jau buvo skelbta per 4 "Tėvynės Prisiminimų" radijo programas, kelionė ten ir atgal važiuojant ekskursija kainuoja: 17.85 grupei nuo 10-14 žmonių, 14.65 grupei nuo 15-24 žmonių, 12.90 grupei nuo 25-100 žmonių, 11.70 virš 100 žmonių.

Suradarius 217 žmonių CNR Companija duotų atskirą traukinį, kur būtų galima išvažiuoti ir grįžti pageidaujamu laiku ir traukinyje važiuotų vien tik lietuviai.

Norinčius važiuoti traukiniu pasinaudojant minėta nuolaida, apylinkės valdyba prašo registruotis šiose vietose: Liet. Namuose; pas l. einantį administratoriaus pareigas P. Budreika, "Tėviškės Žiburių" redakcijoj, svetainėj "Tulpė", J. Beržinsko krautuvėj ir J. Margio vaistinėj.

Užsiregistruoti ir įmokėti pinigus prašoma ne vėliau rugpiūčio 25 d., ketvirtadienio.

Traukiniai reguliariai išeina iš Toronto šia tvarka: 9.15 ryto, 4.00 p.p. ir 11.30 val. vak. Po 25 rugpiūčio, paaiškėjus žmonių skaičiui, bus susitarta dėl išvažiavimo laiko. Smulkesnių informacijų teirautis pas Toronto apylinkės pirmininką J. R. Simanavičių, tel. OL. 1274.

Toronto apyl. valdyba.

PS. Užsiregistruojant įmokama $12.90. Tikimasi, kad traukiniu važiuojančių bus tikrai daugiau 25. Jei važiuojančių bus daugiau 100, dalis pinigų bus grąžinta.

Ekskursija į Jamboree

Praėjusį šeštadienį 40 skautų ir skaučių aplankė Pasaulinę Skautų Jamboree. Atidarymas buvo 2.30 val., po to sekė visų dalyvaujančių tautų paradas. Lietuviai, vadovaujami ps. kun. Kulbio SJ, ėjo po kanadiečių vėliava. Neiviena tauta iš už geležinės uždangos nebuvo oficialiai atstovaujama. Spontaniškas ovacijas publika sukėlė praeinant nac. Kinijos, Graikijos ir Suomijos atstovams, kurie matyt laikomi laisvės simboliu. Po parodos buvo aplankytas lietuvių rajonas, kuriame apsigyvenę kartu Kanados ir JAV lietuviai skautai. Jie savo rajone turėjo iškėlę lietuvišką vėliavą ir papuošę lietuviškais simboliais. Visas popietis buvo skirtas apžiūrėti įvairių tautų stovyklavietes bei jų įrengimus. Čia buvo pasikeista adresais su libaniečiais, indais, vokiečiais ir daugybe kitų tautybių.

Žurnalas "Moteris" jau pradėmas spausdinti. Medžiaga jau įteikta "Žiburių" spaustuvei. Skelbimai dar priimami.

Išnuomojamas apstatytas kambarys vyrui ar mergaitei. Galima naudotis virtuve. 297 Sunnyside Ave., KE. 8271.

Išnuomojamas kambarys su baldais vienam asmeniui. Pageidaujama moteris. Naudojimasis virtuve. Sunnyside rajone. 63 Triller Ave., tel. LA. 3173. Kreiptis bet kuriuo laiku.

Išnuomojamas kambarys II augšte dviem ir kambarys III a. 1 asmeniui. 5 Rushholm Pk. Cres., tel. OL. 7100.

Išnuomojamas kambarys ir virtuvė su baldais III augšte už $8.50. Dundas - Crowford. Skambinti tel. KE. 4370.

Išnuomojami 2 kambariai ir virtuvė II augšte, be baldų. Bartlett - Bloor. Tel. LO. 1357, po 5 v.v.

Išnuomojamas I augštas — 2 kambariai ir virtuvė su baldais arba be baldų. Tel. KE. 3625.

Išnuomojamas front. kambarys I augšte, galima virti rūsy. 17 Beatrice St.

Išnuomojamas kambarys ir virtuvė, su baldais, pageidaujama nedidesnė kaip 3 asm. šeima. Tel. LO. 4681.

Išnuomojamas gražus kambarys II augšte, su baldais, yra garažas, Bloor - Runnymede rajone, tel. RO. 6-5667.

Kurortiniame Bloor - Crawford distrikte pirešais parką ir maudyklę, moderniam name išnuomojami vidutinio dydžio du kambariai ir virtuvė suaugusiems iki 4 žmoniu. Tel. ME. 6498.

Yra dar 4 VIETOS automobily i Lietuviu Diena Montrealin ir atgal. Klausti tel. ME. 6498.

Į LIET. DIENĄ, įvykst. rugpiūčio 3-5 d. Montrealyje važiuoja lengva mašina. Suintresuotieji gali pasinaudoti laisvomis vietomis. Tel. LL. 2493, nuo 5-7 val. v.

ŠV. RUGPIŪČIO 28 D., SEKMADIENĮ, V. NARUŠIO ŪKY, LAKE MEDAD, ĮVYKSTA

didelė gegužinė

Pradžia 2 val. p. p.

GROS BENNI FERRI ORKESTRAS.

Esant blogam orui gegužinė nukeliama į sekantį sekmadienį.

Lietuvių Dailės Instituto suvažiavimas

Rugpiūčio 6-7 d. Toronte įvyko Lietuvių Dailės Instituto septintasis narių suvažiavimas, kuriame dalyvavo dailininkai: V. Petravičius, A. Valeška, A. Tamošaitis, L. Vilimas, A. Dargis, V. Vizgirda, J. Bakis, T. Valius.

Suvažiavimas buvo darbingas, nustatė darbų planą ateities veiklai ir išsirinko valdybą: Telesforas Valius — pirmininkas, Adolfas Valeška — vicepirmininkas, Juozas Bakis — sekretorius, Paulius Augius ir Viktoras Petravičius — valdybos nariai.

LDI priklauso 22 lietuviai dailininkai gyv. JAV, Prancūzijoje, Kanadoje ir Australijoje.

"Čigonų baronas" Toronte

Gautomis žiniomis iš Čikagos lietuvių choras "Pirmyn", vadovaujamas muz. p. Steponavičiaus, dalyvaujant sol. p. Braziui, įtemptai ruošiasi operetės "Čigonų baronas" premjerai, kuri įvyks Toronte š.m. spalio 8 d., Eaton auditorijoje.

Toronte irgi ruošiamasi juos priimti. Užsakytas operetei reikalingas simfoninis orkestras, spausdinami bilietai, kuriuos galima bus užsakyti telefonu ir laiškais. Smulkesnės žinios vėliau. Operetės - koncerto rengėjai — Toronto Skaučių Rėmėjų Būrelis.

SLA parengimas

SLA 236 kuopa lapkričio 5 d. ruošia savo metinį parengimą su plačia programa. Dalyvaus svečias su pranešimu iš JAV dr. Vinikas, SLA Centro Vykdomosios Tarybos sekretorius, buvęs Nepriklausomos Lietuvos laikais Vašingtone Įgalioto Ministerio p. Vileišio sekretorius.

Bus meninė programa, o taip pat ir pasilinksminimas su užkandžiais ir gėrimais.

Parengimas įvyks šv. Jono Krikštytojo parapijos salėje.

Organizacijos prašomos tai dienai nuo parengimų susilaikyti. **Kuopos valdyba.**

Padėkojo už teisingą vedamąjį

Dienraštis "The Telegram" rugpiūčio 8 d. išspausdino gražų vedamąjį "Peaceful Co-egzistence". Žurn. Pr. Alšėnas parašė laišką dienraščio redaktoriui, dėkodamas už tokias teisingas mintis, nuo savęs dar pridurdamas kaikurių sugestijų. "The Telegram" Pr. Alšėno laišką išspausdino rugpiūčio 15 d.

Laiško autorius tarp kitko rašo: "... Kada totalistiniai lyderiai šypsosi Vakarų tautoms Ženevoje arba buv. vasarinėj carų rezidencijoj, beplaukiojant laiveliais ir krečiant įvairius pokštus, pasaulis darosi, tiesiog, liguistas nuo tos "peaceful co-existence" epidemijos. Raudonoji Rusija nori taikos tik dėl galutinio pasiruošimo. Kai ji bus jau pasirengusi — ji nebeprašys ir nebesiūlys jokio taikaus bendradarbiavimo. Tuomet raudonieji žygiuos, kad atsiekti savo paskutinįjį golą — viso pasaulio pavergimą. O tai yra jų doktrinalinė norma.

"Laisvasis pasaulis turi būti labai atsargus, jeigu jo gyventojai nenori keliauti į tolimąjį Sibirą, į priverčiamojo darbo stovyklas".

Jonas Lukoševičius su ponia ir dukrele bei jaunesniu sūnumi praeitą penktadienį lankėsi Toronte ir ta proga aplankė "T Ž" redakciją. Iš Toronto ponai Lukoševičiai išvyko į Niagarą, kur vyresnysis jų sūnus dalyvauja pasaulinėje skautų jamboree, o iš ten per Otavą grįžta į Montrealį.

B. Sakalauskas dirbęs 4 metus Brokowitch nekilnojamo turto pardavimo įstaigoje, perėjo dirbti į Ridout įstaigą ir dirba St. Clair įstaigoje.

Sutuokti Šv. Andriejaus lietuvių evangelikų liuterionių parapijoje (Redeemer Church, Indian Rd. ir Bloor) veterinarijos gydytojas Paulius Švarcas iš Collinsville, Illinois, ir Aldona Erika Brigite Šernaitė iš Toronto.

Lietuvių Dailės Instituto nariui dailininkui

a. † a. PETRUI KĮAULĖNUI mirus,

jo šeimai gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Lietuvių Dailės Institutas.

Plungės pašto viršininkui

a. a. JONUI PUŠKORIUI mirus,

liūdinčią žmoną, dukras ir sūnus užjaučia ir kartu liūdi

L. S. Montviliai.

Dėl informacijos apie L. Dieną

"Neprikl. Lietuvos" pereitame numery Toronto kronikoje išspausdinta šitokia žinutė: "Teko girdėti nusiskundimą, kad III Liet. Dienos rengimo Komiteto Informacijos skyrius neatsiunčia "Tėv. Žib." jokių žinių III Liet. Dienos rengimo reikalu, kaip kad skelbiama "N. Lietuvoj". **L.**

Red. Pastaba: Kiek žinių iš viso buvo, jos "Tėv. Žiburiuose" buvo paskelbtos. Būtų malonu, kad "TŽ" paragintų skaitytojus L. Dienoje dalyvauti".

Šio apgailėtino reiškinio mes viešai nenorėjome kelti, bet kai jį iškėlė "NL", norėtume nors trumpai reikalą paaiškinti.

Kas skaito TŽ ir NL, pastebėjo, kad TŽ nuo liepos 7 d., Nr. 27, jokios informacijos apie Liet. Dieną bei pasiruošimus nebuvo, kai NL buvo kiekviename numery pranešama kai kas naujo. Kai kam susidarė įspūdis, kad TŽ gal tuo reikalu visai nesidomi ar jį boikotuoja. Redakcija gavo dėl to net užklausimų. Bet jį ištikrųjų žinių pateikti negalėjo, nes jai tų žinių nebuvo siunčiama, o persispausdinti iš NL savaitę vėliau juk nebuvo prasmės. Liet. Dienos rengimo komiteto narys informacijos reikalams yra NL redaktorius p. Kardelis, kuris Komiteto posėdžiuose gaunamas informacijas skelbė tik NL, nors tuose posėdžiuose dalyvaudavo ne kaip redaktorius, bet kaip Komiteto narys, kurio pareiga populiarinti LD reikalą visoje lietuviškoje bendruomenėje. "TŽ" red. bandė per kaikuriuos jam artimesnius asmenis priminti p. K., kad šitokia laikysena TŽ nestatytų į nepatogią padėtį, arba teks pagaliau iškelti tai viešumon. Pradžioje pacituotoji NL žinutė buvo rezultatas TŽ red. to reikalo priminimo ponui L. Nežinant ir šį kartą ar bus vaisių, buvo parašyta ir L. Dienos rengimo kom. pirmininkui. Rezultate mes su pasitenkinimu šiandien spausdiname jau ilgoką pranešimą.

Teigimas, jog "kiek žinių išviso buvo, jos TŽ buvo paskelbtos" rodo, kad TŽ yra išspausdinę viską, ką buvo gavę, tačiau tai nereiškia, kad TŽ-riams būtų buvę viskas siunčiama. Tuo galima įsitikinti pavarčius NL.

Korespondentas p. L. aiškiai pabrėžia, kuo nusiskundžiama, būtent, kad "Informacijos skyrius neatsiunčia "TŽ" žinių... **Kaip kad skelbiama "N. Lietuvoj".** O p. NL redaktorius — Informacijos reikalams Komiteto narys teigia, kad TŽ buvę viskas išspausdinta.

REIKALINGA vyresnio amžiaus moteris namų ruošai ir prižiūrėti vaiką. Išlaikymas ir geras atlyginimas. Skambinti tel. RO. 6-5743.

724 QUEEN ST. W.

lietuvis P. Vyšniauskas ATIDARĖ

"CIGAR STORE"

Gaunama: rūkalai, žurnalai (anglų ir lietuvių k.), atsigaivinimai, suvenyrai ir kt.

Atidaryta visą dieną neišskiriant nei sekmadienių.

Tel. EM. 8-0154

LIUTKUS PLUMBING CO.

Atlieka visų rūšių PLUMBINGO darbus.

626 EUCLID Ave., Toronto

Tel. ME. 1639.

BALTIC MOVERS & CARTAGE

Baldų pervežimas Toronte ir tolimomis distancijomis. ŠALDYTUVŲ pervežimo specialistai. Visas vežamas turtas apdraustas. Važiuojam kas savaitę į Montrealį, Londoną, Windsorą, Hamiltoną, North Bay, Sudbury ir kitur.

30 DEWSON ST. TEL. OL. 1403 TORONTO

NAUJI RADIJO PRIIMTUVAI – Tikra šių dienų sensacija!

Naujausi, su natūraliu balso perdavimu (High Fidelity), vokiečių gamybos radijo priimtuvai: KOERTING — SABA — BLAUPUNKT.

Muzikos kabinetai, automatiniai gramofonai, garsams užrašyti magnetofonai, televizijos aparatai, be to, įvairiausi gintariniai papuošalai bei odos išdirbiniai gaunami generalinėje atstovybėje —

ATLANTIC EXPORT - IMPORT CO.

926 Dundas St. W., Toronto - EM. 4-1633

Sav. K. MOTUŠIS.

Radijo priimtuvų specialios trumposios bangos jums garantuoja Europos stočių priėmimą (Vilnius kasdien 6.30—7.00 p.m.). Pas mus atliekami specialistų technikų visokiausi radijo pataisymai bei perdirbimai. Lengviausios išsimokėjimo sąlygos: įmokėjus tik 10%, likusi suma ligi 24 men. Jūsų vartotas aparatas gali būti priimtas kaip įmokėjimo pagrindas

ATLANTIC EXPORT - IMPORT CO. Centrinė Prekyba ir Biuras: 926 Dundas St. W., Toronto Tel. EM. 4-1633.

SKYRIAI IR AGENTŪROS:

Toronto — 697 Queen St. W.
HAMILTON — 236 James St. N. ir 224 King St. E.
Kitchener — 343 King St. E.
Waterloo — 96 King. St. S.
London — 740 Queens Ave. ir 345 Clarence St.
Ottawa — 156 First Ave.
Winnipeg — 715 Elgin Ave.
Vancouver — 340 Homer St.

PALAIKYKIME SAVUOSIUS!

DUNDAS MEAT & GROCERIES krautuvė perėjo į naujo savininko ČEPO rankas.

Čia gaunami įvairiausi maisto produktai, dešros, sūriai, konservai, silkės, vaisiai, daržovės ir kt. už prieinamiausią kainą.

Atsilankykime ir įsitikinkime.

911 DUNDAS ST. W. Toronto

Telef. EM. 6-7171.

ŽUKLAVIMO IR ĮVAIRIUS KITUS SPORTO REIKMENIS SU ATITINKAMOMIS NUOLAIDOMIS GAUSITE TIK

J. Beržinskas

1212 DUNDAS ST. W., TORONTO. TELEF. LA. 9547

Čia pat galima užsisakyti laivams motorus bei įvairius medžioklinius šautuvus.

MONTREAL, Que.

Tik po $100. Montrealio lietuvių banko "Litas" valdyba išnešė pageidavimą, kad kiekvienas banko narys pasistengtų sutaupyti nors po $100 į metus. Turint galvoje, kad jau dabar yra narių įnešusių virš $1.000, banko operacijos jau šiais metais prašoktų $25.000. Dabar gi dar yra daug narių, kurie savo visas sutaupas tebelaiko kituose bankuose, pasitenkindami banke "Litas" vienu privalomu $5 šėru. Tokį nusistatymą reiktų pakeisti, nes tatai nenaudinga nei pačiam taupytojui, tegaunančiam vos 2% palūkanų už savo indėlius kitur, nei bankui "Litas", kurio augimas dėlto labai sulėtinamas ir sumažinamos jo galimybės pagelbėti pinigų trūkstantiems tautiečiams.

Nei kiek ne mažiau reikalingi "Litui" ir tie nariai, kurie ateina į jį norėdami pasiskolinti pinigų. Tikrumoje tik iš jų "Litas" ir galės išaugti, nes jie, darydami "Lito" paskolintais pinigais apyvartą ir už tai jam mokėdami nuošimčius, sudaro banko pajamas ir pelną. Kol kas "Litas" dar nepajėgus duoti ilgalaikių paskolų — "mortgage". Tačiau ir trumpalaikės paskolos daug kam labai reikalingos. Kiekvienas, kas moka skaičiuoti, niekad neims jokių prekių iš krautuvių išsimokėjimui. Grynais pinigais perkant krautuvės padaro apie 10% nuolaidą, o skolon — skaito pilną kainą ir dar 9-12% palūkanų. Tuo būdu jis netenka apie 20%. Kodėl tokiems pirkiniams nepasiskolinti iš banko "Litas"?

Bankas "Litas" jau turi 140 narių ir yra išdavęs apie $8.000 paskolų. Paskolų grąžinimas vyksta tvarkingai. **Pr. R.**

Dr. H. Nagys kalbės studentų santariečių suvažiavimo iškilmingo akto metu rugsėjo 11 d. Tabor Farm.

Pp. Bendžiai pakrikštijo dvynukus.

AV parapijoje susituokė: Kazimieras Guzevičius su Eugenija Gurklyte ir Bohdan Muzyka su Birute Jodelyte. Užsakai tebeina Brian Shea su Monika Bendžaite.

Kun. F. Jucevičius, Paryžiaus lietuvių kapelionas, persikelia į Kanadą ir apsigyvens Montrealy. Jo vieton į Paryžių atvyksta kun. Petrašius.

P. Matulis susižeidė bežvejodamas ir guli St. Joseph ligoninėje, Lachine. Ligonis sveiksta.

III KANADOS LIETUVIŲ DIENA

(Atkelta iš 1 psl.)

skyrius. Be to, Br. Abromonis išstatys turtingą ir vertingą nepriklausomybės laikų Lietuvos pašto ženklų rinkinį.

Šiai į tradiciją įeinančiai Kanados lietuvių šventei yra išleidžiamas Metraštis ir metalinis (nikelinis) Trečiajai Kanados Lietuvių Dienai Montrealyje bei 50-ties metų nuo lietuvių įsikūrimo sukaktuvėms paminėti ženklelis, kuriuo bus apdovanoti visi šių sukaktuvių sulaukę lietuviai, į Kanadą atvykę prieš 50 metų.

Šios visos Kanados lietuvių šventės Garbės Svečiais pasižadėjo būti Jo Em. Montrealio Arkivyskupas Kardinolas Paul Emil Leger, Montrealio miesto Majoras Jean Drapeau, Generalinis Konsulas Kanadoje Ministeris V. Gylys, kuris oficialiai atstovaus Įgaliotą Lietuvos Ministerį JAV ir Kanadoje Povilą Žadeikį, Amerikos Lietuvių Tarybos Pirmininkas L. Šimutis, Lietuvos Laisvės Komiteto Pirmininkas V. Sidzikauskas, Kanados Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos Pirmininkas J. Matulionis ir kt.

Šiam didžiam Kanados lietuvių tautiniam pasireiškimui Amerikos Balsas skiria didelį dėmesį. Visas šias iškilmes užfiksuoti atvyksta Amerikos Balso Lietuvos Skyriaus Viršininkas p. Jurgėla.

Taipgi yra užprašyta Montrealio Televizija ir Radijas, kaip ir visa Montrealio spauda.

Anksčiau atsikreipę į visas Kanados lietuvių organizacijas specialiu kvietimu, dabar visa tai pranešdami plačiajai lietuvių visuomenei, visus lietuvius nuoširdžiai prašome š.m. rugsėjo mėnesio 3-5 dienomis atsilankyti į Montrealį ir dalyvauti šioje visų lietuvių šventėje. Ypač mes kviečiame visus Kanadoje gyvenančius lietuvius dalyvauti savo šventėje. Mums būtų labai malonu, kad galėtume susilaukti didesnio tautiečių skaičiaus iš kaimyninės Amerikos.

Visus kviečiame ir maloniai prašome rugsėjo 3-5 dienomis atsilankyti Montrealyje ir dalyvauti šioje dviguboje šventėje.

St. Naginionis
Montrealio Seimelio Prezidiumo ir Lietuvių Dienos Ruošimo Komiteto Pirmininkas.

Lenkijos kunigų laiškas Kanados vyskupams

Kaip žinia, Quebeco muziejuje yra deponuotos iš Krokuvos Wawelio išvežtos istorinės Lenkijos brangelybės. Dėl jų jau kuris laikas lenkų gyvai diskutuojama, nes kaikieno nuomone čia esą pavojaus kaikurioms iš jų sunykti, ypač audiniai ir odos dirbiniai rodą gedimo žymių, nes yra saugomi dėžėse.

Dabar neseniai Lenkijos "kunigų patriotų" vadas Lagosz, Wroclavo kapitulos vikaras, dabartinis tos vyskupystės valdytojas, su grupe kitų kunigų kreipėsi specialiu laišku į Kanados vyskupus, prašydami pasirūpinti, kad tos brangenybės būtų grąžintos, nes tai Lenkų tautos turtas ir visa tauta to laukianti. Teisingumas turįs būti įvykdytas. Apie meninių vertybių nykimą laiške nekalbama, bet sakoma, kad egzilinės Londono vyriausybė norinti bent dalį tų brangenybių parduoti.

Nėra abejonės, kad tai politinis varšuvinės vyriausybės žygis — apeliacija į krikščionišką jį teisingumą.

— **Berlynas.** — Vokiečių spauda atkreipia dėmesį į tai, kad jau ir "Pravda" Karaliaučių vadina ne Kaliningradu, bet "Königsberg", lietuviškai — Karaliaučium.

OAKVILLE, Ont.

Steigiasi naujas miestelis. Lietuviams rangovams ir statybos darbininkams gali būti įdomu, kad plačiai kalbamas ir seniai planuojamas visai naujas miestelis pramonei su 11.000 gyventojų greit žada pavirsti tikrenybe, nes vietinės spaudos ir "Toronto Star" oficialiu pranešimu, š.m. rugpiūčio 15 d. naktį Toronto miesto savivaldybių taryba patvirtino jam vietovę ir planą, apimantį 900 akrų žemės plotą — "sklypą".

Šis miestelis bus mūsų artimoje apylinkėje, už 14 mylių nuo Toronto, apie Clarksono bažnytkaimį, tikriau 1 mylia į vakarus už milžiniškų "Brit. Amer. Oil" rafinerijų.

Sponsoriumi yra United Land Corporation, kuri jau turi suplanavusi 2750 gyv. namų statybą, 360 akrų iš bendro ploto paliktą pramonei, atseit, jos milžiniškiems įrengimams.

Pagal Toronto savildybės įgaliotinio pramonės reikalams p. William Coutney pranešimą spaudai, tame plote turinčios isikurti 2 ar 3 firmos, kurios jau esą "visai arti" prie sutarčių pasirašymo.

Viena iš jų St. Lawrence Cement Company pradės darbą nuo rugsėjo 1 d. savo 33 milijonų dolerių vertės įmonei, 175 akrų plote. Tarpe neįvardintų firmų esanti ir viena korporacija (stambi kompanija), finansuojama Rotshildo, kurios agentu čia yra Leonard W. Finch iš Oakvilles. Šiai paskutinei skiriama ypač daug dėmesio, kadangi Rotshildo bankų koncernas yra daug bilijonų dolerių valdanti galinga tarptautinė organizacija su centru Niujorke, Wallstreete ir jei pinigus investuoja, tai, beabejo, tik dideliam ir stipriam bizniui. Jų žydiškos kilmės protėvis pralobo Napoleono karų metu ir sukūrė po to galinga bankininkų dinastiją, kuri didžiavosi skolinanti pinigus tik karaliams — Rusų carui ir kt., po ko Rotshildai grei įsigijo Anglijoje lordų, o Prancūzijoje baronų titulus. Reikalo rimtumą padidina faktas, kad ta "bevardė" kompanija, per savo agentą L. W. Finch, asignavo iš anksto vietos savivaldybei $600.000 finansuoti vandentiekio įrengimui. **Cp.**

A. Garbenis

NARYS TORONTO REAL ESTATE BOARD.

REKOMENDUOJA

1. INDIAN RD. - BLOOR. Žemės sklypas 27 iš 190 pėdų ir 7 kamb., atskiras plytų namas. Viso sklypo didumas su namu 50 iš 190 pėdų. Garažai iš lainės, graži vieta tinka kontraktoriui. Kaina $18.500.
2. OAKMOUNT - BLOOR, atskiras plytų namas, 16 kamb. su baldais, pajamos apie $800 į metus, privatus įvažiavimas ir didelis sklypas. Pomirtinis pardavimas. Prašoma kaina $33.000, įmokėti $10.000
3. KING - prie Exhibition parko, 10 kamb., atskiras namas su baldais, modernus apšildymas su alyva, privatus įvažiavimas, plytų garažas. Prašoma kaina $17.000, įmoketi $3.000.

AL GARBENS

REAL ESTATE

1611 BLOOR STREET WEST. TORONTO, ONTARIO

Telefonai: LO. 2738, LA. 8772. Vakarais HU. 9-1543.

Visais turto pirkimo ar pardavimo reikalais kreipkitės virš nurodytu adresu.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI